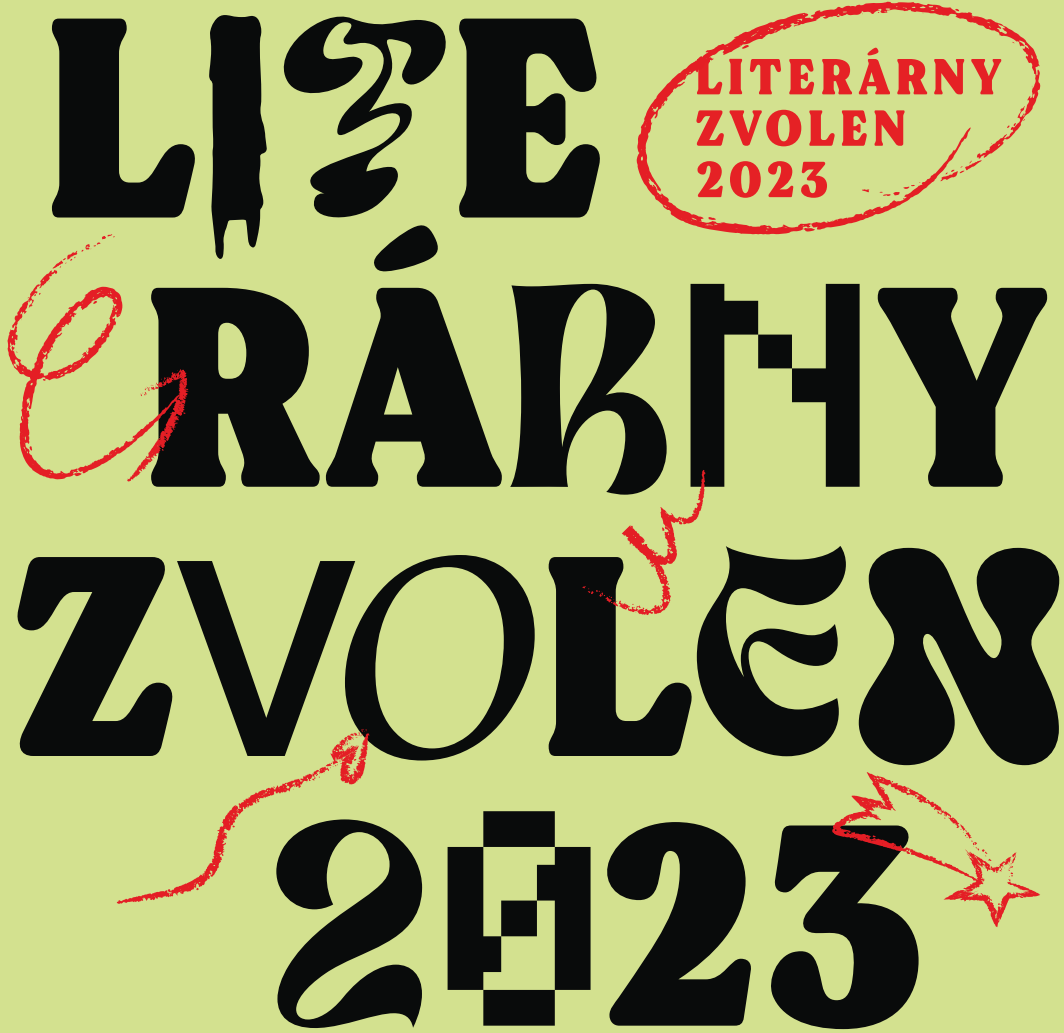


**LITÉRÁRNÍ
PRÁČKY
ZVOLEN
2023**

The title is written in a large, bold, black, stylized font. The text is arranged in four lines: 'LITÉRÁRNÍ', 'PRÁČKY', 'ZVOLEN', and '2023'. The year '2023' features a square symbol between the second and third digits. A red, hand-drawn scribble is positioned in the top right corner, containing the text 'LITERÁRNÍ ZVOLEN 2023' in red capital letters. Additional red scribbles are scattered around the main title, including a star-like shape next to the year '2023'.

Zborník ocenených prác



29. ročník celoslovenskej literárnej súťaže

Vyhlasovateľ, odborný a finančný garant: Národné osvetové centrum
Organizátori: Podpolianske osvetové stredisko, Národné osvetové centrum,
Krajská knižnica Ľudovíta Štúra Zvolen, Mesto Zvolen
Termín vyhodnotenia súťaže: 11. – 13. august 2023

POROTA 29. ROČNÍKA CELOSLOVENSKEJ LITERÁRNEJ SÚŤAŽE LITERÁRNY ZVOLEN 2023



BALLA

Niekoľkonásobný finalista Anasoft Litera a jeden z najvýraznejších súčasných prozaikov na Slovensku. Na svojom konte má novely ako V mene otca (2011), Veľká láska (2015) či jeho najposlednejšia kniha s názvom Medzi ruinami (2021). Všetky jeho knihy vyšli vo vydavateľstve KK Bagala. Absolvoval Vysokú školu ekonomickú v Bratislave (1990), odvtedy pracuje na Okresnom úrade v Nových Zámkoch.



DOMINIKA MORAVČÍKOVÁ

Poetka, prozaička a doktorandka muzikológie. V roku 2019 bola laureátkou súťaží Povedka 2019 a Básne SK/CZ 2019. V roku 2020 vydala debutovú zbierku básní Deti Hamelnu a o dva roky neskôr vydala debutovú zbierku poviedok Dom pre jeleňa. Aktuálne sa spolupodieľa na správe rezidenčného programu Literárne rezidencie Košice a programu literárnych rezidenčných výmen Epic Residencies. Poéziu tvorí aj v podobe intervencie vo vizuálnom umení.



JURAJ BÚRY

Hovorí, že chcel byť odmalička spisovateľom, ale zatiaľ je len kritikom, publicistom a popkultúrnym teoretikom. Roky – rokúce trávil štúdiom estetiky na UKF v Nitre. Popri tom si natáčal videá na youtube a napísal množstvo článkov, nie len o literatúre. Má rád mačky, plyšákov a horory.



VILIAM NÁDASKAY

Vyštudoval anglistiku a slovakistiku na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Pracuje v Ústave slovenskej literatúry SAV. Od roku 2019 je redaktorom internetového časopisu Platforma pre literatúru a výskum. Vydal dve zbierky básní Vynechaný spoj (2018) a Zmyslov zbavovaný (2021). Venuje sa literárnej kritike, bol spolueditorom antológie Kritická ročenka v rokoch 2019 – 2022.



WERONIKA GOGOLA

Pochádza z dediny Olszyny, ktorej venovala svoj prozaický debut Po troškách. Kniha bola finalistkou ceny Angelus, získala prestížnu cenu Conrada a bola nominovaná na cenu Nike. V roku 2022 na Slovensku vyšla jej kniha non-fiction o Slovensku Ufo nad Bratislavou. Okrem písania sa venuje aj prekladom zo slovenčiny a ukrajinčiny. Do poľštiny preložila diela viacerých slovenských autorov. V roku 2022 bola porotkyňou ceny Anasoft Litera.



MARTIN HATALA

Je známy najmä ako stand-up komik – pôsobí v Silných rečiach, no založil aj vlastnú stand-up platformu Comedy Dungeon. O tom, že inklinuje k žánrovej literatúre sa môžete dozvedieť aj z jeho podcastu Geekfellaz. Na svojom spisovateľskom konte má detektívku Whiskey, krv a striebro a koncom minulého roka mu vyšla satirická fantasy Hliadky! Hliadky! Za svoju poetickú tvorbu získal viacero literárnych ocenení. Okrem písania sa snaží aj pomáhať začínajúcim autorom na platforme Aj ty môžeš písať.



ALEXANDRA PAVELKOVÁ

Autorka sci-fi a fantasy, publicistka, propagátorka fantastiky na Slovensku. Vydala dosiaľ autorsky a spoluautorsky trinásť kníh a za svoju tvorbu získala veľké množstvo ocenení. Píše filmové a knižné recenzie, články o literatúre, fantastike a kreatívnom písaní. Zaoberá sa literárnymi dielňami a podporou začínajúcich slovenských autorov fantastiky. Je šéfredaktorkou internetového denníka Fandom.sk a od roku 2009 organizuje literárnu súťaž fantastických mikropoviedok Ohnivé pero. Venuje sa aj problematike opustených zvierat a osvete v tejto oblasti.

AUTORI

POÉZIA

- Jela Abasová **7**
Leni Hončárová **12**
Tomáš Janešík **14**
Zuzana Jarošová **15**
Zuzana Kačkošová **18**
Agáta Komanová **23**
Adela Sabol Murguía **28**
Júlia Reinoldová **30**
Ema Rusiňáková **35**
Anna Valentová **37**

PRÓZA

- Jana Cigániková **41**
Henrich Fačkovec **47**
Patrícia Gabrišová **55**
Dorota Hinštová **61**
Ludmila Magdolenová **70**
Diana Melničáková **76**
Marek Moravčík **83**
Hoang Anh Nguyen **88**
Daniela Novotná **98**
Karin Talajková **106**

ŽÁNROVÁ PRÓZA

- Rebeka Romana Beňová **115**
Martin Bínovský **119**
Natália Gajdošíková **121**
Martina Hajtingerová **129**
Katarína Holcová **133**
Lucia Hošťáková **138**
Dušan Kočlík **145**
Adam Liberčan **152**
Matej Tuniak Lipták **158**
Kamila Pribišová **167**



VŠEDED A STROMBABA

Množí sa červenými letokruhmi
 A vykoreňuje spomienky.
 Má oči najmä v dúbavách
 A chodí pod brezami
 Stále tú istú šatku, červenú.
 Môj starý otec ju poznal po mene.
 Lenže starý otec nehovoril veľa
 A to meno sa mu zalomilo v krku.
 Raz sa vznášala nad lesom.
 Páchla ako jelení trus a z okrajov jej kvapkal loj
 A čierny med.
 Celá dedina zatvorila okenice
 Deväť dní kašu varili
 Delili, tomu do hrnčeka, tomu na tanierik
 A poslednému zjedla prst.
 Častejšie nachádzam iba stopy jej prítomnosti
 Kopčeky v hline, kde mrví prstami
 A vyoráva mŕtve mýšatá.
 Raz za búrky sa zlomila.
 (Ale na to nechcem spomínať.)
 V noci býva strašná
 S papuľou plnou vylámaných šindľov
 A s mihotavým svetielkom na prahu pažeráka.
 Ale cez deň jej vyrastie tolko jarabiny za uchom.

Všeded žije najmä v hmyze.
 Vekom je pravnuke Strombaby, no ostarel
 Tisíckou drobných životov.
 Bajúzmi cicia miazgu
 A vo vráskach plačkajú sa kačice.
 Keď jednu z nich prichytí
 Krkom jej zakrúti
 Do peria sa oblečie
 Štyridsať dní nad vodami gagoce.
 Raz som ho našla mliečnobieleho
 V dutine stromu, odkiaľ vyhnal sóvätá



POÉZIA



A krvopotne sa snažil narodiť.
 Počúvala som jeho škrabotanie
 Pazúry mali nefritový zvuk.
 Vrael: Načri mi do ucha
 Bude tam hojnosť.
 A naozaj: Miska guláša
 A v druhom štyri krajce
 No v treťom, štvrtom, piatom uchu nebolo nič.
 Najedli sme sa dosýta
 Trval na tom, že zoberieme kravské zvonce
 A zvonili sme, zvonili.

Po tom lete vyhynuli všetky strombaby.
 Všededi sa (dúfam) len uložili na zimu.
 Z ovčincov vyrašili tenké stvoly
 A podľa spôsobu, akým sa na nich odrážalo slnko
 Som hneď vedela, aké sú to kvety.

ŽIVÉ DREVO

Preskakuje cez čoraz väčšie obruče
 Má rada tento nôž.
 Letela s prestreleným srdcom
 Ponad tristo vrán hrmených
 Ponad deväťsto siení sklenených
 Oči ich nevidia
 Oči sa topia v črepinách.

Požehnajte mi
 Duchovia jarabiny
 Duchovia ľudí
 Duchovia kameňa.

Zmietaná sem a tam skrytými výkrikmi
 Pravekou hrôzou tamtamu

Dopadla.
 Ani sa nepohla hlina studená.

Nad líškou vyrezanou zo smrekového dreva
 Odslúžil omšu zástup strašiakov.
 Drevo štekalo, keď ho pálili
 Pod klobúkmi to krákalo
 Laty sa hemžili
 Kým vietor nevzal plášť.
 A voda vzdala vietor.

Daj si pozor, keď spozoruješ
 Pod srdcom prvú kvapku živice.

ŤAHANIE SKLA

Spriesvitneli pavúky na podmáčanom skle
 Ruky padajú za hviezdami.
 Pastuškovia rozložili svoje vatre
 Z čajčích vajíčok, z kľbka okruhliakov
 Valí sa žlč.
 Milión očí praská pri pohľade na špendlík.
 Milión chvostov bez jedinej jašterice.
 Medzi štvrtou a siedmou vrstvou rohovky
 Dutina – pozostatok rohu mohutného štvornožca.
 Lezúni z bahna vystrkujú krky
 Škaredí ako jednorožci Marca Pola
 Príušné vaky
 Plné strapcov pevne prichytených mušiek.
 Kmitajú, deväťjazyční.
 Nafukujú sa do podoby dokonalej gule –
 Koža sa trhá, odhaľuje kvapky skla –
 Už oprchajú.

Moja potopa bude trvať ešte veľmi dlho.

CEZ PRIEZOR

Do pozoru, gaštankovia!
 Hnáty zo špajdlí
 Ohnite vo vlažnej vode
 Alebo zlámte, ak je vám to po chuti.
 Vy nedozretí, už sa vylúpnite
 Zo svojej matky.

Je slnko, čo padá šikmo do izby.
 Je súvislá šnúra vrán.
 Je strakatá kráľovná
 A otlčená osa
 Je...
 My sme jej čestná stráž.
 (Prababička Smrť sa v kresle chúli
 Dozreli a znovu zakvitli jej kolená.)

V každom pluzgieriku iná odpoveď.
 Je dôležité hľadiť priamo do očí.
 Pes domáci dlhým chvostom mece
 Šlapaje má krásne, vlčie
 Usmieva sa rád.

Kvapka z kanyly sa točí, točí
 Na žlto-červených preliezkach.

JASKYNNÁ MADONA

Jaskynná madona
 Palce má krvavé
 Od kúziel na stenách.
 V dlani má koláče
 V nich mince zapečené.
 Nechtami češe podvečerné trávy
 Pre prvotnú hrst' rúna.

Jaskynná madona
 Hrobky má na púšti slnkom vyhĺbené
 V nich kosti olízané dočista.

Maluje svoje jediné dieťa
 Čo má tvár sokola a krídla ženy
 Jej syn poluje na býky
 Jej dcéra vedie k vode voly
 Jej jediné dieťa na tých rohoch nabodnuté.

V prútenej noši nesie svoj chrbát
 Uboľený
 Čo sa tiahne nad pásmo kosodrevín
 Z vrstevníc kĺže zlatá hodinka.

Jaskynná madona
 Neplače, vytrvá
 Popol má na brade
 Morušu v prstoch krúti.

Jaskynná madona
 Statočná, statočná
 V chodidlách vrásnenie
 Ihličie kľíči z bosých stôp.



NEOZBROJENÁ

pozorujem
farebné bublinky na ploche počítača
stáčajú sa každá iným smerom
– ako na biliardovom
stole... som v bode zero
ruky mám bez zbrane
holé
na boj so životom

o tom

či o inom

spievajú o piatej ráno vtáky keď
kráčam na dáky ranný vlak len
tak
na pravidelnú onko kontrolu

raz som hore
raz dolu

pre nikoho v pozore
len tak...

CUKOR

nechám voľne rozpustiť cukor
v čaji
nepomiešam
nezatajím
sladkosť
nech zostane na samom dne

inak si tú chuť nikto ani nevšimne

S O Ľ

dosť solím

mám to po mame
máme to spoločné
rovnako ako čierny humor...

do nového dňa s ním teda hor sa hor

bezúspešne vyhľadávam
percentuálny obsah soli v slze
bolo by neefektívne
drzé

plakať len tak bez príčin
tak kričím
že som len jedna slaná kvapka
v mori
čo sa dennodenne
pred životom korí

CHLIEB

plytké dýchanie

pred slnkom prižmúrené oči
prebytočný smútok vanie
vždy od východu
skočiť z okna? či
do obchodu?
so zvukovou kulisou v slúchadlách
skúsiť vytesniť prebytočný strach
piť chlieb
položiť ho doma na misky váh

POINTA

lokalizujem bolesť

nechám sa niest
mojím
mierne uboleným telom

medzitým čakám
na bombastický prelom
v medicínskom výskume

hľadám
hlbší význam bolesti
nejaké zmysluplné resumé
pointu
snáď jej dobre porozumiem
kým som ešte tu

ROZTRŽITOSŤ

popletené dátumy
miesta
z dialnice poľná
zablatená cesta
narušenie osobnej zóny
vy on oni ony
dobyť Trója
dlho nič
niekde
na konci

ja

LES

iba tak spoza záclony
na teba pozerám
žiješ prácou
mnou a našimi deťmi
napriek čiernym dieram
v našom vzťahu
ma občas prekvapíš kvetmi

v lepších dňoch v kuchyni tľapneš
po zadku
pochváliš mi látku na šatách...
– mám ťa pre tieto dni
rada ako máva rád les
svoj mach

SPLYNUTIE

I.

Ako dieťa pozoroval
slnéčnice vedľa pumpy.

Raz sa medzi nimi
mrvili šupiny.

Keď sa rodičia vrátili,
povedal im, čo videl.

Pomenoval to dinosaurus.

Zdalo sa mu to skutočnejšie ako drak.

II.

Dinosaury krúžili
pod digestorom.

Po nesprávnom uzatvorení kliečky
sa rozliezli po kuchyni,

preliezli cez okno,

zaplnili dedinu.

Škrtol o škatuľku
a privolať meteorit.

III.

Vysielacia veža trčí ako maják
uprostred zaliatej dediny.

Obyvatelia mlčia s rybami.
Na jeseň vychádzajú z hlbín,
aby unikli ľadovej streche.

Oblasť je strážená
počas zimnej sezóny;

korčuľovanie je na vlastné riziko.

DEKONŠTRUKCIA ODCHODOV

(cyklus básní)

kráčam a dívam sa len pod nohy, som
maketa, bielkovina v tvojej krvi, tušíš
moju prítomnosť, nevyhnutnosť
(nemôžeš mi pomôcť), prekrývaš sa
(ženskými vlasmi), ale môže ťa to ešte
stále baviť? žijem v tebe a nikam
neodchádzam, čakám na svoj čas, na
okamih (nájsť ho a ohraničiť), plastelína
mojej dcéry si ťa stále pamätá

...

ten istý rok, ale z opačnej strany,
vzylečený sveter ostal prevrátený na
nesprávnu stranu tvojho tepla

...

nedostatok slov
sa zabára hlboko
slnko nevládze

...

telo nerob mi to! možnosti ležia v
šuplíku, kľúč, zatuchnutý pohyb (drží
ma v útrobach: vnútri), vždy chýba ten
čo sa bál naozaj dotknúť, ostali mu oči
z porcelánu, neboj sa, ja ti ich už
nerozbijem, iba opatrne utieram
prach

...



au! ty stále páliš (tá bolesť nikam
neodíde, je moja, sme si blízke),
zapchaté potrubie a v nej odvaha, raz sa
v zdvojenom teple uvoľní, nové oči,
nové ruky, nové kože čo krásne omínajú,
ďalej od znečisteného mesta, pomalý
pohyb zrádza zmysly, ja viem že si to ty,
nevieš prestať, zakázané ohňostroje,
dusia vzduch pre všetkých, ako tvoja
žiara, zjedla život okolo mňa

...



po včerajšej búrke, moja bielizeň visí na
studenom drôte, pokus o tanec osamote,
tie hlučné pohyby boli naše (posledné
argumenty), nová vrstva ticha viac
nespôsobuje výčitky, hreje, z bielych
látok kvapká krv, okamžite tmavne po
každom dopade do mäkkej zeme, nič mi
to nerobí, nič necítim, poviem ti, ako sa
dá bez bolesti visieť vo vetre

...

požičaný byt, posledné štádium rozpadu
každého vzťahu, vystavené fotografie v
rámoch do predného radu, premalovať
steny pôvodnej majiteľky, aj tie vlastné,
nové vône sa miešajú so starými, v nich
žiť, všetko najdôležitejšie mám vždy so
sebou, zbalené na chrbte, a to, čím sa trpí
nie je materiálna stránka vecí

...

pod kameňom v záhrade (nikto z nás ju
nikdy nebude vlastniť), tma drží svetlo
za dlhé vlasy, priamy prenos hladkých
povrchov ďalekohľadom, schovávam sa
pred tvojím vykonštruovaným telom,
ostáva čakať, posledné nerozumné
riešenie

...

moc odchádza, moja postava sa stáva
dočasne neviditeľnou, odhodená
zamatová jemnosť, fascinácia dotykom
(ešte žije v tvojich rukách), letokruhy sa
istotne zahustili, nie je ich vidno, kým sa
neprerežú jemným rezom, ty si sa
odvážil do nich začať, ale nič si si so
sebou neodniesol, útulné ľudské obydlie
v spomienkach stíchlo, les naopak ožíva
čo z toho som vlastne ja?



V ROHU MOJEJ IZBY

Každé rošambo je len do času.
Nemôžeš vzdorovať počasiu
Ani keď ti svieti slnko do izby,
ani keď ti premokajú topánky.

Keď noc bude opäť krátka,
keď mŕtve polné vtáky
budú stáť popri ceste
čerstvo vypchaté.

Keď sa rozvidnieva a zároveň zmráka,
keď vedľa teba zaspia kamoši na chate.

Bude to koniec éry neistoty.
Vyznania lásky sa budú len tak kízať po elektrickom vedení.

Spýtam sa ťa:
„Či si to ty?
Ten lúbený,
čo vonia po fialkách a po lete?
Ten lúbený,
čo nikdy nenapíše najkrajší verš na svete?

Stále si ťa pamätám,
mám doma sadrový odliatok
v tvare tvojho dôverného stisku na mojom chrbte.“

V noc, keď hviezdy svietili
do pravého uhla
som prišla domov neskoro.

Ludia sú stále takí istí,
no ty sa aspoň pozdravíš,
keď ideš okolo.

Môj obľúbený básnický prostriedok
je náhodná metafora, ktorú som našla v náhodných očiach.
Maj ma stále na dosah,
veď každé rošambo je len do času.

Neboj sa,
som predvojom niečoho horšieho,
mrazivejšieho, než posledné marcové ochladenie.

Zdvihni svoju platinovú čašu,
kúp mi jednu z nepomenovaných hviezd,
aby mohla svietiť do pravého uhla
v rohu mojej izby
(nová modla,
bývalá sólistka na Broadwayi)

Už nikdy nenapíšem verš.
Už sa nikdy nenechám pohltiť zhmotnenou ničotou.
Už viem, že melanchólia nie je jedinou múzou.

Už viem, že slnko vychádza pre teba a zapadá pre mňa,
že lúčne kvety sú vyháňačmi temna,
že svet ti nemusí zobrať viac, než je nutné,
že ľudia nevedia, že chybiť je ľudské.

Už nikdy nenapíšem strofu,
neoddám sa vreskotu
a nevymodelujem z neho báseň.

Budem sa potápať vo všetkom, čo je jarné,
vo všetkom, čo je v jarme
môjho oka.
Vo všetkom, čo je hlasné,
aj v tom, čo nepočuť.

Slnečný lúč je cesta ku každému snu.

VRANA S KONÁROM V ZOBÁKU

Videla som vranu s konárom v zobáku.

Život bol pochmúrny,
 život bol za múrmi
 a vonku bolo slnečno.

Život bol na vlne, čo
 sa plavila až na breh
 piatkového poobedia.

Navôkol situačná komédia,
 navôkol sa všetko krúti v odpovediach
 na otázku: „Prečo?“

(Stromy sú najväčší filozofi,
 zhadzujú múdrosť z listov
 na všetky boky.)

Na jar na nich klíčia nové
 citáty, knihy, zbierky,
 myšlienkové smery.)

(Mesiac bol krátko po nove,
 cez deň bol ponorený
 do konca sveta.)

Ľuďom chýbajú zobáky,
 majú iba pery
 a v tých sa ťažko hľadá vetvička.

Sme na výslňi postmodernej éry,
 všetko už bolo vymyslené,
 každá báseň je už napísaná,
 otočil sa už každý orbit a na
 každej pevnine už stála noha.

Každý nápad páchne po človečine,
 všetko sa už udialo
 a potom sa to udialo znova,
 len s iným slovosledom.

A predsa
 som nikdy predtým nevidela
 vranu s konárom v zobáku.



SVITANIE

Hľadá ma v mestách,
v ich otvorených náručíach,
na stromoch, čo v sadoch ladne napučia.
(Čerešňa majestátne duje
a orech je neúprosný kšeftár.)

Je to zvláštna zmes, tá
Ktorá rozžaruje úzke ulice,
ktorá mi padá na líce
a ukladá sa mi v póroch.

Hľadá ma na cestách.
Medzi dvojitém pruhom
a železničných mostoch
sedím na plánoch
cudzincov a nadránom
sa vyhýbam neželaným zrážkam.

Svitanie je ťažká
chvíľa, ak ťa po ňom nie čo čaká.

Svitanie je najdlhšia mília,

keď sa ti slnko do očí vrýva,
keď naposledy snívaš
a naposledy sám sebou bývaš.

Ale keď sa potápaš v tme asfaltového mora,
v indigu tretej rannej hodiny,
svitanie je jediná alternatíva.

SLEDUJEM KVETY
V NEUDRŽIAVANEJ ZÁHRADE

Hýbu sa pomaly,
musela som si zvyknúť na nové podmienky
a namiesto tieňa sa češem slnkom.

Zatúžila som vziať tie kvety
a zapichnúť si ich do očí,
vidieť svet cez dušu letničiek.

—

V spánku sme zasadení do sna.
Rastieme zvnútra dovnútra.
Po zlom sne si v predzáhradke všimneme
drozda, pero mu trčí z chvosta

ako zlomený čierny tulipán

ŠVEHLA Z KÚPEĽNE

Počujem susedov.
Každú noc vzdychajú a kričia.
Ešte, ešte!
Jediný môj kontakt s telom druhých
sú kúsky odumretej pokožky,
ktorými sa živým.

Jediným objatím
sú drobné škridly z predlaktia (neodhalia veľa).
Majú ostré aj oblejšie časti.

Dcéra si vo vani spieva.
Som dcéra.

OSLAVA

V koláči boli kyslé mandarínky
a v nich kôstky.

Niektoré začali klíčiť –
dlho sme neboli na rodinnom posedení.

Vyzerali pokojne,
ale pri kontakte s jazykom tlačili.

CHRISTMAS BLUES

V izbe čaká strom, zježená mačka
ako divé zviera v zajatí.
Čaká na šperky, ktoré zdedí
o rok ďalšia jedľa.

Vlasy sa mi začínajú meniť na ihličie.

Strom rozpráva tichou morzeovkou
kým mu padajú mihalnice.

Hviezda bude onedlho
slamou v skrini.
A stojan na kmeň hostiteľom
prachu.

Ale teraz sa hostíme my, každý vraví, že
aj o rok budú hviezdy.

PRÍCHOD DO RÍMA

Z cesty vrastajú pastierske kapsičky
S potenciálom melódie
Priestorového aj časového domova
Kto by kedy povedal, že mamine hrkálky
Sa mi budú zdať bližšie ľudskému hlasu ako
vášnivé violončelo

Prvá vec čo ma nadchla súvisí s domovom
Pomyslela som si, že musím dospieť
Ale čajky lietali plynule ďalej a svietili,
more bolo blízko



BABKINE HLÁŠKY

*(Inšpirované básňou Abuelitine hlášky
od Richarda Blanca)*

Máš tu taký bordel, že tvoja izba vyzerá,
akoby čakala na narodenie draka

Nevadilo by mi to
Vždy som chcela domáce zviera
Malého kamaráta
Nikdy mi nedovolili ani rybičky
Neverili mi, že by som čistila vodu
Dráčik by mohol mať blanité krídla
Krásne vyvracať rozprávkové naratívy
A polievať moju rastlinu, keď by som
nebola práve doma a ona začala
odpadávať k hline

Si verná kópia svojho otca.

Na svadbe sa všetci smejú
Ako vriaca voda
Akoby kosili vlasy a nechali ich
Znervózniť v ústach
Povedala som otcovi, že sa cítim ako vo sne
Nesmial sa, iba odpovedal
Aj ja



STEGOSAURUS

O chudákovi stegosauromi sa v každej knihe
písalo, že mal mozog malý ako lieskový
orech a to sa zapamätá

Nikde nestálo, že okrem chrbtovej kosti
mal nad ňou jemne hranaté útvary
okvetné lístky

Z vajíčok sa plazy dostanú po boji
S kožou a celý život sa liahnu dookola

Na konci kriedy dramaticky
Odkvitli
Lístky vydláždili zem
A na chrbtoch stegosaurom sme my
Ich deti podobné rodičom

NEUROTICKÉ LÍČENIE

Zase som vyšla ráno z kukly
Po príliš krátkom čase
Bežím nenalíčená ako dieťa
Namiesto rúžu si rozhrziem pery

Podvedome pri pohľade na druhých cítim
potrebu byť obrastená ako
spiaca krásavica

A namiesto líčenky si do líc tukám
Ako ďateľ prstom, ktorý opustil klavír
Sčerviením (aj od hanby)

A z nechtov si tvorím diamanty zubami
Ťažím hodiny

EXLIBRIS

Počas týždňa nepátram po tele,
hľadám tvoju nehmotnú repliku
ukrytú vo svetle televízora.

Lovím po dňoch, keď si sa mi hrával
s prstami na nohách,
po zbere hrášku počas zimných mesiacov.

Nachádzam ťa cestou do kuchyne
kroky v papučiach zarývajú nedelne poobedia
do mäkkého linolea, do očí padá
jeden obraz za druhým.

Na návštevách pozorujem poličky plné liekov namiesto kníh,
myslím na nedokončený rodokmeň v dlaniach.
Obávam sa chvíle, keď po tebe zostane iba knižnica.



PREMENY

I / genéza
na pleciach ma ťaží prázdna rybárska sieť
dnešné slová nevyplávajú na povrch
zostanú ležať v útrobach
počas sezóny im budem slamkou vdychovať kyslík
udržím ich pri živote

II / autoportrét
šúlam v rukách tuš, joint čiernej hmoty
jeho pozostatky vyplúvam ako pavučinu
záplatu do vlastných dier
pre ostatných sa zvýši iba dutý škripot medzi zubami

III / workshop
časníčka hovorí „cez biele dvere a doľava“
nevie, že si zvliekam kožu ani že mi vypadávajú riasy
hra alebo terapia, tu majú faktory vedľajšiu úlohu
nemôžem malovať jednu riekú dva dni po sebe
tiene sa v krajine menia

MINULÝ ČAS PODSTATNÝCH MIEN

1. Ľudstvo

Drevenica

V tomto dome sa vždy
 v piatok jedli bezmäsité jedlá
 v nedeľu rezeň
 slivkové gule sa dávali na rovný povrch
 aby sa nerozpučili vlastnou váhou
 škrupiny vajíčok a iné zvyšky jedál
 sa dávali sliepkam, sviniam alebo zajacom
 ženy spávali iba s mužmi
 aj keď nechceli
 ale bola to ich svätá povinnosť
 voči prírode
 Bohu
 tejto rodine

Reč

prepni jazyk
 z toho
 v ktorom si sa narodila
 na ten
 do ktorého si vyrástla
 alebo si spomeň
 na jazyk
 ktorým si nikdy nehovorila
 nebol ti súdený

Postup

predtým ako vyrastú z týchto košiel
 im treba ušiť nové
 použiť už existujúci vzor
 z tých súčasných
 prišit kus látky na spodok
 stačí ich iba predĺžiť
 pokiaľ disponujete potrebným
 materiálom/časom na vytvorenie nových
 rešpektujte zákonitosti miesta pôvodu
 počet krížikov v stípoch a radoch
 farebnosť vzoru
 celkový vzhľad

Iľa

na hlave mám
 dostatočný počet vlasov
 dostatočnej dĺžky
 aby sa dali spletať do rôznych tvarov

podľa ich druhu vieš zistiť
 v akom štádiu premeny sa nachádzam
 kde sa narodili moji rodičia
 koľko peňazí nahanobil môj rod
 koľko rokov života mi ešte zostáva
 komu patrí

sú to verejné informácie prístupné všetkým
 zbehlým v čítaní vlasov
 znalým prastarých zvykov
 pripútať vlasmi o seba

to isté sa dá povedať o mojom výzore
 počte farieb a prevahe červených nití
 počte kvetov na pásiku okolo mojej hlavy
 všetky ma definujú
 a aj iné verejne známe znaky
 ako počet spodných vrstiev
 komplikovanosť vzorov na mojej koži
 obuv určujúca obdobie života

ak si ešte týmto znakom neporozumel
 nepočul si o nich
 ani si si ich nikdy nevšimol
 nevenuj tomuto textu pozornosť
 si jedným z mnohých
 ktorí hanobia zaužívané pravidlá
 ako barbarské a zastaralé
 nechápu ich posvätnosť
 a funkciu pridelovať miesto

Nevesta

nechávaš si narásť vlasy
centimeter po milimetri
už roky ich nestriháš
pripravuješ ich iba
na cukrovej vode
husej masti
alebo na prírodno

keď ich raz skrátíš
bude to o polnoci
zbavíš sa tolkých
aby sa zmestili do kusa látky
nedostatok doplnia slamou

**2. Zverstvo**Ovečka

Slučka na mojom krku
sa sťahuje
rúno na mojom bruchu
prihára
muži v mojom pokolení
snímajú hriechy sveta
(iba nie tie svoje)

nepoznáš moju tvár
iba srst'
ktorou sa prikrývaš
chráni ťa pred mrazom
a inými neduhmi sveta
nezamieňaj si ju však
s mojou identitou

Šteňa

nebreš
ešte nie si dosť zrelé
chrániť svoje územie
neprovokuj susedov
aby ti do jedla neprisypali
jed na potkany

Vlčica

obchádzaš cudzie príbytky
s chvostom stiahnutým medzi
nohami
v tomto sa možno zľutujú
nad matkou a jej mladými

3. BožstvoPovera

aj moja babka vždy hovorila
pred tým ako niekoho zasadíš
musíš prebrať zem
do dvoch kôpok rozdeliť
burinu a kamienky
poorať celú plochu
pozametať príjazdovú cestu
zapáliť vatru v strede
potom už len musíš počkať
či sa zasadení ujmú

Legenda

Dve telička sme zahrabali
v lese za dedinou
zamotané v tme
sme prešli
cestu
potok
a pasienky
okrem tých dvoch mŕtvych
sme si nevzali nič
iba psa
a kľúč od brány
dbali sme na utajenie
vyhýbali sa všetkému živému
čakali v kríkoch na bezpečný
prechod
boli dvaja
čierny pre teba
flakaty pre mňa
a biely je náš pes
pochovaný pod okrúhlym
mesiacom

tak sa o nás v dedine povráva
dve čarodejnice ohrozujúce
obyvateľstvo
vykázali nás z kostola
na naše dvere nakreslili kríž Božou
krvou
prestrihli s nami všetky kontakty
ale nevyhnali nás preč
na taký rázny krok potrebujú
súhlas obecného predstavenstva
a to má málo dôkazov
a tak nás len trpia
a tak ich polia pustnú

Lucia

Zaklína mená jedenástich živých
na dvanástich lupeňoch
jedného kvetu
už ich chýba iba pár

nakrím každý deň jedným
ten ktorý zostane
ti je predurčený
iba do určitého času
ďalšieho dňa
alebo roku

Rituál

stretávame sa tu
tak ako pred dvetisíc rokmi
za zavretými dverami
oddelení od prehnitého sveta

chlapci a dievčatá
v tento deň
sa stanete dospelými
dostanete dary a právomoci
spájané s týmto stavom

komu zadržíte hriechy
budú mu zadržané
koho zatratíte
ten bude zatratený
už nikdy nebude môcť
očistiť svoje meno

drahí prítomní
žite tu a teraz
buďte soľou
do rán sveta

nezabudnite
na svoje privilégia
vyvoleného národa
triediť podľa tejto príručky:
pšenica do stodoly
plevel do ohňa

Proroctvo

nevidíš?
ani ja tu už nie som
z vlasov mi vyšiel vietor
napriek bezvetriiu
mykám svojimi konármi
okoloidúci hovoria:
táto víba sa do roka vyvalí



NÁDEJ JE DELITELNÁ

kreslíš tváre

jednej si nedokreslil pery
druhá má oči príliš blízko seba
ďalším chýbajú mihalnice
sú nesymetrické
nedokončené
škaredé
napriek tomu by si ich nakreslil
znova
s rovnakými chybami
pretože vieš
že nikdy by aj tak
dokonalé neboli

chceš aby sa podobali
na teba

0101

si ako čiarový kód
kľučkuješ medzi
nulami a jednotkami
všetko sa ti vidí rovnaké
tak veľmi jednoduché

čím ďalej lúštiš
tým viac sa mi strácaš

funguješ ako počítač

zakódoval si ma
plníš vety
prázdnyimi fázami
tvoríš z nich brnenie

kov (ne)zakryl
spadnutý systém

chod' preč

nastúp na najbližšiu električku
možno ťa odvezie
do centra mesta
alebo do najposlednejšej uličky
vlastne je to jedno

preč nemá súradnice
ani konečnú

modrý zapalovač

s obrázkom delfína
zabudol si ho niekomu vrátiť
je sprevádzaný červenou
Marlborkou
bolí ťa z nej hlava
dym neostáva iba v pľúcach
obklopuje ťa
dusiš sa
no nechceš ísť preč
tlieš
míňaš sa spolu s tabakom

ostal z teba iba ohorok

hrdza

neprehliadnuteľná
pri každom dotyku
zanechá na ruke
špinavé odtlačky

sleduješ

ako sa s každou búrkou rozširuje
a vždy si tak veľmi praješ
aby tam nebola

nenávidíš vedieť

že ju (ne)môžeš len tak
vygumovať

vianočná hviezda**nad naším mestom**

videl si ju veľakrát
stále je tu
v rovnakom čase
rovnako žiarivá
no predsa ti zakaždým prinesie
niečo iné

vieš že niekto

na opačnom konci sveta
na ňu pozerá
s rovnakou radosťou ako ty
nikdy nepoľavuje

nádej je deliteľná**nikdy si si neuvedomil**

aké hrubé sú sklá na oknách
až kým si sa ich nesnažil
rozbiť

nikdy si si neuvedomil

aký si krehký
až kým si sa ty sám
neroztrieštil na malé kúsky

nikdy si si neuvedomil

ako ľahko môžeš otvoriť okno

RELIKVIE NA UMÝVADLE

Hmotné pozostatky svätých dní
keď sme sa ešte vládali sprchovať.

Tie dni

sme ešte separovali na dobré a zlé
recyklovali sme ich neskôr ako spomienky.

Odnášali nám ich

maximálne raz týždenne

väčšinou v stredu

a cez plot nám hodili

nové vrece.

Unavené nádoby

poslednú silu

minieme na blahorečenie

starých časov.

HUDOBNO-TANEČNÝ PROGRAM**Najskôr tango**

vo všetkých významoch

Potom nekonečne veľakrát *Pre Elišku*

A teraz dieťa

ako vzťahový moonwalk



RODINNÝ STROM

U nás sa slová nehovoria
 podvedome sa vydychujú
 vlhkosť v dome stúpa
 steny sú plesnivé
 voda nám tečie do topánok
 A kvapka zo stropu ti dá facku
 keď to najmenej čakáš.

Viem presne, aký má kto silný prúd
 moču
 ale tváre

tie som dlho nevidela.

Iba za súmraku
 keď sa míňame

idem, ty sa vraciaš

od vrby

za dedinou.



ODRAZ

niekedy nefunguje
 Voda je priesvitná
 Vidno až na dno pohára
 na muchu
 ktorá čaká
 Ale piť sa musí.

ROBINSONKA

Bezpečný prístav na treťom poschodí
 kúsky skloviny vŕzgajú pod zubami ako spomienky na pláž
 termoregulátor nastavený na 25 stupňov
 jediná predpoveď počasia, na ktorú sa dá celý rok spoľahnúť
 Šumenie televízora

Stúpam výtahom ako odkaz vo fľaši
 prehltnuté koncovky sa nikdy nedoplavia
 až na druhý breh
 hrdosť jej nedovolí spýtať sa druhýkrát
 slnečno bez ohľadu na otázku
 nie je osamelá
 iba by chcela vedieť, kto ju tam vysadil.



PFFÓ
ZŹ

RATTUS COMMUNIS

Nešlo nám o nijakú komunitu, asi som to tušila už dávno, bol to strach, skryl ma pod posteľ a chránil mi hlavu, odčlenil nohy od tela a ja som nevládala skočiť. Nieкто by mi mohol buchnúť hlavu o stôl, ale to sa nestalo. Začala som nosiť kvety na vyžraté hroby, kúpili sme si dom so starým chlievom, ale žiadne mačky. Keď som opäť začala jesť mäso, válov som si vystlala slamou, ľahla som do neho, lebo som bola najväčšia. Chránila som sa pred lopatou, ale skôr či neskôr nieкто začne nosiť včelársku kuklu.

V škole sme sa o potkanoch učili, vedela som, ako vyzerajú, čo žerú a že sa vedia rýchlo rozmnožovať. Nebolo mi to jedno, učivo ma bavilo. Pri panelákoch sme s chlapcami vykopávali potkanie hniezda, kameňmi rozbíjali hlavy ešte nevidiacim a potom ich pozorovali na chodníkoch. Juro nemal rád, keď som začala rozmýšľať, pre koho je toto dobré, ani keď sa vo mne začali prebúdať materinské city. Musela som ich potlačiť a presunúť. O chvíľu bolo po nich a my sme bežali domov, bol čas večere. Dala som si údené koleno, kapustu a zemiak. Doma sa ma takmer na nič nepýtali, len aké mám známky a čo bolo v škole. To bola asi taká doba. Nikoho nezaujímali deti ani potkany, každý chcel mať od nich pokoj a samé jednotky. Tak som sa na prírodovede prihlásila. Vedela som všetko a ešte niečo málo viac, to málo som si nechala pre seba a Jura. Rozmýšľala som, či by som sa mu mohla páčiť, urobila som pre to všetko. Už na druhý deň som sa dozvedela, že píše Gabe s blond vlasmi a sedáva pred jej dverami na rohoži. Tej, ktorá sa vždy len z dialky prizerala. Nahnevaná som sa rozbehla k hniezdu, na chodníku som nenašla nič, dôkazy mojej lásky museli ešte v noci zožrať mačky.

O pár rokov som jedného prežívšieho našla, nevšimli sme si ho, alebo ho moje podvedomie nechalo žiť. Liezol slepý po kameni, vôbec nedospel a krvavil si svoju pokožku. Náhle som pocítila súcit, bol ako ja, bolo mi nás ľúto. Mala som dlhé hnedé vlasy pod zadok, vedel by sa po nich vyšplhať. Vzala som si ho, bol vráskavý úplne ako môj klitoris, maznala som sa s ním a niekedy nevedela, kto je kto. Začala som chľapatieť, aj keď si všetci mysleli, že som zostala na ocot. Najviac Gaba. Nebolo treba nič vysvetlovať, bola ešte dieťa a ja už skoro nie. Svoje tajomstvo som si chránila dlho, opatrne som sa začala hanbiť a meniť v izbe pod perinou.

Keď som začala krváčať, hovorila som o sebe, že som vegetariánkou z presvedčenia. Nebola to pravda, mäso mi začalo smrdieť a nechutiť. Mama mala podozrenie, že som v druhom stave, asi štyri mesiace chodila okolo mňa a pozerala mi na brucho. Vtedy ešte nerástlo, a tak sa mi stále pokúšala

podsunúť nejaké nevinné kusy. Toto je len varené, toto môžeš, hovorila pri čomkoľvek. Môžem len sójové, odpovedala som, otec buchol po stole, pamätal si ma inak.

Mama neznášala otca, ale myši znášala, tak som ju občas vpustila do izby. Ukázala som jej, že mi rastie ochlpenie všade, kde je to nutné a že nie som ničím výnimočná. Nemala mi prečo neveriť. Boli sme spriaznené duše ako otec s Jurom, mali sme podobný výzor a postavu. Dávala mi ešte vždy do vlasov sponky, nechávala som si ich ako znak čistoty dávno po tom, ako sa moja čistota zašpinila. Urobila mi dva vrkoče za jeden ma ťahala ona, druhý som si nechala pre seba. Potkani majú radi rozpustené.

Otec tvrdil, že je v dome myš. Všade nachádzal myšacince, mal z toho triašku a zlé svedomie, že sa nedokázal postarať o rodinu. Vtedy som ho na krátku chvíľu mala rada. Možno to bol len súcitiť so starým chlapom a možno to naozaj bola nejaká láska. Hovoril, že keď sa tu nakotia, budeme sa mať po... a potom použil slovo, za ktoré som ja dostávala cez papuľu.

Vliezol pod posteľ, chránil si hlavu, tak ho našiel. Mal sa cítiť nechcený, stával sa potkanom, veľkým, chcela som mu postlať v slame vo válove, svine tam už neboli, ale našiel ho. Nehrýzol, len sa bránil, skákal mu do tváre, ale otec nosil svoje včelie masky. Báli sme sa len lopaty a jeho rúk. Hrdúsil, už ani nevedel, že nie som potkan. Ten súcitiť k nemu sa mi vytlačil z očí a padol na jeho ruku. Ani si to nevšimol, lebo mama nebola doma. Myslela som si, že tento zápas môže prežiť len jeden, začala som škriabať a kopať, potkan sa len pozeral spod postele na moje utrpenie, ale tentoraz nebol v ohrození, tak neskočil. Vtedy sme sa rozdelili na dva samostatné celky, na chlpatého potkana a mňa, očami som hľadala lopatu. Otec ma pustil tesne pred koncom, ani ma nehodil na kopu a odišiel. Nadýchla som sa, potkan sa mi okamžite schúlil do lona, neznášala som jeho a dospievanie. Pohladkala som ho po chrbte, vtrela som si ho do vlasov, aby sa mu upokojil tep, potom som mu hlavu buchla o stôl. Chvíľu sa mi zdalo, že to bolo kruté, ale nakoniec som to chcela aj pre seba. Okamžite pukol, jazyk sa mu uvoľnil, plazil ho na mňa, nebola som jeho komunita ani matka. Pochovala som ho bez modlitby a dúfala, že ho snáď zožerie mačka. Bola som si istá, že mne patrilo najviac a len vďaka tomu zomrel bez strachu.

Tie potkany sa babke v chlieve nakotili, keď som mala asi dvadsaťtri. Bolo ich tam toľko, že si otec musel dať na tvár včelársku kuklu, na ruky rukavice, hrubý prešívák a čižmy. Pár ich zabil bez problémov, vyhodil ich pred chliev,

ale čím hlbšie sa do ich komunity dostával, tým agresívnejšie boli. Skákali po ňom, niektoré chytali do rúk a okamžite hrdúsili, iné trafili lopatou. Musím zabiť toho najväčšieho, to je vodca svorky, povedal, keď opäť doniesol za lopatu. Netušila som, či potkany existujú ako svorka a či by medzi nimi nemohol fungovať matriarchát. Keď najdlhšieho a najvypasenejšieho našiel vo válove vystlanom slamou, potkan skočil. Keby otec nemal kuklu, sily by boli takmer vyrovnané. Niektorí by niekomu zrejme zahryzli do krku, krv by bola všade, ale to sa nestalo. Otec ho udrel lopatou a vyhodil ho na kopu. Tá háveď sa do chlieva viac nenasťahovala, hovorieval, zvládol som to. Asi cítili mŕtvolný zápach alebo sa báli otca. Prasce žrali dobre, na konci jesene boli správne vypasené. A už začiatkom decembra viseli v udiarni.

Zachránil som ich pred potkanmi, aby ony mohli zachrániť našu hríbovicu, povedal otec spokojne pri štedrovečernom stole. Existenciu si vždy vedel užívať, v nej sa takmer ničoho nebál, lebo bol spokojný ako človek.

Keď sa Juro zjavil u nás, bola som už nechotná, vedela som, čo je zač a bola som vegetariánka. Gaba sa premiestnila do iného bytu, jej rohož už bola obsadená. Juro chodil za mnou, ja som ho len z diaľky pozorovala a krútila hlavou nad tým, ako zabíja mladé potkany. Na oknách sedeli všetky Gaby a lutovali ďalšiu ženu. Nikto nerozprával, nebolo treba, keď im z kuchýň voňalo mäso. Ja som bola nedostupná a chlpatá, preživších potkanov som si vodila domov a skúšala, či ma zachránia. Nik neuspel, po útoku sa mi vždy schúlili v lone. Nakoniec toho nezostalo urobiť veľa.

JALOVÁ

Fotky mala v kredenci. Nechcela ho vyhodiť. Držala sa ho, lebo bol mladší ako ona. Aj jej to bolo na smiech. Jeden kredenc a pár fotiek mali byť dôkazom, že kedysi žila. Na čiernobielych vyzerali bledí a chorí, domalovala ich, aby mali líca.

Ľudia chodia stále, pýtajú si kysnuté buchty s kapustou alebo zemiakovou kašou, brat príde občas, vtedy pečie krúpy. Majú takú tajnú dohodu, uzatvorili ju, keď ona s hanbou brala a on si sľuboval, že sestru z hladu viniť nebude. Svoju časť dohody dodržal. Menila sa mu pred očami, vyzerala, ako by si ju vymyslel, ešte stále mala vo vlasoch vlny. Ako môže mať niekto také vlasy, pýtal sa jej a ona sa smiala.

Má neprirodzené dlhé ruky k jej drobnému telu, kole to oči, hovorili ľudia. Aspoň by tie deti mala na čom nosiť. Niekedy sú ruky, ale nie je čas, obhajovala ju vlastná matka pred ľuďmi, robí na poli, a keď príde domov, je tehotná. V bruchu ich vynosila dosť, ja som ich tam tolko nemala, hovorievala.

Chcela si všetko pamätať, ale niektoré dni sa do nej nevmestili. Spomínala na to, čo ešte len bude, nik jej neveril, ale ona vedela, že toto sa už stalo. A čo sa stalo raz, stane sa znova, vykrikla. Zľakla sa svojho hlasu, bol taký chrapľavý a tvrdý, akoby už nemala čas. Zostali jej ešte ruky a kredenc.

Prvé decko bolo požehnaním, lebo plodná žena má byť Bohu milá, sa vravelo. Chodila s veľkým bruchom po dedine, aby všetci videli. Bála sa pôrodu, ale o tom sa nesmeli hovoriť, mladá žena má krváčať alebo rodiť. Nič nie je medzitým, ani knihy, ani hudba. Čítala si po nociach, keď muž spal, bol tvrdý, ale pracovitý, vzala si ho skoro z lásky. Mala pár sviečok a tie si šetrila, aj tebe budem čítať, hovorila bruchu. Budeš moje a nikoho, tak si ho chlácholila. V predstavách sa dá vidieť všetko ako na fotkách. Sú vábne a krajšie ako skutočnosť, vedľa oklamať a ona uverila, že by to mohla byť pravda. Keď presvedčila aj to decko, vypýtalo sa von. Revalo v noci aj cez deň, nosila ho na rukách, knihu už nemala kde nosiť, plakala s ním. Na pole išla, hneď ako jej to telo dovolilo, a zostala len robota a decko a plač a naliate prsia. S kapustnými listami vyzerala ako Eva, keď prišiel domov, prišla mu na chuť, nabral si z nej. O pár mesiacov prvé zaviazala do šatky na chrbát, druhé sa jej tlačilo z brucha. Jedno dieťa je len pre strach dobré, hovorili jej ľudia, ale ona sa teraz bála viac. Pozerala sa na to prvé, nebolo podľa jej predstáv, malo akési škvrny, ľudia hovorili, že je cigánča. Nevoňalo, smrdelo jej vlastným potom, umývala ho, ale ten zápach sa mu vpil do tváre. Nevedela, kde bude nosiť to druhé, keď pôjde na pole. V drevenej búde bolo teplo, len voda zo studne bola ľadová. Kým stihla na mašine zovrieť, decko už bolo na svete, opláchli ho v letnej vode, to mu neublíži, hovorili. Dobré ťa to prvé otvorilo, hovorila babica, ani si sa nestihla stiahnuť. Plakala, keď ju nevideli, ale stále mala dve plné prsia. Jedno držala na rukách, cucalo, druhé stálo a ťahalo a hrýzlo ten zapálený cecok. Nevedela sa brániť, lebo proti deťom sa nedá, vycicali ju a ona si bola istá, že zomrie mladá. Možno ju dnes zaviažu povinnosti, bude musieť vyčkať, kým sa to stane. Keď ho uloží, pôjde si umyť spodok, vyškrape si, čo tam nanosil, ale to je slabá istota, zvyšok je v rukách Božích. Bála sa hlavne večer, keď bolo v dome ticho.

Ďalšie deti prišli rovnako rýchlo ako povodeň, zobrali jej zvyšok pokoja a očakávali viac. Nemala im už čo dať, všetko jej zobrali. Staré ženy nad ňou híkali, tie pôrody akoby ani nemala, jedno decko uviazané na chrbte, nohy vrtké. Zvyšné deti nehladala, nezamýšľala sa nad chorobou a smrťou, rodiť vie. Skláňala sa nad zemou, ale Boh si tie deti nie a nie zobrať, len občas jej dal za drzosť brucho na oplátku. Deti sa v dome miesili, všetky poznala po hlase. Muž chodil domov večer, nemal čas počúvať, ktoré ako reve. Pri čísle dvanásť sa konečne zastavila. Asi vyprahla, hovorili ľudia, smiali sa do zeme ako s pokazenými zubmi a mysleli, že ich nevidia. Potom sa ten jej Boh asi zlutoval a zobral jej tri, plakala. Čo sa tak tvári, veď jej ubudlo roboty, hovorili susedia a mysleli si, že ich počuje, ale nepočula. Už dávnejšie strácala sluch, aby nemusela ľuďom odpovedať, a vedela aj v plnej izbe osamiieť. Starú jablňu vytnúť, keď dorodí, ona zostala. Mama jej pomohla. Dala jej dosť, vravelo sa, že z výčítiek, sama sa nenarodila veľa, leďva trikrát a jedno decko aj tak zobral kašeľ a zápal pľúc. Nikto vtedy neplakal, ona sa dobre snažila, ale nevedela mu ani jednu slzu dať. Keby jej bol vtedy niekto zapľul do tváre, možno by vedela, čo je to plač za deckom. Tak sa na tú svoju pozerala, keď plakala za každým z tých troch, a doma jej hladných deväť revalo pri peci. Na chvíľu má pokoj a musí sa k nim vrátiť, zato smúti, hovorili ľudia. Mama pozorovala, či si zúfa alebo trúchli, oboje mohla byť pravda, ale ona chcela veriť, že reve za deckom. Tak jej posunula korunu a zemiaky. Prijala, poďakovala sa a bežala domov variť. Kým prišla, jedno sedelo na dvore, revalo, bolí, zobrala ho na ruky, na tie dlhé ruky, ktoré sa ešte viac natiahli, až sa lakte chceli šúchať o kamene, doniesla ho k doktorovi. Zlámal si nohu, chudák, povedal, ona nič, len si vzdychla, dala tú korunu a nechala decko tam. Počká, kým sa otec vráti z roboty, ten ho donesie, doma sa mi varia zemiaky na kašu, vravela. Nikto nezisťoval, kde je pravda, a ani sa nikto na ňu nehneval. Ani ona sama, bola už zvyknutá, že nejako bude. Kým sa vrátila, blčala horúca voda na jednom decku, zobrala posledné peniaze a bežala aj s ním, koža mu už zliezla. Ležalo v nemocnici, tam sa najedlo.

Keď sa vrátilo, všetkého bolo málo. Ale tešili sa, lebo boli spolu zvyknutí. To ju držalo na nohách, ten zvyk a hlad. Nemala čas rozmýšľať, vedela, že niečo bude a niečo nie a na nič sa aj tak nedá pripraviť. Všetci videli, ako rýchlo sa počty dokážu zmeniť. Ani decko nestihne mrknúť a ubudne. Nik nový už nebol, ďakovala Bohu za deti každý večer a prosila, aby ju už zavrel, zašil zvnútra, aby už nik nevyšiel ňou von, lebo ak to neurobí on, ona to

nezvládne a vynosí ďalšie. Bohu sa zvykla vyhrážať a on sa asi zlakol, zaplátal ju, nedovolil už rodiť mladej žene, dal jej oslobodenie, keď mala štyridsať.

Skoro si zostala jalová, hovorila jej mama, ja som ešte posledné v päťdesiatich štyroch porodila. A je dobrá mater a že jej deti majú vždy čo jesť. Posledný sa aj chcel ozvať, že nemá, ale zas by bol jeden kameň, alebo niečo iné, rovnako dobre tvrdé, isto letelo k nemu a rozbitý chrbát bolí viac ako prázdne brucho. Tak zostali všetci ticho a v ten večer sa len jalová vrátila domov trochu smutná, že už hádam nikdy nebude môcť mať decko. Clivota ju prešla, keď videla, koľko sa ich vyrojilo okolo stola, všetky pýtali.

Keď ich vybozkáva a uloží, bude to chvíľka len pre ňu, bude čítať o veľrybe a veľkej láske. Ak zistí, že tá vie bolieť, bude si skoro istá. Medzi nimi nebola, prišla a bolí až s deťmi. O tom, že ľudia vedia byť oveľa smutnejší ako ona a nevedia tu vydržať. Ona vydržať vie. Iba občas ju napadne slovo smrť, oslovuje ju a čaká, či sa niečo stane. Pred spaním si ho spomaľuje, prihovára sa jej po písmenkách, zatvára oči. Keď ich ráno otvorí, je trochu sklamaná. Má pocit, že smrť nie je. Existuje len život, o tom si prečítala, ona je niekde medzitým. Vtedy sa jej zdá, že keďže nežila, nemôže umrieť.

Čaká na neho, chcela by mu povedať, že toto nie je život, on príde príliš unavený, len sa umyje v lavóre po deťoch, zje najväčšiu porciu a zalahne. Potom sa pomodlí za všetky deti a za mamu, aby nebola po nej a aby sa jej ženské údy už neprebudili. Za malého brata, ktorý bude hladný, kým nezačne sám robiť. A za sestru, ktorá mala kúsok šťastia a zomrela, keď ešte nemohla vedieť, že jej môže byť na svete zle. Jej smrť nenastane, ale ráno je už všetko jedno.

Jeho nájdu prvého ležať v kôlni pri starom pni, aj by ho porúbali, ale telo je stánok Boží. Donesú jej ho do chodby, je dosť chladno, už sa zasekol. Ona si ešte musí počkať. Poplače si, rozmýšľa, či to predsa mohol byť život a láska, keď je teraz v dome tak prázdno. Zavolá rodinu, trúchlia, najviac brat. Väčšie deti obsluhujú hostí, mladšie sa hrajú na babu, na slepú babu, nič nevidia, ani smútok, ani smrť, ale zdá sa jej, že ony žijú.



PREMIÉRA

„Vstávaj, preboha! Chceš celý život vstávať na obed?!“ okríkla ma cez pootvorené dvere mama.

„Aj Churchill vstával na obed,“ odvetil som rozospatým hlasom.

„Ale porazil pritom Hitlera. Ty máš problém ošúpať si mandarínku,“ pokračovala, na čo som sa len apaticky prehodil na druhý bok. Hoci bolo už pravé poludnie, mal som značný problém vstať. Keďže to bol môj veľký deň, skoro celú noc som nespал. Po prvý raz sme sa mali stretnúť s režisérom a hercami kvôli začiatku skúšania mojej hry. Aby som nechodil okolo horúcej kaše – som dramatik. Teda... doposiaľ sa moje hry ešte nikde nehrali... Aj keď musím spomenúť, že som pred pár rokmi získal s poviedkou *Láska na celý život* druhé miesto v literárnej súťaži *Najlepšie sci-fi a fantasy 2017*. Môj čas však nastal práve teraz. Zvíťazil som v súťaži o inscenovanie hry, organizovanej miestnym ochotníckym súborom. A ešte k tomu ako bonus nejakým spôsobom zariadili, že moju hru bude režisovať uznávaný režisér z mestského divadla Jerguš Pilsucký. Stretnutia som sa naozaj nevedel dočkať a všetky ďalšie výčitky mojej mamy, ktoré som počúval počas obeda, mi šli jedným uchom dnu a druhým von.

„Prosím ťa, nehádz tie veci kade-tade, aspoň ich, preboha, preves cez stoličku, ja ťa prosím, čo budeš robiť, keď tu raz nebudem?“ Neviem, kde na to moja matka prišla, ale pri každom drobnom nedostatku týkajúcom sa poriadku v domácnosti, ktorý som zavinil, vyťahovala ako argument svoju smrť. Pred pár dňami, keď som večer odchádzal na pivo, prehodila v podobnom duchu: „Stále len niekde beháš... so mnou už vôbec nie si, však tebe to bude ľúto, keď sa pominiem.“

„Pane bože,“ odvetil som a tresol dverami.

Na adresu ochotníckeho súboru som dorazil o necelú polhodinu skôr. Bol to nenápadný bočný vstup do staršieho kultúrneho domu. Už som tam bol na vyhodnocovaní súťaže, takže som nemal problém trafiť. Minúty ubiehali a ja som si zapaloval už tretiu marsku, keď sa objavil jeden z členov súboru, vyslúžilý hasič Imrich. Ani sme sa nestihli pozdraviť a oznámil mi, že Jerguš dnes nepríde. Majú vraj niečo v mestskom divadle, na čo zabudol, a tak sa omylom sľúbil aj nám. Najbližšie sa však dostaví stopercentne.

Žiaľ, nevyšlo to ani o týždeň, keď režisér ochorel. Napriek tomu prebehla čítačka so súborom, pričom sme sa naozaj príjemne zabavili. Jedna zo starších herečiek, Jolana, mi medzitým spomenula: „Inak, pán Pilsucký sa v telefóne

pýtal, či by ti prekážalo, ak by v tej hre urobil zopár maličkých úprav.“

„Samozrejme, že neprekážalo,“ povedal som nadšene. Miestna režisérska legenda sa chce hlbšie zaoberať mojou hrou, dodať jej čosi zo svojho majstrovstva – čo viac by som si mohol priať?

Po čítačke sme zvýšný čas využili na zoznamovanie sa. Okrem starších – Imricha a Jolany – patrilo do kolektívu mnoho mladých hercov a herečiek. Sympatická mi bola napríklad osemnásťročná blondína Hanka. Teda až do tej doby, kým ma vzala do ktorejsi hipsterskej kaviarne na večerné čítanie z knihy Paula Coelho, čo by sa pokojne v našom súdnictve mohlo začať používať ako alternatívna forma trestu.

Horel som nedočkavosťou, kedy sa začne skutočné nacvičovanie s miestnym bardom divadelnej réžie a kedy moja hra uzrie svetlo sveta. Zapálene som šperkoval posledné detaily replík a scénických poznámok, pričom som sa snažil ignorovať rôzne zdravotné rady mojej matky, ktoré vždy od októbra do apríla chrľila. Raz som si počas písania veľmi slabo odkašľal na druhom konci bytu za dvoma zatvorenými dverami pri pustenej hudbe. Do troch sekúnd ustarostene dobehla a začala: „Zasa si chorý, to máš z toho behania po vonku! Vieš, koľko ľudí na chrípku zomiera?! A vieš, že máš slabú imunitu!“ sypalo sa z nej popri tom, ako mi dlaňou merala teplotu na čele. Ja som to ignoroval a ďalej som pracoval. Tvorbou som vždy akoby sublimoval svoje potlačované emócie.

Môj vzťah s matkou možno charakterizovať ako veľmi blízky. Minimálne teda z jej strany. Odmalička zo mňa, ako jedináčika, ktorý ešte k tomu vyrastal bez otca, nespustila zrak. A vlastne v dospelosti sa to nijak nezmenilo.

„Povedal si, že prídeš do desiatej, preto ti volám!“ vravievala v záchvate paniky v telefóne o 22:01. V tomto naozaj nikdy neotálala, volala mi aj krátko po štátniciach. Jej reakciu však nemožno úplne charakterizovať ako prejav hrdosti.

„Ako si dopadol, synček?“ vyhrklo z nej.

„Fajn, dve detička a éčko.“

„Dve detička a éčko? A kvôli tomuto naša rodina prežila holokaust?“ dodala sklamané.

Deň veľkého stretnutia s režisérom konečne nastal. Prišiel medzi prvými, podali sme si ruky, prehodili pár kamarátskych slov o politike a počasí a ja som sa cítil ako v siedmom nebi. Takáto osobnosť! A bavíme sa ako kamoši! Partneri!

To je ono, vravel som si. A môj dopamín dosahoval rekordné hladiny.

Keď sme sa v kruhu konečne usadili všetci, šarmantný starý mládenec Pilsucký si nonšalantne prehodil nohu cez nohu, šál poza plece a spustil hlboko posadeným hlasom: „Ako som avizoval, musíme v texte urobiť pár drobných, kozmetických úprav.“

„Samozrejme, pán Pilsucký, je to vo vašich rukách,“ zapojil som sa pohotovo, tešiac sa z pocty, že sa môjho textu ako prozreteľnosť dotkne ruka divadelného mága.

„Napríklad, čo sa týka postavy Ernesta...“ začal.

„Jasné, ale čo s ním?“ konštatoval som, nie úplne chápaný, čo by sa malo práve na tejto postave meniť.

„Tá postava je strašne nevýrazná a plochá. Upravil som to tak, že Ernest založí breakdanceovú skupinu, s ktorou sa vydá na turné po strednej Európe,“ dokončil.

„Počkať, ale Ernest je predsa beznohý kapucín, ktorý sa stráni ľudí,“ vravím.

„No práve preto, musíme tomu dať šťavu!“

Pravdupovediac, neskákal som z toho nápadu nadšením, ale povedal som si, že to až tak neprekáža; je to malá postava a možno je skutočne pravda, že je moja hra príliš statická a dodá jej to drive.

Pri ďalšej skúške som sa dozvedel, že aj pri kľúčovej mužskej postave – alter egu hlavného hrdinu, ktorého som mal ambíciu hrať sám, má prísť k zmene. No ale ktorý z chlapcov to zahrá lepšie, pýtal som sa sám seba. Zakrátko som však zistil, že som otázku postavil zle, a režisér rozhodol, že táto úloha, keďže „má veľa textu a je monotónna“, bude rozdelená medzi štyri ženské predstaviteľky, ktoré metaforicky stvárnia ročné obdobia a zároveň štyri typy temperamentu ústrednej postavy. Hanka mala napríklad hrať jeseň a melanchóliu. Trošku uletené, ale keď som to predýchal a triezvo sa nad tým zamyslel, vravel som si, že možno to až taký zlý nápad nebude a predsa len Jerguš má takmer tridsaťročné skúsenosti s réžiou, vie, čo na divákov platí.

„A kedy bude premiéra?“ spýtala sa ma mama, detailne si prezerajúc moju tvár.

„To sa ešte nevie, asi to vyjde na november alebo december, ale to je teraz ťažko povedať,“ snažil som sa mierne odbáčať od témy, keďže som si jej prítomnosť na premiére veľmi neželal.

„Počkaj, tu máš vyrážku, ja ti to hneď vytlačím,“ odbočila aj ona a bleskurýchle mi začala nadľudskou silou stláčať zapálený uhor na nose. V tom momente sa vo mne nahromadil adrenalín a pokúšal som sa siahnúť po nejakom tupom predmete a inzultovať ju. No nič nebolo po ruke.

Nasledovala ďalšia skúška. Atmosféra však bola akosi iná než na začiatku a už ani niektorí ostatní členovia súboru nevedeli úplne zakryť svoje počudovanie, ak nie pohoršenie nad úpravami. Osobne som dúfal, že je im už koniec. To by som však divadelného mága podcenil. Hlboko posadený hlas, ktorý som začínal čoraz viac nenávidieť, spustil: „A čo sa týka tej poslednej scény, kde hlavný hrdina zabíja svoju matku pri aztéckom obetnom rituáli... neviem...“ vzdychol bezradne, „zvažoval som, že oveľa lepšie by to bolo, keby sa miesto vyrezávania srdca s matkou uzmieril po tom, ako ho náhle prepadne oidipovské prezretie.“

„No ale to by absolútne zmenilo význam celej hry,“ podotkol som.

Pilsucký však trval na svojom a scéna s vyrezávaním srdca bola zrušená. Priznám sa, všetka radosť ma vtedy prešla. Napísal som do divadla iba strohý mail, že budem rád, ak hru odohrajú; no nech pri nej neuvádzajú ako autora mňa, ale iba pána Pilsuckého.

V nasledujúcich dňoch som občas uvažoval, či som nespravil chybu, že som z projektu cúvol. No všetky tieto pochybnosti zo mňa rýchlo opadli, len čo som uvidel plagát k premiére. Ten egocentrický pseudoumelec s narcistickou poruchou Pilsucký vymenil takmer celý súbor a rozhodol sa svoju jednoaktovú konverzačnú komédiu inscenovať ako baletnú pantomímu s prvkami ohňovej šou. Ešte že hasič Imrich ostal, prebehlo mi hlavou.

Matka sa na rozdiel odo mňa na premiére zúčastnila a bola nadšená.

„Ty máš tak rád mamičku, že si urobil takú peknú hru a nedal si mi ju predtým prečítať, aby si ma prekvapil,“ prehovorila emotívne, objímajúc ma, pričom sa jej do oka tisla slza. Opäť som sa rozhlíadal po tupom predmete a myslel som, že už sa sotva viac naštvem. Vtom mi pohotovo oznámila: „Ten Pilsucký, to je tak fajn chlap, tak super sme po predstavení pokecali, pozvala som ho k nám na večeru.“

Ten idiot sa však s mojou matkou začal stretávať častejšie. V jeden večer som ich nachytil, ako v kuchyni tancujú na Gottovu pieseň Trezor ako vo filme Pelíšky. Ako málokedy som bol vtedy rád, že som už dospelý, lebo toto by sa na mojom psychologickom vývoji mohlo škaredo podpísať. V ten istý večer som začal písať novú hru. Nazval som ju *Dvojnásobná vražda*.

Zakrátko sa však stalo niečo nepredstaviteľné. Čím viac času mama trávila s Pilsuckým, ktorý bol prvý chlap, ktorého po mojom otcovi mala, tým menej sa starala do mojich príhodov, zdravia a spôsobu ukladania oblečenia. Po čase tieto veci už prakticky vôbec neriešila a bola oveľa viac v pohode. Prvýkrát za dlhé roky som mal pocit, že je to vlastne celkom fajn žena. A tak sa moja mama stala tuším prvou postavou, ktorú ten podivný Jerguš zrežiroval dobre.

CHLAPEC NA POHLADANIE

O Tiborovi bolo v dedine všeobecne známe, že to nevie so ženami. Tento názor bolo možné po celé roky počuť prakticky všade; v krčme, pred večierkou aj pri nedelnom futbale. Nikto už presne nevie, ako vznikol, kto ho začal rozširovať a prečo sa s ním všetci stotožňujú. Môžeme sa domnievať, že hlavným dôvodom tohto názoru je fakt, že napriek tomu, že už piaty rok študuje bakalársky stupeň bezpečnosti pri práci, ešte nemal dievča.

„Pche, možno to Tibinko nevie so ženami, ale keby ste videli, ako to vie s drevom!“ chválil sa Tiborov otec v obecných lahôdkach, popíjajúc poldecák borovičky – najradšej mal Koniferku – s decákom sódy. „Drevo, to je jeho! S drevom nemôže robiť hocikto, na to treba cit! Cit a najmä čas! A Tibor sa neponáhla, a potom keby ste videli tie výsledky, čo všetko už vystrúhal, aké parádne ozdoby na vianočný stromček! Tých už urobil tolko, že sme posledné Vianoce museli mať dva stromčeky!“ Miestni chlapi už poznali repertoár Tiborovej rezbárskej tvorby naspamäť, hoci sa na to, samozrejme, nikdy nepýtali.

Zatiaľ čo hrdý otec dopíjal svoj obľúbený nápoj, Tibor sedel v garáži ich rodinného domu a premýšľal. Trápili ho najmä dve veci: jedna aktuálna, ktorú však mal ambíciu do večera vyriešiť, teda, že čo bude večerať; a druhá dlhodobá, že má prebytok voľného času a chýba mu dievča. Jeho vzťah k drevu trval už dobrých pätnásť rokov, a teda nečudo, že bol pre neho už viac ako stereotypný a neprinášal mu nové impulzy. Rád by ho vymenil za vzťah k žene, všetci jeho rovesníci z dediny majú alebo aspoň nejaký čas už mali frajerku. Len jemu sa v tomto smere akosi nedarilo. V bežných veciach sa od ostatných chlapcov veľmi nelíšil, no v jednej veľmi. Nikdy nevedel hovoriť so ženami, či lepšie povedané, nikdy nevedel hovoriť so ženami v triezvom

stave. No keďže bol abstinent, moc príležitostí sa mu nenaskytlo. Negatívny postoj k pitiu mu od malička vštepovali: jednak stará mama, ktorá hovorievala: „Nepi, lebo budeš sprostý jak tvoj tato,“ a jednak tato, ktorý chodieval domov opitý a potom púšťal na celú ulicu Vivaldiho, vyšiel na záhradu a hral sa medzi rajčinami na dirigenta. Otec teda nikdy nebol pre Tibora ukázkovým príkladom. Naopak, veľkým vzorom mu bol strýko Imrich, otcov brat. Bol to starý mládenec, ktorý pri otázke, koľko má rokov, tak dlho vravieval, že mu ťahá na päťdesiatku, až mal zrazu šesťdesiat. Mal dve veľké životné záluby; vyrábanie nepraktických zlepšovákov pre chod vidieckej domácnosti, ktorými pravidelne obdarovával svojich príbuzných, a fajčenie šúľaných cigariet. Zväčša ho bolo možné vidieť praktizovať tieto záluby zároveň. Možno práve od neho pochytil Tibor náklonnosť k drobným ručným prácam, pasivitu k ženám a antipatiu k alkoholu – Imrich totiž rovnako nepil.

Ešte v ten pekný jesenný deň sadol Tibor na bicykel, a ako to už bolo zvykom, hor sa k strýkovi. Lebo tam sa vždy našlo niečo, čo treba spraviť alebo s čím treba pomôcť. Keď dorazil pred dom, otvoril si bránu, ktorú strýko nikdy nezamykal (čo zdôvodňoval tvrdením, že keď raz príde tá pravá, nech má dvere otvorené), schoval bicykel a inštinkatívne kráčal k dielni na konci záhrady. Inštinkt nesklamal, strýko práve v dielni, stratený v kúdole dymu, zhotovoval svoj posledný vynález – otočné dvere na vtáčiu búdku.

„Už im nebude zima,“ poznamenal Tibor. O strýkovom vynáleze už dlhšie vedel.

„Veru nie,“ dodal Imrich, pohrávajúc sa s filtrom cigarety v ľavom kútiku úst. Tibor vedľa neho postával už dobrých desať minút bez slov a bolo na ňom vidieť nervozitu. Strýkovi to divné nebolo, na ticho bol pri synovcovi zvyknutý. Potom sa však zamyslel a prehodil: „Ináč, tú pergolu, Tibino, musíme natrieť čím skôr, najlepšie vo štvrtok, lebo cez víkend má zas pršať.“

„Myslím na to, neboj sa, ale dnes som sa ťa chcel spýtať na niečo iné, chcel by som sa ťa spýtať na ženy.“

Imrich prvýkrát spozornel, odosobnil sa od svojej práce a s celkom vážnym výrazom sa pozrel na Tibora. Sám totiž často o ženách rozprával, no nikdy nie preto, že by sa ho synovec spýtal. Tibor tiež vedel, že strýko rád o ženách filozofuje, no vedel aj to, že nikdy nepovie nič konkrétne ani zrozumiteľné a že vždy nejakou metaforou prirovná ženu k predmetu, ktorým sa práve zapodieva; ale nikto, nevynímajúc samotného Imricha, tej metafory nerozumie.

„A čo o ženách by si chcel, Tibinko, vedieť?“ spýtal sa relatívne veselým tónom.

„Že aké sú a ako im rozumieť, by ma zaujímalo.“

Strýko opäť zvažnel a s pátosom jemu vlastným prehovoril k synovcovi: „Pozri, Tibor, žena..., žena je ako pergola...“ ešte ani nedopovedal a Tibor už zhlboka odfúkol nosom a prevrátil oči, keďže už tušil, že sa ako zvyčajne nič nedozvie.

„Môžeš celý týždeň plánovať, že sa jej budeš venovať cez víkend, ale začne pršať a... keď sa zmráka, už je neskoro...“ dokončil strýko a pridal ešte zopár metafor a ohorkov do popolníka, kým sa Tibor rozhodol, že sa už poberie. Cestou na bicykli premýšľal. Na jednej strane o strýkovi a jeho slovách, na druhej o tom, že mu akosi mákne duša na zadnom kolese. Našťastie bol už takmer pri dome. Keď pred bránou zosadal, zistil, že pravdepodobne dostal defekt. Na rozdiel od práce s drevom lepenie defektov mu nikdy veľmi nešlo. Mal však šťastie, pretože jeho otec bol opravovaním bicyklov po okolí známy, takmer tak ako pitím borovičky. Aj teraz, ako vždy, povedal: „Tibinko, nechaj tak, ja ti to spravím. Hybaj sa navečerať, máme placky.“ To Tibora potešilo, pretože bol hladný už u strýka. Sadol si za kuchynský stôl a mama dopekajúca posledné kúsky sa otočila od kredenca a s úsmevom sa spýtala syna: „Kde si behal Tibor, za dievčencami?“

Tibor túto otázku z duše nenávidel. Jednak preto, že sa ho to pýtala každý deň, a jednak preto, že jeho odpoveď bola vždy rovnaká. Tiborova mama si však na rozdiel od svojho manžela nepripúšťala fakt, že to jej syn vie so ženami. Často v práci rozprávala kolegyniam o jeho zručnostiach: „Keby ste len videli, akú krásnu solničku Tibino urobil z dreva, takú solničku nekúpate v obchode, tam vojde aj kilo soli! S ním bude žene sveta žiť. Mať takého chlapa! Šikovného! To v tejto dobe ťažko nájsť!“

Tibor veľmi po večeroch von nechodieval, čím robil radosť najmä mame. Ale aj starej mame. Práve tá ho od malička naučila mnohým múdrosťami, ktoré pochytila z Televíznych novín. „Po večeroch treba byť doma! Nepozeraš správy? Mladý chlapec išiel po tme po ulici a dostal palicou po krku. Ešte to by nám chýbalo, aby sa to tebe stalo, Tibinko. Alebo aj tie autá, to je truhla na kolesách! Furt sa na tom niekto zabije, minule aj tu pri Topolčanoch, dvaja mladí! ... a už sú tam,“ dokončila stará mama, ukazujúc na strop.

Ako plynuli mesiace a roky, nepostrehli by ste rozdiel v živote Tibora a jeho rodiny. Tibor ešte dlhé roky študoval, majstroval v dielni a sedel po večeroch doma. Jeho otec denne ako cez kopirák stál na tom istom mieste pri

pulte v lahôdkach a lahodil si na svojej Koniferke, no a mama, tá sa syna ešte roky od kredenca pýtala svoju obľúbenú otázku, i keď časom už s menším nadšením a väčším sebaklamom. Strýko Imrich postupne znižoval počet cigariet a vynálezov a zvyšoval počet metafor o ženách.

Prešlo viac ako pätnásť rokov, niektoré veci sa čiastočne zmenili a niektoré nie. Tiborov otec definitívne prestal piť borovičku a opravovať bicykle. Má totiž problémy s hybnosťou pravej ruky a pije už iba víno. Strýko Imrich zažil poslednú chvíľku slávy, keď bol na Jednote vyvesený oznam o jeho smrti. Aneuryzma prichádza neohlásene. Zostal po ňom starý dom, dva psy a zásoby vynálezov pre ďalších päť generácií. Stará mama v úctyhodnom veku stále sleduje večerné spravodajstvo, no na jej šťastie už takmer nepočuje. Tibor nedávno oslávil štyridsiatku – ak teda oslava nie je silné slovo pre posedenie s rodičmi pri obložených chlebičkoch a vaječnom likéri – a mama sa ho už päť rokov nepýta na ženy. Napriek tomu, že skončil vysokú školu, pracuje ako remeselník na voľnej nohe, teda predáva svoje drevené výrobky, ktorých sa mu nahromadilo v garáži za roky toľko, že je len rád, že nikdy nemali auto. Často sadne na svoj bicykel s vyhrievanou sedačkou, jeden z posledných vynálezov nebohého Imricha, a navštívi jeho starý dom. Iba tak si sadne na verandu, nezamkne bránu a díva sa napríklad na vtáčiu budúku s otočnými dverami, ktorých princíp za uplynulých pätnásť rokov pochopilo iba mizivé percento vtákov. Dívajúc sa na bezradnosť operencov si sem-tam len tak pre seba prehodí obľúbenú vetu svojho otca: „Chce to cit, cit a najmä čas.“



VEDĽAJŠIA POSTAVA

*Život nie je o tom, aby si niekam patrila.
Narodiš sa a nepatríš nikam.*

Martina

Ráno pred konferenciou je nepríjemné, Martina sa chce čo najskôr dostať na WC a aspoň desať minút si v pokoji hrýzť ruky, neznáša pach ženských voňaviek, splachovanie a sústredené pohľady do zrkadla, nepochopiteľný rituál nanášania maskary a špúlenia pier, chce si len sadnúť na dosku, nahryznúť trochu kožu na ruke, jemne, kým sa nezačervená, *myslite na ružové púčiky sakury, relaxačnú hudbu, dum, dum, dum, vaša myseľ sa oslobodzuje, dokážete si odpustiť, vaši rodičia už o vašom živote nerozhodujú, každým nádychom cítite prívál energie*, cítim, ako sa mi odkrvujú nohy, Martina nevydrží a pritlačí, jebať sakury a Budhu v jednom, bonusové vydanie, aj v lete nosí dlhé svetle a nikoho nezaujíma prečo, konferencia sa začína o 9.00 a jej príspevok má byť prečítaný o 9.30, Martina má rada presnosť, preto si aj dnes umyje ruky pre istotu sedemkrát, dôkladne ich prepláchne, nesmie sa pozrieť do zrkadla, možno skamenie, nepozrie sa.

Alena M.

Alena M. nenávidí svoju dcéru, pretože patrí k iným živočíšnym druhom, pravdepodobne niečo medzi nepárnokopytníkom a hmyzožravcom, odkiaľ bol s ňou problém, Alena mala katastrofálne tehotenstvo, podľa tehotenskej štatistiky pribrala tridsaťdva kíľ, členky jej zhrubli o sedem centimetrov, pôrod trval sedemnášť hodín, kým jej spoza nôh vyšla zošúverená fialkastá hlavička, už vtedy podivne nepatričná, akoby ani nepatrila k telu, potom prišla popôrodná depresia, ktorú nikto nechápal (*dieta je zázrak života, mala by si sa tešiť, malinká je predsa rozkošná, ňuňu, podobá sa asi na ocinka*), pri každom záchvate plaču sa Alene triasli ruky, až sa jedného dňa zavrela do kúpeľne a rozprestrela okolo seba žiletky, a nemyslela na ružové púčiky sakury ani na revúcu Martinu, zobudil ju až hlasný buchot, to jej matka Irena M. pretláčala cez dvere mohutné telo a odierala si lakty, ako to robila celý život, *nie si normálna, zahlušíš si decko, upokoj sa, nikomu to nepoviem*

– a potom tu bol biologický otec dieťaťa, hajzel Docent, jedného krásneho dňa jej povedal, *chcela si decko, máš, nechcela, ale má, a ona zas, prosiť ťa nebudem* (nech sa aj zadrhne so svojou docentúrou a štrbinou medzi zubami), a tak neprosila, každé dieťa si zasluhuje starostlivosť a lásku, a vôbec,

– *som predsa tvoja matka*, a tým je povedané všetko, Martina už aj všetko počula, ale stále jej je pripomínané, pri nedelňých obedoch so slepačou polievkou, ktorej závan neznáša, ale mama vývar s rovnakou vervou robieva už roky, vždy jej vrchovate naloží, rezancov, mäsa, jedovatých poznámok, ubezpečuje sa, že jej nechutí, hoci by jej podľa správnosti malo chutiť všetko, tak to je, vlastným deťom sa nikdy nezavďačíte, vo vesmíre musí byť rovnováha a v rovnováhe je vesmír, je správne, aby Martina pokorne chlípala slepačí vývar, ktorý je dobrý na kosti, nervy a rodinné traumy, nemá, bohužiaľ, nič zo svojej matky, zdedila po otcovi tvrdohlavosť, spupnosť, precíznosť a veľké chodidlá, chcela by som chodiť na balet, vyštudovať žurnalistiku a odísť do zahraničia, ale takto si to Alena M. predstavovala, je ľahké neplniť očakávania.

Ivana K.

Toto je naše dvanáste sedenie. Cítite v sebe istý posun?

(Najradšej by som občas niekoho zdrapila a vytlačila z neho krv, aby mi už konečne dal pokoj, nezvládam cudzie myšlienky ani vlastné,

tak veľmi túžim po objatí.

Má ma vôbec niekto rád? Som pre niekoho dôležitá?

Dum-dum, moje telo je ťažšie ako voda...)

Pre duševný rast je dôležité odpustenie, hľadať zdroj lásky v sebe, naučíte sa byť za svoj život zodpovedná, hovoríte stále o matke, ale možno je problém niekde inde, nezamysleli ste sa nad tým, že možno u mužov hľadáte otcovský archetyp, terapeutka sa vie tváriť skutočne blahosklonne a blahosklonnosť je výsadou kráľov a dobre vydatých tridsiatničiek s kanceláriou zasmradenou levandulami, motivačnými citátikmi a anjelikmi rôznych veľkostí, a nad gaučom obraz nádhernej japonskej panorámy a rozkvitnutej sakury, myslíte na sakury, vieš čo, jebať sakury, ale to už poznáme, ideme ďalej, dvacka za stretko, objednáme nový termínik?

dum, dum, dum

Tomáš H.

Tvojou najväčšou devízou je, že si nenápadná, povedal jej, keď spolu ležali v posteli a očami sa dotýkala omietky na strope, možno preto ju tak fascinujú výrazné tváre, v kaviarni či vlaku sa skryje za časopis a sleduje – tamten vyzerá, akoby mu ušla mačka, pán sediaci vpredu mal katastrofálny deň v práci, obézna žena z kupé má problémy s kolegyňou a vzťahy zajedá veľkými porciami a dezertmi navyše, to všetko sa dá dozvedieť, ak budete počítat nádychy a výdychy a zastavíte sa rukou na kľúčnej kosti, mohli ste spolu vydržať, Tomáš mal ako jediný zo všetkých stabilný príjem a pochopenie pre tvoje nálady, ver mi, už takého nenájdeš, nebol tvoj typ, koho to zaujíma, s takou povahou by som bola vďačná za každý prejav pozornosti, nikdy nezabudol na tvoje narodeniny, uvažoval o deťoch, a ty si sa s ním rozišla, lebo vraj – nefungovalo to, ako keby toto bolo v živote dôležité, matkine slová sa jej zarývajú do laktov a hýbu šálkou horúceho cappuccina, vie, že niekde medzi mliečnou penou a podšálkou sídli pravda, vykrikuje, no jasné, nešika, prepáčte, slečna, ospravedlňujem sa, mojej dcére sa opäť niečo podarilo rozliať, už ste si snád zvykli.

Dominik S.

Dominik má stále rovnakú tvár, uvedomí si, keď spolu fajčia vonku pred budovou, akoby bol vyhábený z dreva, je neviditeľná, keď jej pripaluje, a preto preniká do kruhového stržňa, dovolila by mu obmotať sa okolo kôry, ale mohol by sa rozplynúť, priblíži sa k nej laktom, zvrátené čelo je jesenná krajina a pery slivkový čaj s cukrom v otlčenej šálke u babky, ochutnala by si, ale príliš páli a po dopití sa v tebe rozplynie a bolí ešte viac, pýta sa jej, či je nervózna, pokývne, nie, Martinine nohy sú trasúce sa zápalky, už si neškrtné.

Často myslieva na jeho ženu, na jej štíhle telo a vždy upravené nechty, možno na ňu myslieva viac ako Dominik, v jej predstavách je severský typ, pokojná a majestátna ako čarodejnica dávno zmierená s chodom tohto sveta, nie, nič sa nezmení a má pravdu, Dominik to bude striedať kade-tade, ale rozumne, asistentky, študentky, kolegyne, je to všeobecne známe, ale nie natolko, aby sa vôbec len pomyslelo na rozvod, manželku si vybral, pretože bola najľahšie riešenie, pretože ho neopustí v dobrom i zlom, šťastí i chorobe,

nemá inak na výber, je príliš racionálna, ako matematicka taká aj byť musí, láska je entitou, ktorá vždy obstojí, iba premenné sa menia, Martina do konceptu bokoviek nezapadá, na to si ju príliš alebo primálo váži, Dominik má všetko vypočítané.

Odkedy som sa narodila, nepatrila som nikam – vyrazí zo seba Martina a zdalo sa, že ju bolo počuť.

Sabína



Sabínino telo je kanárik a pery sa jej gulatia do čerešne, máš všetko veľké na takú drobnú tvár, dobre vedieť, zasmiala sa a vždy chodila neskoro, hovorila to, čo nemala, v najmenej vhodnej chvíli, vždy sa jej stávali bizarnosti – neotvárali sa posuvné dvere v supermarkete, potkýnala sa o prahy, zavadila o kusy nábytku a zábradlia, padala na schodoch, ťahala za sebou dlhočizné nohy, odierala sa bokmi o všetky rohy stola, vedela sa hlasno smiať, nebolo možné si ju nevšimnúť, no vždy jej bolo odpustené, živel Sabína, nepočítateľná a presná zároveň.

Martinine kroky podliehali prísnej štruktúre, oblečenie mala usporiadané podľa farieb, veľkosti, ročných období či možných zmien nálady, na prednáškach si zapisovala každé slovo, mala vynikajúcu pamäť, dokázala pracovať s potrebnými informáciami, bola vzorná žiačka, učiteľka to nazvala „slušná a svedomitá“, pohybovala sa v priestore ako robot, kontrolovala svoju mimiku, získala červený diplom, jej dizertačná práca bola prezentovaná v zahraničí, aj na konferenciách ocenili jej „precíznosť a svedomitosť“, no každý si po rokoch pamätal Sabínu, ktorá zapálila jediným pohľadom dažďové pralesy. Martina bola tiež, telo jej nepatrilo, radšej by sa bola ukryla na dno šálky, ktorú Sabína hltavo prikladala k ústam, až jej bolo vidno len obrovské oči.

Vy dve akoby ste ani len neboli sestry – Alena M. si, našťastie, na šírenie genetického materiálu zvolila dobre, inžinier Ladislav Konrát, ktorý sa nedožil 52 rokov, ale vždy urobil všetko tak, ako mal, vedel sa postarať o rodinu a aj v pokoji odísť, to je jediné, čo mu Alena M. zazlievala, ale vždy bola silná žena a vedela sa vyrovnávať aj s touto životnou skúškou, Sabína prekypuje životaschopnosťou, to má po nej, druhé manželstvo v tridsiatke je len skúška osudu, teraz sme odlúčení, už dlhšie sme si nerozumeli, vieš, aký je Peter,

trpela som pri ňom od nudy, neviem, ako to ďalej bude, ale vieš, že sa z toho dostanem, možno sa čosi črtá, spokojne si uchlipne z mäťového čaju, Alena M. schvaľuje dcérino rozhodnutie, slušnú kariéru v marketingu, spontánny smiech a čaro osobnosti.

Ani nie sme – povzdychne si Martina a nezdá sa, že ju bolo počuť, prstom na stôl kreslí kolieska z rozsypaného kryštálového cukru a prvýkrát zatúži po tom, aby sa niekto spýtal na dohryzené ruky, materské znamienko na pravom stehne alebo len tak, na čokoľvek.

Ešte viac

Dominik má materské znamienko nad hornou perou a okolo krku obmotaný šál, z pier mu vyrážajú triesky a lámu Martinu na dvoje, pozri, poznáme sa dlho a rád by som ti niečo povedal – ale ja nikam nepatrím.

Momentálne veľmi zvažujem rozvod, je to vážnejšie, ako som si myslel...

Pred Martinou sa zjaví telo – kanárik, zaškerí sa a štuchne ju do rebier, Sabína bola vždy životaschopná, my s Dominikom sa predsa poznáme už dávno, Dominik sa k Martine otočí opačnou stranou, už nie je vyhýbený z dreva, zašumí v ňom piesok, poštekli Martinu na kľúčnej kosti

– ešte si sedemkrát umyť ruky, zmyť zo seba pach ženských voňaviek, nepozrieť sa do zrkadla, lebo skameniem, nepozrieť, ale pozrie sa, výrazné oči v drobnej tvári, priveľké predné zuby v pootvorených perách v tvare čerešne, laktami a bokmi sa odiera o steny, Dominik vzdychá a jej nestačí dych, chcela by utiecť, ale nedá sa, príspevok, sakury, výčitky ako rozprestreté žiletky a bolesť prebívajúca sa cez dvere,

– slepačí vývar s rezancami a kopou mäsa sa bude podávať v nedeľu, dedičný hriech každý deň,

– chcela si decko, máš – ale takto si si to nepredstavovala,

– chceli sme docenta, docent si vybral štrbinu,

– je presne 9.30, Sabína si nikdy na čas príliš nepotrpela, lenže ona je Martina, tie mávajú občas obhorené nohy a sú neviditeľné, aj keď si vedia všetko vypočítať,

– som iný živočíšny druh a odkedy som sa narodila – áno, už sa opakujem (nebolo ma počuť),

– Martina je kanárik, moja voda je ťažšia ako telo, myslite na ružové

púčiky sakury, musíte si odpustiť a hľadať v sebe lásku, vo vesmíre je predsa rovnováha, slečna, slečna, ste v poriadku?

– dýchajte zhlboka, cítite prívál energie
dum, dum, dum.



ETELA A IKAROS

Na Nový rok sa neje hydina, aby šťastie neuletelo. Alfonz si dal kura a trochu z morcky. Vraj ak by šťastie malo niekam letieť, poletel by s ním. Etela, jeho žena, si dala polievku a spratala zo stola. Povzdychla si a omylom pritom sfúkla novoročnú sviečku. Alfonz sa s plným bruchom vyvalil na gauč a ani tie krídla by ho v tej chvíli nezdvihli. Boli manželmi už dlho a nikdy nemali deti. Etela bola neplodná a Alfonz mal iné záľuby. Susedia si šepkali, že to iba preto s ním tak dlho vydržala, lebo sa mu cíti zaviazaná a hanbí sa za seba. Lebo vraj ktorý normálny chlap by ju bez decka toľké roky živil.

„Žiaden, Magduška, žiaden,“ dušovala sa Mira z prvého a fajčila z okna. Alfonz nebol obyčajný chlap, v tom mala pravdu. Neznášal šport, nepil a ani nefajčil. Iba na nový rok si ulial trochu z vaječného likéru a o polnoci mlaskal „šťastný nový rok,“ ako keby to tento malo už skutočne vyjsť. Pracoval ako reštaurátor a dole v pivnici si zriadil dielňu.

„Nechaj staré starým,“ hovorievala mu Etela, ktorá jeho prácu vždy považovala iba za otravný koníček.

„Etelka, ale veď ja ťa mám rád, na čo by som ťa teraz po tom všetkom nechal ísť,“ rehotal sa Alfonz a snažil sa zachrániť staré drevené hodiny. Do noci sedel, a keď ich opäť priviedol k životu, zistil, že je čas ísť spať. Pred spaním vždy zavolať mame a Etela škrípala zubami, vraj to svet nevidel, aby päťdesiatnik musel každú noc pred spaním volať mame. Alfonz sa nerozčuľoval, zaželal jej pekné sny, umyl si zuby a obliekol pyžamo. V tmavomodrej súprave si ľahol pod perinu a po tme šepkal:

„Aké, Etelka, aké by to asi bolo lietat?“ a Etela vždy iba že nech sa drží pekne pri zemi, cap starý, kam by už len odletel. Lenže Alfonz po ničom inom netúžil. Často sa mu o tom snívalo, že má krídla a lieta. Že Mira z prvého fajčí už desiatu a zrazu sa začne dusiť, pretože nad hlavou jej letí Alfonz. Dole v dielni mal rôzne prístroje. Večne rozmýšľal, ako by to šlo.

Na Eteline narodeniny sa priviazal k tuctu balónov a dal jej to ako darček. Etela potom večer plakala, vraj to bola príšerná hanba. Alfonz všetky tie balóny praskol perom a Etele na ruku nakreslil srdiečko.

„Prepáč mi, myslel som, že tam hore ti kúpim niečo pekné,“ ospravedlňoval sa a ona sa naňho nevedela dlho hnevať. Mire s Magdou povedala, že dostala perly.

„Alfonz ich natrhal priamo z nebeskej čerešne?“ dusila sa smiechom Mira a kašľala ťažkým fajčiarskym kašľom. Etela ignorovala susedine

posmešné komentáre a Alfonz bol bez večere. Nerozumel, čo zas spravil, a Etela sa mračila na sedačke. „Dnes som začal robiť na tom prístroji, aby sme už nemuseli žiť v tejto diere.“

„Alfonz, preboha, chlapi po päťdesiatke už nelietajú, sedia doma na riti so ženou a s...“, Etela si zahryzla do jazyka a spravila mu párky. Alfonz zjedol iba jeden a pobral sa nazad do pivnice. Obrúsil dva kusy dreva a zavolať Julu z piateho. Bol to technik a Alfonzov prístroj potreboval motorček.

„Čo sa, do prdele, deje, Alfonz, máš poňatie, koľko je hodín?“ zívaj rozospatý Julo a obzeral si pivnicu plnú krídel.

„Potrebujem, aby si vymyslel nejaký pohon, aby si ma odtiaľto dostal,“ prosil Alfonz vo vytržení a behal z jedného konca na druhý.

„Alfonz, choď spať, Etela je dobrá žena, určite jej teraz v posteli chýbaš,“ povedal dobrácky Julo, zhasol svetlo a pobral sa nazad do bytu. Alfonz spal v dielni a premýšľal, kam by asi letel. Ako by sa zastavil na piatom a napľul Julovi do okna.

Ráno ho Etela našla rozvaleného medzi dvoma dlhými doskami v tvare krídel a priala si, aby do čerta fakt už niekam odletel. Upratjala a dosky ho donútila vyhodiť. Alfonz ponížene odhodil svoje sny do smetného koša pred bytovkou a večer nechcel jesť. Etela mu spravila volské oko v tvare srdiečka a Alfonz zjedol iba polku. Z trucu. Večer spal na gauči a na mobile pozeral záznam, ako lastovičky odlietajú do tepla. Už sa tešil na jar, ako ich bude čakať na balkóne a počúvať, čo všetko zažili. Etela zas povie, že nie je sv. František, že im, do riti, nerozumie. No on rozpaží ruky a radiátor dá na päťku. Potom Etele ráno povie, že už asi vie, ako to na tých Kanárskych vyzerá.

Cez víkend napadal sneh a Alfonz si v noci lahol do bielej kopy a do svitania kreslil rukami anjela. Cez deň mu to Etela nedovolila a po tme z okna vykúkala, či už sa dostal do neba, alebo zo seba ešte stále robí blázna uprostred sídliska.

Po zvyšok týždňa sa Alfonz necítil dobre, bol chorý, a tak ostal doma na ôsmom a pivnica zívaj prázdnotou. Etela to označila za najkrajší týždeň ich manželstva a každý deň mu dala pusu na spotené čelo. Alfonz jej raz pred spaním povedal, že sa mu zdalo, ako keby to dokázala miesto neho a tento týždeň lietala. Etela sa usmievala a povedala, že to on jej vyrobil krídla, sú v tom spolu. Lenže neboli, vravel si Alfonz v duchu a celú noc mal príšernú zimnicu.

V nedeľu sa zotavil a šiel si zaskákať na trampolínu. Pri každom skoku mával rukami ako splašený, a keď dopadol na zem, tisl sa mu slzy do očí. Deti sa smiali a napodobovali ho, vraj ten čudný ujo by chcel lietať. Jeden z otcov povedal, že to nech si už radšej vypije, ako zo seba robiť debila na detskom ihrisku. Večer zas nechcel jesť a tisl sa mu slzy do očí.

„Alfi, varila som to s láskou, aspoň ochutnaj,“ prihovárjala sa mu Etela.

„Navždy budem iba obyčajný úbožiak, rukami a nohami prilepený k tejto hnusnej lepkavej panelákovkej podlahe. Na smiech susedom a na hanbu žene. Navždy budem iba priemerným človekom, a tak to bude, kurva,“ predniesol Alfonz a nadávka z jeho úst znela ako Božie varovanie. Etele kompletne ochromila a večeru si dojedla sama. Alfonz ju strávil v pivnici. Etela radšej nechcela vedieť, čo tam robí, ani kam poletí. Nervózne sa prechádzala po byte a pre istotu znovu umyla dlážku. Večer pred spaním zavolať jeho mame a spoločne si poplakali. Dlhú nevedela zaspáť, zdalo sa jej, že je čosi inak. Premkol ju strach a tak okolo štvrtej zišla do pivnice a baterkou svietila na plechové dvere. Zaklopala, a keď sa Alfonz neozýval, opatrne vošla dnu. Bolo zažaté svetlo, no jeho nikde. Na zemi sa povalovali fľaše borovičky a špaky od cigariet. Etela sa preľakla, že Alfonza uniesli alebo ho zbili a jeho telo leží pokrkvané v skrini. Nazrela dnu, no všetko bolo prázdne a jej stislo hrudník. Na stole ležal zošit. Bol plný náčrtov. Podrobná trasa letu, cez sídlisko do mesta a odtiaľ na Rakúsko až do teplých krajín. Boli tam rôzne značky, ktorým nerozumela, a veľa z poznámok nevedela prečítať. Študovala to až do rána a potom okolo siedmej pochopila, že tomu starému bláznovi sa to asi fakt podarilo.

Keď vyhadzovala fľašky, stretla pri smetiakoch Miru, ktorá sa rehotala, že či už jej z neho konečne drbalo a začala aspoň piť, tak ako ona. Etela s rachotom vypustila fľašu medzi sklo, zapálila si s Mirou, a keď jej už oheň ohrieval končeky prstov, cigaretu pustila a povedala pravdu.

„Alfonz dnes v noci odletel, konečne sa mu to podarilo,“ a potom odišla, nepočúvala Mirin výsmešný smiech ani nesledovala jej lútostivé pohľady. Do týždňa to vedela celá bytovka a Etela ho každý večer pri okne čakala márne. Míra s Magdou na ňu hľadeli ako na chuderu a šepkali si, že tak teda konečne zdrhol, veď sa ani nečudujú, je na kompletku švihnutá. Silva z vchodu od vedľa dokonca povedala, že ho možno aj zabila, vraj sa to v Amerike stáva. Preto ani políciu nevolala, ešteže nemajú spoločný vchod. Políciu sa skutočne rozhodla nezavolať, nevie si predstaviť, ako by ho tam

hore asi hľadali. A taktiež si vravela, že takto to vlastne vždy chcel. Opustiť ich panelák ako hrdina a bláznov nechať na zemi. Tak teda ona ležala v obývačke na koberci a prejedala sa zmrzlinou. Občas pozerala von oknom a tajne dúfala, že Alfonza kdesi zahliadne, že jej prezradí, čo sa v tú noc stalo. Lenže obloha bola prázdna podobne ako kuchyňa a Etele prišlo do plaču. Ako jej len mohol uletieť, veď ten chmuľo nikdy nesedel ani len v lietadle. Možno ho mala držať na špagátiku a vypustiť, až keď bude pripravená. Priviazať k posteli a nechať poletovať pri strope, pretože tam vonku ho niečo dozaista pomelie. Netuší, kam sa tak asi letí, keď sa to tu rozhodnete vzdať. Občas hľadí do hora a inokedy si pozerá pod nohy. Nie je si úplne istá, ako na tom ten Alfonz bol.

Manuál odletu si zarámovala nad chladničku, smeje sa, že tam na leto poletí a v júli sa ovieva chladom z mrazničky. Občas zájde do pivnice a strašne sa opije. Raz jej dokonca napadlo, či to nebolo vlastne celé takto. Či sa v tú noc Alfonz nespil pod obraz Boží a neskočil z akejsi vysokej budovy. Nebála sa, že by sa zabil, radšej verila, že dokáže lietať. No a na Nový rok vždy pečie kura. Spolu s hustým likérom sa jej sebavedomo kľže dole krkom lebo vie, že tento rok jej už nemá čo uletieť.

EMILKA

Emilka sa narodila koncom leta. Hneď ako sa ocitla na tomto svete, stíchla. Pozerala na uplakanú mamu a nevydala ani hláska. Mlčala a po chvíli zaspala. Akoby to bolo také unavujúce zistiť, ako to tu vyzerá a ako s tým nič nezmôže.

Emilka sa naučila veľmi rýchlo chodiť, rozumela maminmu nariekaniu aj otcovmu kriku. No stále iba mlčala. Sledovala ich veľkými zelenými očami a ticho si hrýzla do líca. Mama začala dokonca dúfať, že si tam vyhryzie dieru a potom možno prehovorí. V Boha síce verila, ale bála sa mu to povedať. Radšej dúfala, že si to všimne on sám. Pri večeri si prisadne a bude čakať. Až raz Emilka nebude vedieť požiť akési veľké sústo, zahryzne sa jej do mäkkého líca, ktoré sa rozpadne a on vlezie dnu. Emilka však takmer nejedla. Hrala sa s detským príborom a hojdala drobnými nohami. Mama večer, keď Emilka zívala, opatrne nazrela dnu, no zdalo sa, že tam nik nie je, a tak usúdila, že Boha treba asi hľadať vo väčších dierach, než bola tá ich.

„Pánubohu za chrbtom to je, to ako si predstavuješ, že tam to chúďa dieťa budem vodiť,“ bedákala babka, ibaže Emilkina mama ju tam akosi skryla zámerne.

„Mama, ja to zvládnem,“ klamala a hrýzla si nechty odrastenejšie než Emilka.

„Nemala si ho pustiť,“ nariekala opäť babka a mama ju poprosila, aby po Emilku nechodila radšej vôbec.

Emilka v škôlke stále mlčala. Nehrala sa s ostatnými deťmi a cez farebný plot hľadela ako cez mreže na slobodu. Mama jej vždy poobede priniesla peľendrek. Drobné dúhové pásiky sa pri Emilkinkej tvári vynímali, no vždy ich sklamane vrátila mame. Tá nerozumela, prečo stále nič nejde. Bála sa ísť k doktorovi. Bála sa pýtať. Začala si myslieť, že to bude tými ústami. Že v nich, skrátka, žije čosi, cez čo neprejde jedlo ani slová.

Raz poobede, keď Emilka ako zvyčajne hľadela cez dúhový plot a čakala mamu, sa stalo čosi, čo si nikto nevedel vysvetliť. Emilka si všimla malý krík, plný drobučkých fialových guľôčok. Zbesilo natiahla ruku a za hrst' si odtrhla. Pažravo do seba tlačila jednu trnku za druhou. Z očí jej tiekli maličké slzy, no nevedela prestať. Vyzerala, akoby celý život nič nejedla. A mama by dosvedčila, že to tak aj bolo. Tlačila do seba trnky, dokiaľ unavená nepadla do trávy a hysterická učiteľka nezavolala sanitku. Keď potom zhrozená mama prišla po ňu do nemocnice, Emilka povedala prepáč a mama zasa so slzami ďakujem. Tak Emilka v jeden deň začala rozprávať i jesť. Ibaže trnky, horké a trpké. Mama si myslela, že ju to prejde. Ibaže neprešlo. Každé ráno natrhala za kýbeľ trniek a Emilka ich poslušne zjedla. Nikomu o tom nepovedali, na niektoré veci skrátka neexistuje odpoveď. Možno otec nemal odísť tak prudko a babka sa mala pomedzi farebné mreže zablesknúť aspoň raz. Škoda, že na to mama neprišla skôr. Škoda, že nemyslíme na malé Emilky, skôr ako sa začnú živiť trpkými plodmi našich spackaných životov.

Ako Emilka rástla aj jej tajomstvo zovšednelo. Na základnej škole si nenápadne čítala a popod knihu si do úst vkladala fialový poklad. Na raňajky jedla desať, na obed dvadsať a na večeru päť. Mama ich začala zavárať, robiť čaje a džem. Ibaže Emilka ich mala najradšej čerstvé. Trpké a pichľavé, rovnako zo stromu. Asi sa časom uspokojíte s vlastnými trápeniami. Začnete si ich

pomaličky jedno po druhom trhať a vkladať opatrne do úst. Zo začiatku budú rezať, ale postupne si na tú chuť privyknú. Zvyknú si, ako chutí zlyhanie a ako páli samota. Každý si odtrhne presne tolko, koľko vládze, a žalúdky budú praskať iba tým najväčším hriešnikom. Tým, ktorí stále dúfajú v chuť medu, aj keď večne serú iba trpké plody.

Mama Emilku čoraz viac skrývala. Bála sa, že by ktosi v dedine zistil, čím sa živí. Bála sa, že by im pred dom začali na fúriku nosiť všetky ťažkosti, ktoré v rodine pozbierali. Vykydli by ich pred dvermi a nechali Emilku si všetky do jedného vyžrať. Okná v dcérinej izbe zatarasila. Emilka sa krčila v tme a krmila sa trnkami. Umelé svetlo jej kazilo oči, no mama sa bála, že vonku by sa toho pokazilo omnoho viac. Emilka teda nemala žiadnych kamarátov ani žiadne koničky. Jediné, čo vlastnila, bol malý červený kýblik, z ktorého po jednom vyjedala to, čo si vďaka mame zaslúžila. Mama musela veľa pracovať a Emilka bola čoraz osamelejšia. Veľa čítala. Hltala stránku za stránkou a zisťovala, ako asi ľudia tam vonku žijú. Predstavovala si, že raz stretne niekoho, koho trnky pozuje s radosťou. Bude ich omieľať v ústach a zaspávať s fialovým jazykom za odmenu, nie za trest. Ibaže mama trvala na tom, že sa o ňu postará. Bola presvedčená o tom, že je tu v bezpečí, že cez všetko sa napokon dá prehrýzť.

Na jar mama prišla o prácu. Bolo to práve v období, keď kvitla úroda. Trnky sa ligotali v záhradách, na ulici a v parku. Mama na ne striehla ako straka. Raz počula susedu sťažovať si na deti. Na syna, čo ju, odkedy ušiel za hranice, neprišiel pozrieť a ona sa mu tiež už viac neozvala. Mama za ňou zašla, vraj za 10 eur ju zbaví každej trnky. Suseda sa divila, no mama si odniesla kýbeľ plný až po okraj a susede pred večerou zazvonil mobil. Syn sa má dobre a Emilka má zasa fialový jazyk.

Učiteľka v škole sa bála, že všetky tie deti v triede ju už raz nebudú potrebovať. Naučia sa prežiť aj bez tabule a čisto bielej kriedy. Vedomosti im preto dávkovala po troškách. Aby stále bolo čo nevedieť a na čo sa pýtať. Mama si za symbolickú sumu odniesla spreď školy v kabelke za dve hrsti trniiek. Emilka namiesto geografie zmapovala učiteľkino vnútro a preglgla.

Doktorka tiež miesto liekov začala predpisovať trnky. Chcela Emilke pomôcť a sebe vlastne tiež. Ibaže sa pacientom priťažilo a tak zavolala mame, aby si trnky odviezla, spolu s nejakými liekmi na predpis, ktoré mama

chcela a doktorka predpisovala. Emilka si vložila do úst štyri trnky ako vitamíny a spláchla pohárom plným vody.

Malý červený kýblik sa týždeň čo týždeň zväčšoval a Emilka bola čoraz tučnejšia. Mama ju hladila po nafúknutom bruchu a neprestávala zbierať plody cudzích životov. Emilke trpeli zuby a brnel jazyk, ale dedinčanom sa žilo akosi ľahšie. Začali za mamou chodiť ako prví. Nosili jej vrecia na odpadky plné trniiek. Mama ich súcitne preberala a nosila dcére v pravidelných intervaloch. Na dverách detskej izby spravila rozpis. Dni rozdelila do troch kategórií: raňajky, obed a večera. Potom ku každému termínu priradila jedného zo susedov. Na obed sem-tam zapísala aj dvoch, zdalo sa jej, že do večera je kopa času všetky tie trápenia vytráviť.

Emilka na tabuľku hľadela ako na poriadok poprav. Na drobných prstoch odpočítavala dni a zajedala trápenia. Čakala na Velkú noc, odkedy počula, že by sa pred ňou malo poštíť. Mama nejedla mäso. Vraj sa to nemá, keď čakáte na zázrak. V dedine však nebolo koho spovedať, všetky hriechy sa dojedli. Farár zajedal samotú šunkou, aby sa aspoň ktosi previnil. Emilka tiež pochudla. Mama oškrela susedino auto kľúčom a zvalila to na tretiu cez ulicu, aby mala dcéru z čoho nakrmiť.

Velká noc sa blížila a rána zovšednievali. Bolo treba zavčasu vstať a všetko dôkladne pripraviť. Na Zelený štvrtok mama trnky umyla v ľadovej vode, aby zmyla všetok prebytočný hriech. Emilka si močila jemnú dievčenskú pokožku vo vriacej vani, až sa jej po tele začali tvoriť červené fliacky. Prsty sa rozmáčali a vyschlo jej v krku.

„Voda aj tak nič poriadne nezmyje,“ vravela si Emilka, zatiaľ čo v zrkadle nad umývadlom sledovala svoje fialové pery. Mama šla sledovať, ako vyháňajú dobytok na pašu.

„Keby tak i diabla hnali,“ prehodila suseda a mama pritakala, zatiaľ čo vo vnútri sama pre seba šepkala tichým hláskom, že diabla nejde vyhnať. Diabol vám bude ležať v žalúdku ešte dlho potom, čo odbehne za mesto. Na obed bol špenát. Mama sa v ňom hrabala lyžicou a myslela na diabla. Kde asi tak teraz behá a či sa ešte niekedy vráti domov. Vajíčko nejedla. Bála sa, že by sa jej

azda v bruchu ešte čosi vyľiahlo. Hľadela na Emilku, ako spí a akoby si ďalšiu takú už nezaslúžila.

Na Veľký piatok ostalo ticho. Omše nebolo, a tak sa mama pomodlila v posteli. Rozospatá odriekala modlitbu a myslela na Krista. Bolo jej ľúto, ako to s ním pre naše hriechy dopadlo. Emilka preležala celý deň. Cítila sa, akoby na ňu čosi liezlo a takmer vôbec nemala chuť do jedla. Mama jej z trniek spravila čaj a Emilka ho celý vyvrátila. Večer sa mama najedla za obe. Napriek pôstu takmer praskla. Rozopla si gombík na nohaviciach a zaspala. Emilke vyhladlo, ale nechcela mamu budiť.

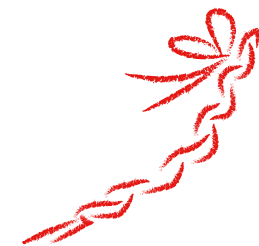
Mama šla pozrieť kríž za mesto. Na Bielu sobotu by sa malo klaňať. Emilku nechala doma, nechcela ju tam ťahať, iba aby videla taký strašný koniec. Obula si turistické topánky a vydala sa na kopec. Pod krížom si kľakla a chvíľu si pokojne poplakala. Sopeľ si utrela do rukáva a slzy do vreckovky. Zdalo sa jej, že tých sa treba zbaviť čím skôr. Sopeľ uschne a potom sa vyperie. Slzy by nešli dole tak ľahko. Pripomínali by jej tú sobotu. Bielu až mrazí a dôkladne premlčanú až do tmy. Po stmievaní by sa vlastne mala nazývať akousi čiernou sobotou. Tmavá sobota, ktorú kriesia až do svitania. Mama našla Emilku v horúčkach a celú bielu. Modlila sa až do rána a pod vankúš skryla tri trnky. Pre šťastie.

V nedeľu prestrela sviatočný obrus a upiekla trnkového baránka. Oči a úsmev vyskladala z fialových plodov a zosmutnela. Po čase oschol a Emilka sa prebrala. Bola plná síl a s úsmevom hompálala nohami pod sviatočným stolom. Mama zapálila sviečky a na stôl položila šunku, vajíčka a drobné koláčiky.

„Dobré ráno,“ šepla, keď zvony odbili dvanástu hodinu. Emilka hľadela na dvere, akoby kohosi čakala. Mama nahlas preglgla a dvere sa rozleteli. Otec prišiel naprázdno, iba s akýmsi prepáč, ktoré sa mu prerušovane dralo von z hrdla. Emilka vyplula všetky trnky v poradí, v akom ich zjedla. Mama hľadela na otca s vypleštenými očami a baránkov úsmev veľmi rýchlo opadol. Otec si prisadol a všetky trnky jednu po druhej zjedol. Mama od nedele drží pôst, ktorý sa vraj končí štyridsať dní po Veľkej noci. Emilka si nabrala šunku, jedno vajce a baránkovi usekla hlavu. Trnky čochvíľa odkvitnú a Emilka pôjde na vysokú kamsi do veľkého mesta, kde bude môcť začať

odznova. Mama vráti všetky trápenia a otec ich na vlečke vynesie za dedinu. Roztriedi ich a tie vlastné si nechá, aby mal s čím podnikáť.

Na Veľkonočný pondelok otec do červeného kýblíka napustil vodu a z povaly zniesol korbáč. Vyšibal najprv mamu a potom Emilku. Oblial ju, aby sa prebrala, a potom si k nej prilahol. Ležali na mokrej plachte s rukami založenými na bruchu. Emilka bola sýta a otcovi v ňom nástojčivo škvrkalo. Otcovia zvyknú dojeďať po malých dievčatách, keď nezvládnu zjesť dospelú porciu. Iba ten Emilkin nikdy nemal príbor. Budúcu jar trnky nezasadia. Nemal by ich kto pojesť.



PARK V ZELENÍ

Príchod do parku

Je teplé augustové predpoludnie a my sme sa vybrali na výlet. Pod zámeno my dnes patrí ja a moje dve dievčatá – Nena vo veku tri roky a osem mesiacov a Lina vo veku jedenásť mesiacov.

Pekne potichu vystupujeme z autobusu. Ľudia mávajú všelijaké méty, moja méta je posledných niekoľko rokov potichu. V hlave mám odškrtávací zoznam – odškrtnem šťastlivé dorazenie, odškrtnem aj potichu a pripočítam si za ne desať bodov. To, že sme dorazili, znamená ešte len príchod na štartovaciu čiaru. Cesta – vrátane toho veľkého psa, čo sa snažil na Linu vyskočiť, hoci sa psov príšerne bojí – bola len rozcvička. Teraz sa začínajú preteky o to, ako zvládneme výlet.

Dnešnou destináciou je Park in Grüne, čo doslovne znamená Park v zeleni. Názov Park v zeleni znie veľmi všedne na to, aké skvelé miesto to je. Do areálu sa vchádza cez veľkú tepanú bránu. Tu na nás číha určitá prekážka – minikolotoč s koňmi za jeden frank, strategicky umiestnený pred bránou tak, aby ho nikto neminul. Možno sa vám však podarí s deťmi dohodnúť, povedzme: „Srdiečko, teraz nepôjdeme na kolotoč, korunka nám zostane na oslíky/zmrzlinu/vláčik/divadielko,“ v parku je toho na výber naozaj veľa. Vo zvládnutom teréne štípe oči dokonale zelený, nakrátko vystrihaný trávnik. V estetických zhlukoch sú na ňom zachované kríky a obrovské prastaré stromy, ktorých tieň skrýva atrakcie pre deti – dve ihriská s preliezačkami, malý amfiteáter, výbeh s oslíkmi, okruh s detským vláčikom. Dospelých môže zaujať múzeum zakladateľa parku so slamenou strechou alebo samoobslužná reštaurácia s terasou, ktorá pozvoľne prechádza do zeleného trávniku. Cestička vykladaná oblými kameňmi vedie k panoramatickej vyhladke na zasnežené Alpy a jagavé Zürišské jazero. Pri prvej návšteve mi to pripadalo gýčovo nádherné, teraz som už iba taká, že, áno, toto je predsa Švajčiarsko.

Úspešne, t. j. potichu prechádzame okolo konského kolotoča – dnes mi naozaj ide. A sme v parku. Neplatí sa sem žiadne vstupné. Takže čím dnes začneme? Ihrisko, druhé ihrisko, oslíky?

Oslíky!

Tá zábavná časť

Na ihrisku sme sa pošmýkali a pohojdali a teraz sa blížíme k ohrádke s oslíkmi. Skrývajú sa pod prístreškom pred slnkom a prežívajú seno.

Zopakujeme si s dievčatami: „Ako robia oslíky?“ Vedia. Nena sa pýta, či sa môže na oslíkovi povoziť. Prezriem papier visiaci na bránke, na ktorom sú vypísané presné časy vozenia. Najbližšie zajtra poobede. „Ale nebuď smutná, stále môžeme ísť na vláčik.“ Ukáže sa však, že vláčik, ako aj bábkové divadlo sú v prevádzke vždy v stredu a nedeľu poobede. Deti začínajú byť celkom sklamané a ja tiež – mala som si to pozrieť dopredu, za toto mi idú body dole –, keď vtom objavíme vodu.

Je to taký bazén-nebazén, plytká voda, zrejme určená na to, na čo aj všetci prišli – na osvieženie malých detí. Toto som si predtým nevšimla, zdalo sa mi, že v zime tadiaľto vedie obyčajný chodník. A zrazu je tu pumpa, fontánka, umelý potok a vodná plocha s veľkosťou malého bazéna, ktorú tienia dva obrovské dáždniky.

Posadím sa pod jeden zo slnečníkov. Rozložím štvorcovú plienku, ktorú nosím na spodku kočiara. Vedľa si akurát prestiera deku anglicky hovoriaca matka s deťmi. Dieťa má cumel a určite je staršie od mojej Neny. Možno má už aj päť rokov. Pyšne si pomyslím, že my už dávno cumel nemáme a s mladšou sme ani nikdy nemali. Okrem cumla ma dieťa zaujme tým, ako mimoriadne je škaredé. Keď človek denne vidí okrem svojich detí aj množstvo iných detí, naozaj ho toto zaujme. A nemá ich deka zospodu aj termofóliu? To by bolo veľké nougou. Pred bránou je zavesené upozornenie, že deky sa môžu rozkladať len také obyčajné bez termofólie. Pod upozornením je vyobrazený trávnik, v strede so zažltnutým obdĺžnikom trávy, takže si pekne vizuálne zapamätáš, že deky s termofóliou poškodzujú trávnik. Okrem toho je v areáli zakázané griľovať a ešte zopár vecí, ale my sme sem neprišli robiť ani jednu z nich.

Neprišli sme sa sem ani kúpať, lebo o tejto vode som nevedela. Matka prezlieka dieťa s cumlom do plaviek, zatiaľ čo staršia, odhadujem ju tak na desať až dvanásť rokov, sedí a zazerá. Chápem ju, aj ja som v takom veku zazerala. My sme si plavky ani opalovací nezobrali, teda ja som nezobrala, a teraz, keď sa okolo motajú samé deti v UV klobúčikoch a mini rukávničkoch, si za to dávam mínus dvadsať bodov. Snažím sa odpustiť si tým, že sme sem predsa išli na oslíky, a nie na kúpalisko. Voda v inštalácii nie je hlboká, len tak po detskej kolená, a deti by do nej silou-mocou chceli ísť, „ale len s tebou maminka“. Tak dobre teda. Ich UV ochranou budú tričká, ktoré im nechám oblečené, a plavkami budú gaťky a plienka. Spoločne sa vyberieme, každá držiac ma za jednu ruku, brodiť sa do vody. Čakám, že aspoň staršia Nena sa osmelí a pustí ma, pretože by som rada čo najskôr von. Aj keď

som si nohavice vyhrnula, spodky sa mi už zmáčali. Ani oholené nohy nemám. Žiaľ, neosmelí sa. Ešte chvíľu sa s nimi v tej vode motám – je prekvapivo svieža, teda úplne ľadová. Taká plytká voda a slnko ju neohreje? Nejde mi to do hlavy. O chvíľu sa ukáže prečo. Deti sa začnú zoradovať k stene na kraji vodnej plochy, prešľapujú a postávajú na tom mieste, kým sa zrazu zo steny spustí vodopád. Vodopád tečie pár minút, potom sa zastaví. Voda je ešte ľadovejšia ako predtým.

Trochu žiarlivo pozerám na matku na vedľajšej deke. Hrá sa na telefóne, zatiaľ čo jej dcéry si našli zábavu samy. Staršia stále sedí a zazerá, mladšia pumpuje vodu do vedierka celkom sama, aj keď s cumlom. Dobré, ale jej deti sú už väčšie. Jedného dňa si aj ja takto budem sedieť. Len ešte dnes nie. Dnes ešte trochu vydržať, pochodiť si. Áno, aj malá Lina chodí, v jedenástich mesiacoch chodí – a celkom sama. Iba teraz za ruku. A veď je to jedno, však, aj keby ešte nechodila, ani v trinástich mesiacoch keby nechodila, však je to jedno, však je každé dieťa iné? Pri týchto pretekoch o mesiacoch si spomeniem na svokru. „Ja som vraj chodila v desiatych mesiacoch. A k čemu to bolo dobré? To preto ma isto teraz tak bolá nohy.“

Slúbime si, že si ešte raz pozrieme vodopád a potom pôjdeme do reštaurácie. Ešte je len jedenásť hodín, ale ja už dobre viem, že s malou treba ísť jesť, kým ešte nie je hladná. Len čo zistí, že je hladná, stratí všetku energiu spolupracovať, nechce už nič zjesť a sto čertískov je oproti nej šuvíks.

Návšteva reštaurácie

V knihe Francúzske deti nevystrájajú pri jedle síce písali, že existujú deti, ktoré nevystrájajú pri jedle, ja sa však neviem zaručiť, že to budú tieto dve a práve dnes.

„Dobré, pozrieme si ešte raz vodopád, ALE, počkáme naň na deke. Alebo tu môžeš zostať a hrať sa s detičkami.“

Počkáme teda na deke. Keď sa deti začnú zhromažďovať popri stene, Nena ma prosí, aby som tam išla s ňou. Mentálne som sa nastavila na to, že dnes ešte nie je ten deň, keď si v parku posedím, a tak tam ideme opäť všetky spolu, s Linou na rukách – jej malé nôžky už vypovedali službu. Štvrt' na dvanásť, je čas presunúť sa do reštaurácie.

Nena je bosá. Síce uznáva, že sme sa dohodli na odchode do reštaurácie, ale keď už ma musí poslúchnuť a ísť, tak sa pokúša nájsť aspoň niečo, čo musí rozhodnúť sama, a teda že tam prejde bosá. Nechám ju.

Tu sa mi vynorí v hlave iný zážitok z tohto leta, nedávny, keď som sa s dievčatami vybrala na kúpalisko. Rozložili sme si deku a odniekiaľ zaznie slovenčina. V tej kakofónii všetkých cudzích jazykov slovenčinu vždy neomylné rozoznám. Ako keď ladiš rádio a v šume sa zrazu jasne ozve stanica. To musíš počúvať, aj keď nechceš. Mamička s dvoma deťmi má rozloženú deku pod stromom neďaleko od nás. Jej deti sú tiež malé a aj vekový rozdiel medzi nimi vyzerá dosť malý – staršie odhadujem na dva a pol, mladšie tak na rok a pol. Práve im rozkladá mištičky s domácim jedlom. Má ich aspoň štyri, z jednej trčí šalát, v ďalšej má polievku. Výborne zorganizovaná, pomáha jesť raz jednému, raz druhému dieťaťu. Aj ja som doniesla misku s jedlom, ale len jednu. Práve chcem deťom ponúknuť cuketovú placku, keď sa mimoriadne prenikavo ozve: „Nekakaj!“ Až sa strhnem. To slovenská mamička vreští na dieťa. „Nekakaj!“ mixuje dieťa za plavky. „Teraz jeme!“

O niečo neskôr ich zazriem na pieskovisku. „Vikinka, ako sa hráš?“ pýta sa mama sladkým hláskom. Vikinka neodpovie.

„Niečo si staviaš?“

Ale Vikinka sa len pozerá do zeme, rýpe sa v piesku a presypáva si ho z jednej kôpky na druhú. Veľmi sa mi páči, že aj keď Vikinka nevie povedať „Mama, si hysterická krava, pred chvíľou si na mňa revala a teraz sa mi líškaš?“, svoj protest proti matkinmu nevhodnému výstupu vyjadří aspoň takto – mlčaním.

Dávam si mentálny záväzok, že ja ako táto matka nepoklesnem. To nepríjemné, čo do mňa víta a hovorí mi, že by som veľmi ľahko mohla, vytlačam na okraj vedomia.

To, že Nena si do reštaurácie vykračuje bosá, som teda pustila. Veď rodičovstvo je predsa o vyberaní si, ktorú bitku nechám, aby som vyhrala vojnu. Či ako. Aj tak ma až do reštaurácie sprevádzajú dva hlasy. Prvý: „Malasaobutnechnevymýšľa.“ Prevážil ho však druhý: „Pokojuved'jeteploaoničnejde.“

„Oničnejde?Ideoprincíp!“ zanikol v šume reštaurácie, cez terasu do nej vchádzame, obedná špička sa už začala. Pri jednom z mála voľných stolov si odstavíme kočiar. Lina sa už pučí a vidím, že je hladná, ale šajze, pred nami je dlhokánsky rad. Všetci stoja v rade na denné bufetové menu, leda sa pretlačíme k táckam. Praktický stojan na kolieskach, kde sa dá tácka položiť a tlačiť pred sebou, tu už nie je. Nena mrnčí, že chce ten stojan, že ho

chcela tlačiť, zatiaľ čo Lina už dokáže existovať len na rukách. Dobré, nebudeme teda čakať na menu, dáme si polievku, na tú sa nečaká. Zbadám, že sa sem presunuli aj tie anglické sestry, stoja v rade, mladšia staršiu uštipne do chrbta. Staršia nič. Polievky sa dajú naberať uprostred radu, skúšam ich naberať do dvoch misiek – pre mňa a pre Nenu. Malá Lina má na spodku kočiara vlastný domáci pokrm, už je najvyšší čas ju nakrmiť, ešte sa odtiaľto vymotať. Pod pazuchou držím Linu, tácku si položím k súdku s polievkou. Voľnou rukou súdok otvorím, popálím sa na vekú. Šajze, tá je ale horúca. Snažím sa trafiť do misky, obidva razy vyšplachnem. Dobré. Teraz ako odnesiem tácku s dvoma polievkami aj dieťa? Pokúsím sa položiť Linu, vzopne sa do luku. Staršia pani v rade sa už na to nevydrží dívať, podíde ku mne a ponúkne mi pomoc. Položí polievky na tácku a odnesie mi ich na pultík k pokladni.

Zaplatím a s vratkou táckou pomaličky balansujem k stolu, lenže kočiar je od stola odsunutý a sedí pri ňom štvorica dôchodcov. Mimoriadne drzý ťah na túto krajinu, ale nejdem sa hádať, skenujem miestnosť, kde je iný voľný stôl.

Tamto. Keď konečne položím podnos na stôl – polievky zázrakom zostali v miskách –, vyberiem sa naspäť pre kočiar. Odparkujem ho pri stole, Linu úspešne posadím do detskej stoličky, Nena sedí vedľa, jedlo prestriem na stôl. Výborne, konečne môžeme začať jesť. Ďalšie malé víťazstvo.

Grand finále

Zaregistrujem, že pri vedľajšom stole sedí tá s dcérami. Menšia má pred sebou tanier s nugetami a hranolkami a pred tanierom beží na mobile Youtube, ani nie rozprávka, len nejaká blbosť. Mama v šiltovke odovzdane sedí, upiera pohľad do neznáma. Z jej pohľadu neviem usúdiť, či bojuje o prežitie alebo relaxuje. Aj Nena ich zaregistruje. Najprv ich tanier s nugetkami, potom aj mobil.

„Maminká?“ Ani to nemusí celé dopovedať, viem, o čo tu pôjde.

„Áno, srdiečko, treba zjesť polievku aj zeleninku, čo sme si nabrali. Tu máš lyžičku, papaj. Pozri, aj Linuška už papá.“ Lina mi, našťastie, dala šancu, pekne ju krmím domácou polievkou zo skleneného uzatvárateľného ekopohárika, ktorý mi až doteraz dobre držal teplo.

Pri vedľajšom stole zatiaľ päťročná odsunula hranolky a nugety, že to nechce, že chce nanuk. Jej mama vstane a mechanicky donesie nanuk.

Dala by som si nejaké body, že u nás to ide aj inak (a dobre!), ale Nena sa zatiaľ svojho pokrmu ani nedotkla. „Nenuška, papaj.“ Nepočuje. Hypnotizovane pozerá na displej pri vedľajšom stole. Muž v maske slona kýva rukami nad hlavou, zatiaľ čo osoba v maske opice sa mu vysrala na hlavu. Staršia sestra si všimla, že im Nena pozerá do mobilu. Okamžite zakrýva rukou displej. Pohľadom kontaktujem ich mamu, či túto smiešnu scénu sleduje tiež, ale tá len ďalej sedí s pohľadom zafixovaným na zelenej tráve parku.

„Nenuška, ale ty si nebudeš môcť dať nanuk, ak najprv nespapáš polievku!“

Neochotne pozrie na polievku, zje dve lyžičky. Ja sa už trochu ponáhľam, Lina bude mať o chvíľu zjedené, keď doje, nebude sa jej chcieť sedieť na mieste, začne sa mrviť a krikom pýtať spať. Nemáme veľa času. Na Nenu ešte skúsím vyhrážku, že ju posadím tak, aby im na ten mobil nevidela, ale ani toto nepomôže. Začnem ju teda krmiť. Jednou rukou krmím jednu, druhou rukou druhú a v prestávkach na prežitie si sama hádzem lyžice.

Konečne to odbúda.

Ako sa obom začalo plniť brucho, upokojili sa. V krátkych intervaloch, keď spokojne sedia a žujú, bilancujem. Obe zjedli na obed zdravé výživné jedlo, to je čistých plus dvadsať bodov. Aj sme sa pri vodičke dobre zabavili. Vyzerá, že výlet skončíme v pluse. Už len prejsť k autobusu, ale to by sme mohli zvládnuť, Lina ľahko zaspáva v kočiare, keď je najedená. Zadávam sa teda do zelenej trávy a odškrtávam zo zoznamu, konský kolotoč, vodopád, tie topánky, ešte aj ten chaos v reštaurácii, všetko sme dobre zvládli. Vrhнем povýšenecký pohľad k vedľajšiemu stolu. Prečo to niektoré matky neve –

Jeb. Sklo rinčí a ekopohár aj zo zvyškom polievky je na zemi.

Sklo frklo až pod vedľajší stôl. Lina sa tvári spokojne. Čaká na môj ďalší ťah.

PRESPÁVAČKA

Rezervácia ubytovania bola zrušená. Pre viac informácií kontaktujte ubytovateľa.

E-mail od Bookingu blikol krátko po opustení železničnej stanice Olomouc, čo bolo veľmi nešťastné načasovanie vzhľadom na odchod z Prahy, príchod do Bratislavy a koncert, ktorý sa koná dnes večer.

Spoje domov jej nejdú, hľadá ďalšie ubytovanie, aj keď je piatok a tie bývajú rezervované už týždeň, možno dva, vopred.

Žiadne voľné termíny, máte záujem o iný termín?

Nemá. Skúša silu sociálnych sietí, pretože tie ju v tomto nikdy nesklamali, ani pri domácom farbení vlasov na blond, ani pri hľadaní najlepšieho receptu na cheesecake a ani pri odporúčaní kaviarní v mestách, kde doposiaľ nebola.

**BRATISLAVA, prosím, mozem u niekoho prespať?
platim zlatom, organy v spanku nikomu nekradnem
SURNE**



Dvadsať minút jej blikali reakcie, že vraj je v zlom meste, rieši to neskoro a zase žije svoj chaotický život.

„Dojdi, gauč je tvoj.“

Správa prišla od Ondreja, s ktorým mala zhodu na Tinderi, pred mesiacom si vymenili Instagram a odvtedy sa spolu nebavili. Nikdy sa nevideli a v archíve nemajú viac ako tridsať správ.

Nepôjde spať k niekomu, koho vôbec nepozná, po minulých udalostiach má rešpekt ísť spať aj k niekomu, koho už nejaký čas pozná. Spať v hosteli plnom cudzích ľudí sa však nebojí, tam je to aj tak vždy len helou, can I turn the lights on? Potom cíti smrad ponožiek, vidí veľký batoh a tu sa jej interakcia s ľuďmi končí, každý sa zdržiava vo svojom rohu izby. Problémom bolo, že okrem Ondrejovej správy nič relevantné neprišlo a nastala dilema – lavička alebo ďalší zoznámkový príbeh do zbierky?

„Naozaj môžem? Ja by som to za iných okolností ani nerobila, ani sa nepoznáme,“ odpisuje po chvíľke Tina.

Ondrej súhlasí a Tina sa s o niečo pokojnejšou dušou dostaví na koncert.

„Máš kde spať?“ blikne správa v skupinovom chate.

„Ozval sa chalan z Tinderu. Nevie, kto to je, ale vyzerá neškodne,“ odpisuje Tina.

„Vieš, ako to dopadlo aj s ľuďmi, ktorých si poznala. Fakt nemáš pud sebazáchovy. A zazdieľaj polohu, ozývaj sa počas večera.“

Mali pravdu, väčšina stretnutí zo zoznamiek sa končila vybehnutím z obývačky do kúpeľne v mierne intoxikovanom stave, kde Tina sedela na záchode, odopierala si hlavu rukami, v zrkadle videla svoj vlnitý odraz a snažila sa mobilizovať všetky triezve mozgové bunky, aby spolupracovali na únikovom pláne, aj keď bola polnoc a autobusy chodili každú hodinu. No a na svoje nohy sa Tina bála spoliehať.

Koncert sa skončil, bolo krátko po jedenástej večer, Tina sa prediera davom ľudí a píše Ondrejovi, že je na ceste. Cestou sa zastaví ešte v obchode a uvažuje, čo vziať, aby neprišla len tak na prázdno. Nechce vziať sprostosť, v dobe tisícich a jednej intolerancie sa radšej opýta. Otvorené sú už aj tak len večierky a ani tam už nemá veľa času sa zdržať.

„Stavila som sa ešte v obchode, prosíš si niečo?“

„Svetový mier, zdravie a pekný život.“

Pochopiteľne. Tina si vezme iba džús a čaká na električku. Tupé nápady, spať u niekoho cudzieho. Nechala by prespať niekoho, ak by potreboval? Nechala, asi áno, ale aj napriek tomu nechcela veriť, že by sa deň mohol skončiť bez toho, aby sa niečo zvrtilo, už si aj obzerala lavičky, hľadala si otvorené hodiny hlavnej stanice, veď prinajhoršom sa tam rozvalí na tvrdú stoličku a bude čakať na vlak s hnusnou predraženou bagetou a pohľadom na tabuľu odchodov vlaku.

Podľa Google máp je Tina na adrese.

„Som dole,“ píše Ondrejovi.

Po zhruba troch minútach vyjde z vchodových dverí chalan, ktorý vyzerá rovnako ako na fotkách v profile, usmieva sa a vlastne nevyzerá nijak podozrivo.

Cestou vo výtahu sa snaží nadviazať konverzáciu a pýta sa jej, aký bol koncert, Tine to stále príde akési divné, iba sa usmeje, povie, že bolo super, a potom sa len pozerá na číselkú vo výtahu.

Vojdú do bytu, Tina si vyzuje topánky a ide hneď do kúpeľne, kde si umyje ruky a zakričí:

„To si dosť odvážny, neznámu ženu si k sebe zavolať domov, a ešte na noc.“

„Ja som aspoň doma, to ty spíš u niekoho cudzieho.“

„Latka je vysoko, ja ani neviem. Po tom, ako som bola raz celú noc zamknutá na hotelovej izbe, ako som sa po šiestich pivách snažila dostať o tretej domov, ako som raz doslova vybehla z bytu, keď mi týpek ťahal tričko dolu, čo ja viem, človek si nejak zvykne, vieš, ako fungujú stretká zo zoznamiek, už vlastne ani nie som prekvapená, aspoň mám o čom písať,“ vysvetľuje pobavene.

„Ale to nie je úplne v pohode,“ odpovedá znepokojene Ondrej.

Oni všetci odpovedali znepokojene, krútili hlavou, bolo im ľúto, aj Tine ponúkli náruč, kde si môže postažovať, ideálne bez trička a s jej skleneným pohľadom po pár pohároch vína, upriameným na nich. Lenže to bolo iné, nebolo to takto, Tina si s nimi rozumela a bolo medzi nimi niečo výnimočné... či nie? Nie? Určite bolo.

Ondrej sa stíši, zamyslí sa a pýta sa:

„Nemáš chuť na niečo? Môžem niečo objednať, ak chceš, nechcem byť sám.“

„Mohla som vziať cestou, pred pol hodinou si chcel akurát tak svetový mier.“

„To som ešte nemal chuť... chceš, či nie?“

Tina súhlasne kývne hlavou.

Kým čakajú na objednaný kebab, Tina píše do skupinového chatu.

„Vsetko ok.“

„To pises furt a potom sa ozves bez tricka, s revom alebo opita.“

Naozaj bola v poriadku, Ondrej sedel oproti nej na druhej strane stola a dokonca tak ďaleko, že by jej ani nedočiahol rukou na koleno. Bavili sa o strednej škole, záľubách, bolo to formálnejšie ako bežné stretnutia z Tinderu, ale menej formálne a nútené ako na rodinných stretnutiach.

Ondrej sa pozrie na hodiny, povie, že je už asi čas spať, a potom vezme prázdne fľaše piva a krabičky od jedla do kuchyne. Konštatovanie o pokročilejšej hodine vždy signalizuje čas na kúpeľňovú chvíľku. Je to miesto, kde prebiehajú posledné estetické ťahy žiletkou, miesto, kde sa odlišuje tak, aby to nevyzeralo už príliš výrazne, ale nie až tak, aby bolo vidno kruhy pod očami, pigmentové škvrny a vyrážky, a miesto, kde stojí nahá pred zrkadlom, prezerať si svoj odraz a hovorí si: *no čo už, môže byť.*

„Posunieš, prosím, druhú stranu gauča?“

Nebol jej typ, ale Tina nikdy nespala na gauči. Čakala, kým Ondrej povie, že vieš čo, ono stále môžeš spať aj pri mne, miesta mám v posteli dosť. Namiesto toho spolu rozložili gauč a neskôr jej priniesol perinu a vankúš.

Vzala si tričko a tepláky na spanie a šla s nimi do kúpeľne, aby sa prezliekla.

Nikdy si u nikoho cudzieho nevyzliekala tričko sama a nikdy si tričko na spanie nemusela ani len vytiahnuť z batohu, nie to ešte obliecť. Dnes to nebudú žiadne ťahy žiletkou. I keď – najväčšia zábava je práve vtedy, keď nie je čas na kúpeľňový rituál. Možno predsa?

Vošla do izby s huňatými ponožkami, čiernym vyťahávaným tričkom a v teplákoch. Ondrej sa už tiež stihol prezliecť, ležal pod perinou a svietila iba lampa. Len čo sa Tina zabalila do periny, Ondrej sa opýtal, či môže zhasnúť. Tina súhlasne zahmkala.

Izbou sa ozýval chichot a hlasné vydýchnutia nosom ako reakcia na príspevky, ktoré si posielali. Bolo to ako prespávačka kamarátov v detstve, akurát, že vtedy ešte nemali mobily a vtipy museli kolovať izbou historickým spôsobom – hovoreným slovom.

Ondrej si zapojil mobil do nabíjačky, svetlo z jeho mobilu zhaslo a Tina už nevidela v tme jeho tvár.

„Dobrá noc.“

„Dobrá noc aj tebe.“

Nikto jej doteraz takto nepoprial dobrú noc, interakcie večer sa končili pretočením sa na druhú stranu alebo alkoholickým odkvácnutím. Tina si taktiež odložila mobil, sledovala svetlá z ulice. V hlave jej hrala ešte hudba z koncertu, Ondreja nebolo počuť ani len dýchať. Čakala, že večer dopadne horšie. Chvíľku sa pozerá ešte von oknom, neskôr sa pozerá na Ondrejovu posteľ a premýšľa.

Posunie sa viac k stene, odhrnie perinu a spýta sa:

„Neprídeš si, prosím, ľahnúť ku mne?“

DVADSAŤŠTYRI

Viem, že občas sa vám nechce vstať z postele, ani mne sa niekedy nechcelo! Musíte si uvedomiť, že to nie je o motivácii, ale o disciplíne, stanovení si cieľov, byť na seba prísny a chytiť sa príležitostí, ktoré život ponúka.

Afómia má dvadsaťštyri rokov. Je majiteľkou úspešného kanálu na Youtube, kde dokumentovala svoju cestu k hojnosti, luxusu a momentálne inšpiruje a baví státisíce divákov vrátane Alžbety. Alžbeta má tiež dvadsaťštyri. Má sedemročnú dcéru Rozáliu, ktorá sa síce narodila neplánovane, ale

zato z lásky. Keď mala Alžbeta pätnásť, zoznámila sa s Tomášom. Brigádovala v krčme, kam Tomáš po práci chodieval. Bol od nej o desať rokov starší, veď to nevadí, tie dievčatá aj tak rýchlejšie dospievajú, a rozumeli si, čo bolo na tom? Beta krátko po sedemnástich narodeninách otehotnela.

„Betka, nič to, ja sa o vás postarám,“ upokojoval ju celé mesiace tehotenstva Tomáš.

Maturovať nestihla. Ono to ani neprekážalo, Tomáš sa veru tie roky stal, ale len do momentu, kým sa nedostal do väzenia za opakované krádeže. Alimony z väzenia neposiela, vraj je malo práce a nechcú ho zatiaľ nikam prideliť. Obe má stále rád a pravidelne im píše listy, to však Róži nevyhováva a večeru nenavará.

Sú si také blízke a zároveň tak inde, Afómia vie zrejme niečo, čo Beta nie. Našťastie si Afómia svoje tajomstvá nenecháva pre seba a je ochotná sa o ne podeliť verejne a zadarmo.

Len čo Beta videla jedno jej video, potrebovala vidieť ďalšie a ďalšie... a ešte jedno, vlastne všetky. Okamžite klikla na odber a teraz jej neujde ani jedno jej video.

Pretože chce žiť inak. Vie žiť inak.

Svoju cestu za vysnívaným životom začala pred piatimi mesiacmi. Chcela od života viac než bývať ako slobodná matka s dieťaťom v prenájme a premýšľať len nad tým, kedy ísť po Róži do školy, čo bude v práci a čo variť na obed.

Spočiatku ju najbližší podporovali, Beta sa naučila si písať všetky svoje výdavky, začala sa učiť po anglicky, premýšľala nad maturitou, hľadala si koníček, ktorý by jej vynášal, často sedela nad kurzmi, ktoré sú voľne dostupné na internete. Už po pár mesiacoch bolo vidno zmeny, Beta bola čím ďalej, tým menej spokojná. Chcela byť už ďalej, chcela viac. Často o nej rozprávala všetkým okolo.

„To nie je tá, ktorej otec mal problém s daňovými únikmi? Oni sú celá taká divná rodina, ja neviem...“ odpovedá jej raz suseda Petra.

„Ale prosím ťa, ona si všetko dokumentovala, normálne si to pozri, veď aj keby, tak na internete máš kopu iných príbehov, a keď mohli aj oni, môžem aj ja. Len musím chcieť a niečo pre torobiť.“

Časom to už vyznelo, akoby sa ani tak nesnažila presvedčiť iných, ale seba o výnimočnosti a múdrosti Afómie. Beta chodila z práce strhaná, dobrovoľne prichádzala o pol hodiny skôr a neskôr, už je to pár mesiacov, čo si poriadne neoddychla, nevyšla von, funguje na autopilota, Róži veľmi nevníma, veď najedená je, v noci spí, v škole má všetko zaplatené. Aj ju to niekedy v práci zamrzelo, ale pripomínala si, že je to len epizóda a raz sa to skončí. Koniec bol však v nedohľadne. Bola čím ďalej, tým viac slabá, podráždená, veľmi schudla, ale bola stále motivovaná. A aj keby nebola, je to o disciplíne. Je to o tom, ísť aj vtedy, keď sa jej nechce. Pomoc si od nikoho nepýtala, načo, aj keď jej ponúkli, tak odmietla. Zvládne to aj sama, keď to zvládli iní, a ona sa na nikoho viazať nebude.

Nebolo to raz, keď jej s obavami volala vlastná mama. Beta už nechodila ani k rodičom na návštevu, nebol čas, občas tam odprevadila Róži, keď mala viac nočných za sebou.

„A nepríde Róži trochu k nám? Aby si si oddýchla, alebo no –,“ pýta sa jej mama. „Netreba. Končí sa mi pauza, potom sa ozvem,“ zaklame Beta a zloží telefón.

Pauza sa jej nekončí, zapína si nové video. Alžbeta síce sleduje video, ale nevidí, koľko ukazujú hodiny za Afómiou. Deväť tridsaťdva. Kým si Afómia vyberá karpiny z očí, Beta býva každý deň o tomto čase už dávno hore alebo až teraz ide spať, Róži je v škole, je navarené, upratané, celkom určite má už za sebou lekciu cudzieho jazyka, na chladničke check-list povinností a stále jej je málo.

Beta sa vráti domov po nočnej, odprevadí Róži do školy, uprace doma, navará a ide spať, budík si dáva na tretiu poobede, aby po ňu mohla ísť do školy.

Unavená Róži si sadne za stôl, pustí sa do palacinek, Beta ide vybrať bielizeň z práčky. Otvorí práčku, chce zanaďovať, namiesto toho si len povzdychne. Neperie. Na novú práčku teraz nie je a oprava sa neoplatí. Práčovne v meste nie sú a to sa v malých mestách ani nerobí, aká hanba, že si jedna mladá žena nevie vyprať. Bielizeň žmýka sama v rukách, Róži počúva na pol ucha. Ani ju teraz nehnevá, že sa jej klepú ruky.

„Jaaaj, mami, a zabudla som ti povedať, na angličtinu máme mať nový

pracovný zošit a treba zaplatiť nejakých dvadsať eur, alebo nejak tak, malo by to prísť na Edupage.“

Ďalších dvadsať eur. Čím viac ich počíta, tým menej má čo počítať. Nevychádza. Tu práčka, tam učebnice do školy, popritom sa ešte najesť, napiť, šatiť, byť zaplatiť, tu euríčko, tam euríčko a na účte prievan.

Akoby bola v nejakej zvláštnej slučke, zamotaná vo vlákne nešťastného sledu udalostí – a možno si to len namýšľa. Určite si to namýšľa, vlastne sa hnusne ľutuje, prichytí sa pri týchto myšlienkach a cíti sa snáď ešte horšie, pretože takto jej škaredý, negatívny mindset bráni k úspechu a všetko si takto len privoláva.

Ručne vyžmýkanú bielizeň zavesí na balkón, počká na Petru, rozlúči sa s Rózi, zbalí si do práce dve palacinky a na cestu si spraví bagetu so všetkým, čo chladnička dala.

V jednej ruke polosuchá bageta s tenkou vrstvou margarínu, na nej zvyšky salámy a uhorky ktoré našla, prežúva, v druhej ruke mobil s Duolingom. Nemá čas strácať čas, dosť, že sa jej peniaze kotúlajú viac z účtu von ako naň.

Vchádza do práce, kráča chodbou, vyzlieka si bundu, vojde do kuchynky, odloží si v chladničke palacinky v dóze a napustí si čistú vodu do fľaše.

„*Ta co, moja, nemaš ty pokoja ani dnes? Dajak skoro zaš, ne?*“ pýta sa jedna z kolegyň.

„*Pozri, ak by si si tiež občas pustila Afómiu, inak by si sa na to pozerala,*“ odpovie Alžbeta a odchádza z kuchynky.

„*A co ona s totu Afómiu furt? To co jej nakazala?*“ pýta sa s plnými ústami druhá kolegyňa.

„*Daco že každý sebe strojcom vlastného česca a šicke mame rovnakých dvoceštyri hodzin. I ja, i ty, i ona, i Beyonce. Ale ona šalena, šak predstav sebe Beyonce jak našu Betu, zos paletakom, chlop vo vežení, dzecko sama na krku. Co ši, vobec.*“

NEKONEČNÝ PRÍBEH ZMÄTENÉHO KURČAŤA V MOČIARI SMÚTKU

Žil život – splnený sen, chodil do práce, ktorú ostatní volajú dreamjob, a každý večer pil Nicolausku, aby vedel zaspáť. Pozeral pri tom na hviezdy na strope vyliezajúce z premietačky, ktorú dostal na Vianoce od mamy. Odvtedy si ju bral všade, mal ju aj na internátnej izbe vo Francúzsku, keď študoval diplomáciu na prestížnej škole. Priniesol si ju aj do Lamača do bytovky s olupujúcou sa omietkou, aby hviezdy vyplnili každú škáru.

Stal som sa dealerom diplomata s rozvíjajúcim sa syndrómom vyhorenia a veľkým penisom. Skôr než sme sa dostali k vyzliekaniu, som si však všimol jeho vytrčajúce bruško. Pričom ešte na Grindri mi poslal fotku, keď sa na ňom dali krájať rajčiny a pravidelne robil zhyby na workoutovom ihrisku. A dnes ich robí, už len keď chce dočiahnuť na vodku položenú na stole.

Mne sa to však páčilo viac ako doska na krájanie; zdalo sa mi veselé a príjemne mäkké na ležanie. On ho bral ako rezignáciu. Pozoroval ma, či na to niečo poviem, nepovedal som nič, len som sa usmieval.

Diplomat si potreboval udržať pracovné tempo, do ktorého sa vrhol, a to sa bez dopamínu navyše nedalo. Na jeho dopĺňanie používal nikotín a Coca Colu. Za to druhé som ho súdil – načo, keď si môžeš kúpiť pakeľ kofoly, ktorá sa hodí ku všetkému, ak sa podáva vychladená na sedem stupňov.

Hodila by sa aj k tejto situácii. On si roloval brko a mne sa dalo plakať. Toto sa mi pri mužoch stáva v poslednom čase čoraz častejšie. Nedokážem sa sústrediť na nič iné ako nervozitu a plačlivé myšlienky. Vedel som však, že na mojej tvári aj tak nič neuvidí, tú ma totiž mama naučila pred ľuďmi skrývať veľmi dobre. Každú emóciu starostlivo obaliť do novinového papiera ako sklenené poháre, aby sa nerozbili, potom ich uložiť do debničky a odšťahovať sa o dom ďalej. Neskôr do novín obalila aj mňa, bála sa, že keď sa rozbijem, rinčanie skla to všetko vykričí za mňa.

Diplomat mi hovoril o tom, že politika je škaredé miesto, na ktorom nechce byť nikto, ale aj tak sa tam každý tlačí. Pôvodne mal pôsobiť na misii vo Švajčiarsku, ale zlomil sa po tom, čo jeho nadriadený zbíchoval slúžku a bič aj so zaschnutou krvou si dal zarámovať na stenu. Diplomat sedel pri mne a štekľil mi vnútornú stranu stehna. Požiadal som ho, aby hovoril o tom, čo má rád.

Spomenul si na hviezdny prach. Ako sa atómy ťažších prvkov zlučujú a vytvárajú kovy a aj prvky, z ktorých je naša DNA. Našťastie si všimol, že nedávam pozor; hviezdny prach a atómy v tele sú pick-up line každého, kto číta Interez. Prešiel teda k téme vesmírneho práva. Hovoril o boháčoch,

ktorí si vesmír skôr či neskôr kúpia pre seba a my ich v tom nezastavíme, lebo pre nich budeme pravdepodobne pracovať. Spýtal som sa, či vesmír nemá patriť nám všetkým. Má. Ale nie každý si môže dovoliť ísť tak vysoko hore, aby si mohol toto právo uplatniť.

Pre mňa bol vesmír vždy strašidelný. Dráždilo ma jeho nekonečno a prázdne čierne plochy medzi hviezdami. Moja fantázia odmietala spolu pracovať, rozpínala sa rovnako ako ničota, ktorá sa nachádza v priestore medzi galaxiami. Najhoršie sa to prejavovalo, keď som ešte len vychádzal z domu na cestu do kostola. Na jeseň a zimu sa večerná omša celebrovala cez úplnú tmú a v tom čase neboli všetky časti Šalgoviec rovnako osvetlené.

Žili sme pri potoku celkom na kraji dediny, cestu vtedy ešte z oboch strán obrastali kríky a ringloty. Okrem hviezd sa dala vidieť aj Mliečna cesta. No keď som bol medzi kríkmi na ceste sám, sústredil som sa len na odriekavanie otčenáša a zdravasú, boli to moje zaklínadlá proti bubákom a jediný spôsob, ako udržať oblohu na mieste. Z fresky na klenbe kostola som síce vedel, že niekde tam hore na obláčiku by mal byť aj fúzatý Boh Otec, ktorý eventuálne strašidelnú prázdnotu vyplní; zároveň mi však postupne dochádzalo, že vo vákuu by mu aj tak explodovali oči a krv v sekunde zovrela.

Vedel som to z opisov staršieho brata, ktorý ma rád strašil vesmírom a fyzikou, tým, ako svet naozaj funguje a čoho je schopný. Mal aj teleskop, ktorým moje detské fantázie nadobro pochovával. Pozorovať planéty s mojím bratom bolo ako sledovať priebeh pitvy: podvedome som chápal, že niekde tam pod svalmi a tukom sú aj orgány, všimal som si plagáty u svojej doktorky, ale kým ti netrčia von, splývajú v predstave jednoliatej hmoty, ktorá proste len funguje a dýcha. Sklamalo ma, že planéty sú len guľky zavesené v prázdnote a že všetko hmotné, čo vidím, v podstate len padá naprieč nekonečnom, v ktorom neexistuje hore, dole a ani doprava a doľava.

„Takže nemáš rád nekonečno,“ skočil mi do reči.

Nie tak celkom; dráždilo ma len preto, lebo som s ním nevedel v mysli narábať a uchopiť ho. Fantázia ma však vyvrhovala oveľa ďalej a konfrontovala ma s predstavami, na ktoré mi vtedy nevedel dať odpovede ani kresťanský Boh, ani dedko. A ten vtedy vedel takmer všetko, čo sa dá o svete vedieť, napríklad hrušku dokázal naštepiť tak, aby na jednom z jej konárov rástli aj sladké a mäkké jablká. Nevedel však, prečo sa ľudia pýtajú a chcú vedieť viac o príčinách. Ja som vtedy potreboval poznať dôvod, prečo sa musím na ďalší deň zobudiť a ísť do školy, prečo nemôže všetko vcucnúť

obloha a prečo má zmysel poznať odpovede, keď je tu to donekonečna sa rozpínajúce nič.

Dedo sa pri tom vedel vždy tak pekne usmievať. Sedel na stoličke a ruky mal položené na vytrčajúcom bruchu, mal ich zopnuté rovnako ako v kostole a tiež rovnako tak sa hral s palcami nekonečné preteky. Keď ho moje ústa otravovali, nasadil mi na tvár baretku a smial sa na mne. To zvyčajne nakažilo aj mňa a zrazu sme riešili inú tému.

Po sexe som Diplomata požiadal, aby si sadol znova vedľa mňa. Stál celý čas pri otvorenom okne a fajčil ďalšie brko, pritom mi rozprával o Európe a o tom, ako sa tu máme dobre. Ako sa nemôžeme sťažovať a že nie všade na svete majú ľudia rovnaké právo klásť otázky tak ako my tu. On to vedel, praxoval aj v Tbilisi.

Sadol si teda ku mne, bol napätý a mlčal. Tráva mu síce vytiahla kútiky dohora, ale oči boli prázdne, zahral mi však dokonale uvoľnenú formu týpka, ktorý je so všetkým spokojný. Lahol som si na jeho stehná a objal ho. Cítil som, aký je tuhý a nespokojný s tým, že sme tak blízko pri sebe. Myslel som si, že sa po chvíli uvoľní, ale len čo ma potľapkal po chrbte a oznámil mi, koľko je hodín. Diplomacké, ale chápal som to.

Chápal som to, aj keď mi to spravila prvýkrát mama. „Aj sliepka začne ťabať do kuraťa, keď je už veľké,“ vravievala. Jej svet sa točil okolo sliepok, od nich odvíjala svoje životné pravdy a presvedčenia. Myslela si, že je len na škodu, že človek nie je kuraťom – v mnohom by to bolo jednoduchšie.

Kuraťom som však prestal byť až o niekoľko ťobnutí neskôr. Stál som na peróne s kufrom a čakal na vlak, víkend sa končil a vracal som sa späť na intrák. Všetko som vnímal pomaly, čas tak trochu prestupoval z nohy na nohu ako aj ja. Vedel som, že sa musí niečo nevyhnutne stať a ja tomu nezábránim, aj keď by som veľmi chcel. Dospel som. K momentu, v ktorom som mal nadobro prekročiť prah.

Rozmýšľal som nad viacerými situáciami súčasne: mama s otcom sedia v aute, v ktorom ma priviezli na stanicu, a nič netušiť, idú domov, zatiaľ čo ja vediem život v meste na internáte, ktorý je absolútne odlišný od toho na dedine, nič o ňom nevedia a vedieť ani nebudú; odchádzajú s tým, že ani doma sa nedozvedia o tom, kto som, pretože im nezavolám a nepoviem, čo sa okolo mňa deje. Rovnako tak ako som im to túžil vykričať alebo napísať, som im to chcel tajiť a odďalovať chvíľu, keď sa oba moje svety spoja v jeden. Aj napriek tomu som v sebe dusil

Veľký tresk a s ním spojené veľké rozpínajúce sa niečo, ktoré by mohlo prísť potom.

Ako sa blížil vlak a v ruke som mal len držadlo kufra, cítil som sa ako najosamelejšie kurča na svete. Vôbec som netušil, čo mám robiť a čo od seba očakávam, kde je kurín a kde kohút a jeho kikiríkanie, ktoré by ma naviedlo na správny smer. Chcelo sa mi utekať, no netušil som kam a ktorým smerom.

A zakaždým, keď si nie som istý tým, čo znamená domov, stojím v spomienkach na tom istom peróne s lístkom Piešťany – Bratislava hl. st. Tieto lístky som si istý čas odkladal, spiatocné som hádzal do koša na stanici.

Nakoniec ani Diplomat netušil, kde má svoj domov. Žil pre svoju prácu a bál sa žiť pre čokoľvek iné, pretože mu profáci na výške hovorili, že niektoré šance prídu len raz, že len párkrát za život bude stáť pred voľbou, ktorá rozhodne o všetkom, čo sa ho týka. Preto existoval vo Francúzsku len jeden termín na skúšku.

V taxíku som spomínal na domov a cesty vlakom, ktoré pre mňa predstavovali viac transformáciu než transportáciu. Taký húseničí kokón, v ktorom sa mi krídla menili v závislosti od toho, kde bola konečná. Doma sivé, v meste dúhové. Bol som vlastne ako Fiona zo Shreka.

Najlepšie však boli aj tak peróny. Tie sú múzeum ľudstva alebo minimálne mojej generácie, pretože sú medzipriestorom: aj cieľom, aj čakárňou; a každý na ňom strávil svoju chvíľu. Čas tam navyše ide oboma smermi naraz, pomaly pre tých, ktorí chcú nastupovať a rýchlo pre tých, čo práve vystupujú. A tí, čo prechádzajú, zas vidia všetko len ako výsek, neurčitost', ktorá môže zapadnúť do hocakej myšlienky, ktorá im beží hlavou. Tieto pozície sa v nás trikrát vystriedajú len počas jednej cesty. Je to svet sám osebe a neexistujú v ňom ani žiadne problémy, len tie, ktoré si tam človek prinesie. Je to stav nepoškvrneného dieťaťa, ktoré môže byť ešte kýmkoľvek.

Pri zaspávaní som preto myslel na ľudí, ktorí si tiež svoje problémy nosia v kufroch a čakajú na svoj vlak. A taktiež aj na ničotu medzi hviezdami, na ktorú sa upriamuje niekedy ľahšie než na svetielkujúcu ničotu. Myslím, že ma niečo už dlhší čas prenasledovalo. Je to Gmork?

„Niežeby na tom záležalo, ale áno,“ povedala prastará korytnačka Morla a kýchlala si.

Spadol som do bahna – ocitol som sa zaborený v Močiari smútku hneď vedľa snehovo bieleho Artaxa, ktorého sa Atrey práve pokúšal dostať von. Beznádej a žiaľ ho však pohlcovali bez akejkoľvek šance na príbehový

zvrat – Artax stál pred svojou skúškou a pohorel. Svet, ktorý nedáva druhé šance, ho sťahoval dolu, aby dal príležitosť ostatným, pretože v pamäti ľudstva musí zostať miesto len pre tých, ktorí svoju šancu nepremeškali.

Bahno Močiarov smútku sťahuje len tých, ktorí nespávajú a necítia nádej. Chcel som s tým bojovať, ale musel som zároveň šetriť silami, na ďalší deň som mal vstávať do práce a na nič z tohto nemyslieť, aby som mohol byť produktívny. Nechal som sa teda pohltiť a vtiahnuť do teplého bahna smútku.



DOKTOR INŽINIER

Hojdám sa na hojdačke oproti bytovke, v ktorej bývame. Na druhé ihrisko, ktoré je o ulicu ďalej, nemôžem ísť, tam by na mňa matka nedovidela. Hojdám sa na hojdačke na prázdnom ihrisku. Sama.

„Už prišiel domov, pod', otvorím ti!“ kričí na mňa matkina hlava z obloku.

Rozhojdám sa dopredu, potom dozadu a ešte raz dopredu, potom zoskočím a pomaly kráčam k vchodu do bytovky. Zvonenie mi naznačuje, že môžem vojsť dnu a šliapať na druhé poschodie domov.

Šliapem.

Niečo sa vo mne nahromaďuje.

Maličký obláčik sa formuje.

Šliapem ďalej.

Obláčika už niet, teraz je tam oblak.

Horko ťažko došliapem do bytu.

Oblak sa nahradil obláčiskom, váži vyše tony.

„Čo ti to tak trvá ako lačnému srať? Chod' si umyť ruky, ideme večerať.“

Umývam si ruky, rýchlo si ich osuším a snažím sa čo najrýchlejšie dostať do jedálne. Hádám na mňa dlho nečakali. Vošla som do jedálne. Pri ryžovare už sedí matka, vedľa nej brat. On sedí, oblečený vo svojej bielej košeli a s uvoľnenou kravatou, oproti nim a vedľa neho je aj jediné voľné miesto za stolom.

„Skvelé,“ pomyslím si.

Pozdravím sa a sadám si na voľné miesto. V jedálni je ticho, počuť len jemné nárazy naberačky do vnútra ryžovaru, ako nám matka naberá ryžu do misky. Nenápadne si všetkých obzriem. Matka bez slova naberá ryžu, brat klepká prstami na stôl, akoby ho čosi alebo ktosi znervózňoval a On pokojne sedí vedľa mňa a paličkami si naberá zeleninu a mäso do svojej misky s ryžou, ktorú dostal ako prvý.

Pozriem sa na stôl. Štyri misky s ryžou, zelenina, mäso, miska s tekutým korením, štyri páry paličiek...

Štyri páry paličiek!

Vstávam od stola, kráčam k príborníku a...

„Kam ideš?“ spýtal sa ma.

„Po lyžicu.“

„Vráť sa naspäť, budeš jesť paličkami.“

„Ale ja neviem jesť.“

„Žiadne ale. Už si dostatočne veľká na to, aby si jedla paličkami, a sme Vietnamci, je to naša kultúra. Máš na výber – alebo budeš bez večere, alebo budeš mať večeru, ktorú budeš jesť paličkami!“

„Áno, Doktor Inžinier.“

Sadám si naspäť k tichému stolu. Chytám paličky do rúk, ktoré sú vlhké aj napriek tomu, že som si ich dôkladne v kúpeľni osušila. Nemotorne sa snažím naberať paličkami malú kôpku ryže. Neodhodlávam sa naberať si zeleninu či mäso, poučila som sa z minulého týždňa. Kôpka ryže sa rozpadáva a ja s ňou tiež.

XXX

„Poriadne mi ešte raz prečítaj to zadanie a logicky rozmyšľaj, preboha!“

Unavene som sa pozrela na hodiny. Pol jedenástej večer a ja som s ním počítala typy príkladov, ktoré z celej duše nenávidím. Nikdy som sa ich neučila a pán učiteľ povedal, že na takéto príklady mám ešte čas, preberajú sa až v deviatom ročníku.

On si to však nemyslí.

„Z mesta A vyrazilo do mesta B auto rýchlosťou 88 km/h. Z mesta B vyrazilo oproti nemu o hodinu skôr druhé auto, ktorého rýchlosť bola o 23 km/h nižšia. Za aký čas sa stretli?“

„Rozmyšľaj!“

Takže z mesta A... 88 km/h... o 23 km/h menej a... AU!

Prerušilo ma plesknutie po hlave.

„Kto mlčí, ten nerozmyšľal!“

„Ale ja som rozmýšľala!“

„Kto mlčí, ten nerozmýšľa! Rozprávaj nahlas, načo máš jazyk?“

Unavene si povzdychnem.

„Takže z mesta A ide do mesta B auto rýchlosťou 88 km/h...“

Vtom mi to dopne.

„O tri a pol hodiny sa stretnú! Áno, o tri a pol!“ zvýsknem nadšene.

mlčí.

Zamračene sa pozerá na papier, ktorý je celý poškrtaný mojimi nesprávnymi pokusmi o výpočty predošlých príkladov. Na tento príklad som len úsečku nakreslila, ale aj tá bola isto nesprávna a hlavne som ju pred pätnástimi minútami nakreslila.

„Ako si to vypočítala? Veď si nič nenapísala a ani nenakreslila.“

„Veľmi jednoducho! Predstavila som si, koľko za hodinu prejde jedno auto a potom to druhé, a tak som v hlave počítala dovtedy, kým sa nejako nestret-“

„Zle! Musíš na to použiť rovnicu! Toto je primitívny spôsob a primitívov na gymnáziá neprijímajú. Nemám pocit, že som ťa naučil takéto lajošské postupy, tak kde som potom zlyhal?! Chceš sa dostať na gymnázium alebo nie?“

„Ja tam ani nechcem ísť, ty si ma tam prihlásil.“

„Chceš byť právnik alebo smetiar?“

Nechápavo sa na neho pozerám. Prečo sa pýta takú zvláštnu otázku? Samozrejme, že chcem byť viac smetiar, kto by chcel, pre Krista, celý deň otvárať dvere a mať na starosti kľúče? Veľmi nudné zamestnanie.

„Samozrejme, že smetiar,“ odpovedám.

„Prosím?! Takto som ťa vychoval?“

„Byť smetiarom je oveľa zábavnejšie a nemusím otvárať žiakom dvere a dávať im kľúče. A môžem sa voziť vzaďu na veľkom smetiarskom aute, ako to každé pondelky môžeme vidieť!“

S hlbokým a nahnevaným povzdychom sa chytí za hlavu.

Nerozumiem prečo.

Nechápem ho asi tak ako tie prekliate príklady s autami.

„To je vrátnik, ty idiot,“ precedí cez zuby a začne mi vysvetľovať, kto je právnik zač a čo robí.

„I tak by som viac chcela byť smetiarom,“ vyhlásim po jeho vysvetlení a On sa ešte viac zamračí.

„Spravme to takto – chceš jesť McDonald's alebo rožok s treskou?“

„Ale rožok s treskou je celkom fajn...“

„McDonald's alebo iba suchý rožok?!“

Povzdychnem si. Radšej mu nepoviem, že nevidím na suchom rožku niččo zlé, bohvie čoho je schopný. Odpoviem mu to, čo asi chcel počuť.

„No vidíš! Dáme ešte jeden príklad, tentoraz budeš všetko zapisovať na papier, riešiť budeš podľa rovníc, ktoré som ťa naučil, a budeš nahlas rozprávať, ako si k tomu prišla. Nevynaložil som toľko úsilia na náš dom, tvoje a bratovo vzdelanie, môj titul a postavenie, len aby to všetko vyšlo nazmar a aby si mi robila hanbu pred vzdelanými Vietnamcami a známymi.“

Hodiny ukazovali polnoc.

Unavene odpovedám: „Áno, Doktor Inžinier.“

XXX

Je nedeľa, druhý september, deň nezávislosti.

Sedím v parku, ktorý je hneď oproti kultúrnemu domu, kde sa koná akcia. V parku sú hojdačky a jedna šmyklavka. Kebyže nemám na sebe ten nekomfortný kroj a hojdačky by neboli obsadené inými deťmi, aj by som sa išla pohojdať.

Dopredu a dozadu.

Vyššie a vyššie.

Bližšie k jasnomodrej oblohe a k lietadlám, ktoré letia ďaleko do neznáma.

Ale nemôžem.

Namiesto hojdačky sedím na lavičke a miesto mňa detičky, ktoré majú na sebe na pohľad oveľa komfortnejšie oblečenie ako môj kroj, sa tam hojdajú a majú možnosť letieť do neznáma.

Pozorujem ich.
Ticho im závidím.
Jednej veci však nerozumiem.

Detičky sa nehojdajú samy. Nerozhodávajú sa samy. Matky, ktoré sa usmievajú, ich rozhodávajú a aj nejakí muži, ktorých volajú „tatko“ či „ocko“. Niektorí z nich sú tiež oblečení v bielej košeli s kravatou ako On. Na ich tvárach nie je zamračený alebo kamenný výraz, zdobí ich... úsmev? Je to úsmev.

Mňa nikto nikdy nerozhodával. Sama som sa musela naučiť hojdať a sama som sa vždy hojdala.
Ani matka, ani On.
On na to nikdy nemal čas.

Vtom som ho uvidela. Kráčal pomaly k nejakému usmievajúcemu sa páru s malým dievčatom. Mal na sebe elegantný oblek a košelu s kravatou, vlasy mal nagélované a sčesané dozadu. Slušne ich pozdravil, potriasli si rukami, pohladkal malé dievčatko po hlave a začali sa o niečom rozprávať. Nepočujem dobre ich konverzáciu, ale pravdepodobne musí byť veľmi zábavná, keďže sa všetci smejú, aj malé dievčatko.
Znenazdajky dvihol malú a začal ňou vo vzduchu hojdať a hrať sa na lietadielko.

Prvýkrát ho vidím usmievať sa.
Vlastne nie.

Vždy sa usmieva, smeje a inak správa pri iných deťoch. Pri mne a bratovi nie. Iným deťom, ktoré majú problémy s matematikou, pomaly, vlúdne a trpezlivo vysvetľuje to, čo mne s kamennou či zamračenou tvárou v neskorých večerných hodinách, keď som mala pred sebou ešte dlhý čas na dané typy príkladov.

Pozorujem ho neprítomným výrazom, v hlave som inde a premietam si všetky chvíle s ním, alebo bez neho, kde mal byť, ale neprišiel.

Z rozmýšľania ma prerušilo potukanie po ramene.

„Poď sa pozdraviť,“ povedal a rukou mi naznačil, aby som ho nasledovala k trojčlennej rodine, s ktorou sa predtým smial.

Potrasiem si rukou s paňou a pánom: „Dobrý deň!“

„Akoby si otcovi z oka vypadla! Určite si po ňom aj usilovnosť, vytrvalosť a zápal zdedila! Kde chodíš teraz do školy? Už vieš, čo by si chcela ísť študovať, či pýtame sa ešte priskoro?“ vyhrkli na mňa.

Kým som stihla spracovať nával otázok, stihol už odpovedať za mňa: „Je v treťom ročníku na osemročnom evanjelickom gymnáziu, ktoré má umiestnenie medzi dobrými školami v Bratislave. Čoby bolo priskoro, síce ešte nie je rozhodnutá, ale zvažuje pravdepodobne štúdium medicíny alebo práva.“

„Aká ambiciózna mladá dáma! Vie, čo je dobré! Otec na teba musí byť veľmi hrdý, celá si po ňom!“

Navonok som sa jemne usmiala a kývla som hlavou, no vo vnútri som sa musela schuti uchechtnúť. To, že sa mi nepodarilo dostať na údajne najlepšie gymnáziá, ktoré mi boli vybraté, mi len zmarilo „moje“ šance stať sa právničkou a ješť McDonald's. Pamätám si, akoby to bolo len včera, keď mi so zamračenou tvárou oznámil, že som sa nikam nedostala, a potom sa cez známych snažil nájsť nejaké náhradné plány na ďalšie „solídne“ gymnáziá, kde by som išla na náhradné termíny, aby moje šance stať sa právničkou či doktorkou neboli až tak v háji a detto aj dobré meno s nimi.

Podarilo sa mi dostať na spomínané gymnázium.

Medzi žiakmi, ktorí boli na náhradnom termíne, som skončila hneď druhá. 94/100 zo slovenčiny a 99/100 z matematiky. Doteraz mi vyčíta ten stratený bod z matematiky a dvojku z dejepisu, ktorá spôsobila, že som mala o bod-dva menej za vysvedčenie, čo ma posunulo o miesto dole a bola umiestnená v sracej pyramíde tak, že na mňa a zvyšných 85 záujemcov sral človek na prvom mieste.

To, že len myšlienka o štúdiu medicíny alebo práva mi je taká príjemná ako kroj, ktorý mám teraz na sebe, som radšej nepovedala. Ani on by nebol z toho nadšený, ani ja by som nebola nadšená z ďalšieho návalu otázok.

Popravde ani netuším, čo by som chcela študovať. Sama ani neviem, čo chcem na raňajky, niečo ešte štúdium niečoho, čo ma bude potom živiť. V škole mi celkom ide angličtina, dejepis, slovenčina s literatúrou, pomerne aj biológia a potom matematika, aj keď podľa neho to nie je pravda. Veľmi často sa zapájam do dejepisnej olympiády a súťaže či olympiády zo slovenčiny a literatúry, na ktorých sa mi celkom darilo. Podľa neho to sú zbytočné predmety, ktoré mi nepomôžu v budúcnosti tak ako prírodné vedy. Veď tie sú cestou.

Jemne som sa strhla na hlasné zamrňanie dievčatka, ktoré sa očividne začalo veľmi nudiť. Dospelí sa rozprávali na tému, ktorej nemohlo rozumieť, a ja som celý čas bola zahĺbená vo svojich myšlienkach. Pán ju vzal na ruky a začal sa s ňou hrať tak ako on predtým. Potom ju posadil na hojdačku a začal ju rozhodávať.

„Vyššie, ocko, vyššie!“ kričí so smiechom a pán, teda očividne jej ocko, ju začal opatrne viac rozhodávať.

Bez slova s kamenným výrazom som pozorovala celé toto dianie. Rozhodávanie, smiech dieťaťa s jeho ockom, ktorý bol tiež oblečený ako Doktor Inžinier, košela s kravatou a oblek, a ani raz nebol zamračený či nemal kamenný výraz. Pozorovala som Doktora Inžiniera, ktorý sa s nimi veselo rozprával a usmieval sa.

A tak tam stojím ako solný stĺp.

Pozorujem smejúceho sa Doktora Inžiniera.

Pozorujem smejúcu sa matku dievčatka.

Pozorujem malú, ktorú rozhodáva smejúci sa ocko a ktorá je každým rozhodaním vyššie a vyššie.

Nerozumiem tomu.

Nerozumiem, ako si môže byť taká blízka s ockom.

Pozorujem celý tento výjav, ktorý mi dáva asi taký zmysel ako príklady s autami, ktoré idú oproti sebe z miest A a B.

Kráčam z električkovej zastávky a z tašky vyťahujem zväzok kľúčov, ktorý je o kľúč a čip od vchodových dverí bytovky ťažší. Napriek tomu, že mi do života pribudol ďalší „domov“ a zväzok kľúčov, ktorý vlastním, štrngá o čosi hlasnejšie, nič sa až tak nezmenilo.

Študujem na „elitnom“ gymnáziu?

Študujem.

Chcem ísť potom študovať medicínsky odbor?

Aj áno, ale kvôli viacerým faktorom to skôr vidím na humanitný netýkajúci sa práva.

Som stále hanbou rodiny?

Som.

Dokráčala som pred bytovku, ktorá sa nachádza v pomerne pokojnej a jemne izolovanej lokalite.

V jeho izbe/kancelárii sa svietilo. Pravdepodobne pracuje alebo pozerá finále US Open, alebo oboje.

Pri svetle pouličnej lampy som našla čip a odomkla si dvere od bytovky. Dokráčala som k dverám jeho bytu a odomkla ich. Vkročila som do bytu. Dvere jeho izby boli otvorené a ja som začula typický rytmický zvuk tenisovej loptičky, ktorý potvrdil, že pozerá finále tenisového turnaja.

Pozdravila som ho a chystala sa do izby, ale moje plány pokazili jeho otázky, ktorými sa pokúšal nadviazať so mnou konverzáciu.

„Medvedev vedie.“

„Viem, pozerala som priebeh v električke.“

„Aha... Nechceš pozeráť so mnou?“

„Ani nie.“

Zhlboka si povzdychol, ale nevyzeral, že ho to nejako mrzí. Rukou mi naznačil, aby som vošla do jeho izby. Nemala som veľmi na výber. Postavila som sa o kúsok ďalej od neho a pohľad som uprela na obrazovku jeho počítača, kde som videla záber na srbského tenistu, ktorý sa tam psychicky rúcal ako ja pred piatimi rokmi pri príkladoch s autami a mestami A a B. Nie je veľmi zvyknutý prehrávať, presne tak ako Doktor Inžinier. Musela som sa pri tej myšlienke uškrnúť.

Zrazu sa zhlboka nadýchol, otvoril ústa s tým, že ide niečo povedať, ale nakoniec ich zatvoril a mlčal ďalej. Prstami začal nervózne klepkáť po stole a neprítomným pohľadom sa zapozeral na zápas.

Zrazu sa spýtal: „Ako si sa dnes mala?“

Unavene som si povzdychla. Nemala som veľkú chuť sa s ním rozprávať, ale to už nemám nejaký ten piatok.

„Fajn, ty?“

Začal mi detailne opisovať svoj deň, ktorý bol viac-menej podobný všetkým jeho dňom, ktoré som poznala aj bez toho, aby som sa na ne pýtala. Dokumenty, papierovačky, hlúpi klienti a večerná štvorhra s jeho kamarátmi. Dnes v dvojhre tesne prehral. Podotýkam „tesne“!

Zívla som si, naozaj som bola unavená a počúvať o jeho dni ma naozaj nezaujímalo.

„Chceš ísť spať?“

„Už pred pätnástimi minútami som chcela ísť.“

„Tak dobrú noc,“ neohrabane ma potľapkal po ramene.

„Dobrá.“

Odchádzam z jeho osvetlenej izby do tmavej obývačky, ktorá vedie do mojej tmavej izby. Tam sa poslepiacky prezlečiem, idem do kúpeľne, vyčistím si zuby a poberám sa do izby spať. Líham si konečne do postele a zatváram oči.

Ležím.

Ubehlo niekoľko minút, ale aj napriek tomu, že som unavená, nie a nie zaspať. Za ten čas som počula, ako si išiel vyčistiť zuby a potom vrzgot dverí od jeho izby, kde vypol svetlo a pravdepodobne sa pobral spať.

Ubehli ďalšie minúty a ja neviem zaspať.

„Kašľať na spánok,“ povedala som si nahlas a schmatla mobil.



Odkráčala som do kuchyne, kde som si potichu spravila čaj, zobrala deku zo sedačky a nemotorne som sa s dekou, mobilom a hrnčekom čaju pobrala na balkón. Sadla som si na parapetu a zahľadela sa na nočnú oblohu.

Všade vládlo ticho, letný vietor mi fúkal do tváre a hrnčeka s horúcim čajom. Upokojovalo ma to.

Odomkla som si mobil a otvorila prehliadač, aby som skontrolovala skóre tenisového zápasu, ktorý som „prespala“. Srbský tenista nečakane prehral. Živo si viem predstaviť, ako sa musel tváriť, keď prehral. Nenávidí prehry. Presne tak ako Doktor Inžinier.

Aj ten prehral na dnešnom zápase so svojimi kamarátmi.

Ale nielen v tom.

Prehral vo svojej vlastnej hre, ktorú hral celý svoj život, a hlavne prehral v role byť „otcom“.

Zlyhal.

Ešte aj otcovia v kostoloch majú bližší a silnejší vzťah s deťmi v porovnaní jeho so mnou.

Mám osemnásť a neviem kedy a pri kom mám používať oslovenie „otec“. Priznám sa, že nepoznám význam toho podstatného mena. Okrem definícií a vlastností, ktoré vidím v učebniciach z biológie alebo ktoré nachádzam v slovníkoch, mi nič nehovorí. Úprimne, netrápi ma to, nič, alebo korektnejšie povedané, nikoho som nestratila, keď som ho v prvom rade nikdy ani nemala.

Z myšlienok ma vytrhlo zarinčanie reťazí hojdačky, ktorú rozhojdal letný vietor.

Ešte aj keď je prázdna, tak ju niekto rozhojdá.

Mňa nikto nikdy nerozhojdal ako vietor hojdačku či ockovia deti.

Predsa len by sa to pri Doktorovi Inžinierovi dalo čakať.

BALKÓNOVÉ DIEVČA

Tretí deň karantény.

Počítal som to. Nie že by náročky. Môj mozog si akosi povedal, že je to dôležitý údaj, a tak teraz odpočítava, ako dlho už trčím doma.

Je fajn mať pauzu. Od školy, od písomiek, od učenia. Od všetkého. Viem, raz už budem musieť napísať nejakému tomu Gabovi, že čo sme dostali za domáce, inak ma iste s najväčšou radosťou zo školy vykopnú. Nemôžem síce tvrdiť, že by sa k tomu už dlho neschyľovalo, no pokiaľ to ešte nehrozí, nerobím si ťažkú hlavu.

Mama vraví, že som dokonalý flegmatik. Beriem to ako kompliment. Veď čo môže byť lepšie než mať syna, ktorý si s ničím nerobí starosti? Rodičia to však zjavne vidia inak.

Práve sa zabávam drtením hlavného bossa v Undertale, keď za mnou mama príde s rozkazom, aby som sa šiel vyvetrať na balkón. Vraj čerstvý vzduch pomáha.

Nie som chorý. Ani sa tak necítim. Moja mladšia sestra chytila koronu od nejakej spolužiačky. Ágéciko jej vyšlo pozitívne a na PCR testy sme objednaní až vo štvrtok, takže minimálne dovtedy musím byť doma aj ja. Samozrejme, neteším sa, že Katka kašle, no ak mám byť úprimný, padlo mi celkom vhod, že na ňu ten vírus skočil práve teraz, keď ma čakala strašná písomka z fyziky. Ach, ani si neviete predstaviť, ako som si vydýchol!

„Matej!“ poháňa ma mamin vyčerpaný hlas z obývačky, aby som už zdvihol ten zadok a presunul sa na vzduch. Balkóny sú super pre tých, čo radi trávia čas pozorovaním oblakov, v horšom prípade susedov. Medzi takých sa ja však rozhodne neradím. A nemám šajnu, aký je rozdiel v zložení toho kyslíka, čo prúdi u nás v byte, a toho, čo si poletuje tam vonku. Celkom hrdo by som vyhlásil, že je úplne totožný. Vy by ste snáď tvrdili niečo iné?

Napriek tomu sa usadím v záhradnej stoličke, jedinom nábytku, čo zdobí náš inak prázdny balkón. Nadýchnem sa. Je tam toho! Necítim absolútne žiaden rozdiel...!

Vtom sa však sčista-jasna ozve blízko pri mne tiché zakašľanie.

Šokovane sa obrátim smerom, odkiaľ ten zvuk prichádza. Bol som v tom, že som tu sám... Veď keby Katka prišla sem za mnou, iste by som si to všimol. No zvedavosť ma neprestáva hrýzť, a tak sa mimovoľne postavím a mierim ku okraju balkóna.

Nakláňam sa pomaly, aby som dovidel cez stenu, ktorá oddeľuje ten náš

od susedovho, keď odtiaľ odrazu vykukne hlava a jej majiteľka ma veselo pozdraví: „Ahoj!“

Len čo na nej spočinie môj zrak, trošku sa vylakám. To dievča je celé bledé, akoby mu tvár ktosi vytesal z kameňa. Svetlé vlasy, čo si zjavne už pár dní nečesalo, mu splývajú po bokoch hlavy. Nie sú veľmi dlhé, no rozhodne dlhšie ako tie mojej sestry. Katka sa raz rozhodla, že sa sama ostrihá, a dopadlo to katastrofálne. Keď sa to mama pokúšala zachrániť, zakaždým sa jej zdala jedna strana dlhšia ako druhá, a tak si Katka musela nakoniec posediť u kaderničky a domov sa vrátila s chlapčenským strihom.

No vlasy tejto dievčiny siahajú až po plecia. Na niektorých miestach sa mi zdajú veľmi zamotané. Keď sa však dívam dlhšie, uvedomím si, že je to zámerne – po bokoch jej účes zobia drobné zapletané vrkôčiky.

Vyzerá veľmi unavene a choro, dokonca má cez plecia prehodenú svetlo-ružovú deku, hoci je dnes celkom teplo.

„Prišiel si sa tiež kochať výhľadom?“ Až tá veta, čo jej vyletí z úst, ma preberie a uvedomím si, že som ani nepozdravil.

„Ehm,“ vytisnem zo seba, „nie. Prišiel som len na vzduch. Už som dva dni nebol vonku, tak mama chcela, aby som sa vyvetral.“ Ani neviem, prečo to hovorím. Obvykle sa s cudzími ľuďmi nepúšťam do reči. Nie preto, že by som nemal rád spoločnosť alebo nevedel komunikovať. No skrátka si hovorím: načo? Načo sa prihovárať niekomu, kto pre mňa dovtedy vlastne ani neexistoval?

Ale oči tohto dievčaťa na mňa tak zvláštne hľadia... Hľadia a čosi v nich ma núti rozprávať, hoci dievča sa iba ticho usmieva.

„Ty si pozitívna?“ opýtam sa, aby reč nestála, aj keď je to vlastne celkom nepotrebná otázka. Kašle, deka, bledá unavená tvár. Ako by taký človek mohol nebyť chorý? No a čo za vírus nám tu práve poletuje svetom? Tak, zásah do čierneho. Korona!

Svetlovláska sa však len zahľadí späť na dianie pod nami. Nasledujem jej pohľad, aby som zistil, čo ju tak zaujalo, no nenachádzam nič. „Kochať sa výhľadom,“ odfrknem si v duchu. „Čo je také výnimočné na parkovisku plnom odstavených áut?“

Dlhú chvíľu je úplné ticho. Raz za čas pohliadnem úkosom na tú čudnú babu. Len sa opiera o zábradlie balkóna, vlasy sa jej jemne pohupujú vo vánku a očami pohliadza okolie. Čochvíľa sa mi začína zdať, akoby jej to jasné slnko pridalo farbu a jej tvár už vlastne vôbec nevyzerá tak kamenne a stroho.

Cítim sa fakt divne. Asi by som mal odísť a nechať tam tú dievčinu samu. Iste som ju len vyrušil pri kochaní sa. Nechápem, čo majú dievčatá s tým slovom, ale mne je absolútne proti srsti. A činnosť, ktorú pomenúva, o to viac.

No vtom sa záhadné dievča opäť ozve: „Videl si už niečo také krásne?“

Pozriem naň so zachmúrenou tvárou. „Krásne ako čo...?“ spýtam sa neurčito.

„To všetko,“ odpovie mi takmer pošepky, „všetko dokopy. Presne v tomto rozložení, v tomto okamihu. Je len...“ zastaví na pár sekúnd a po chvíli vyhrkne: „Teraz!“ Potom pozrie s rozžiarenou tvárou na mňa. „A hneď nato už jej niet! Prenecháva miesto ďalšej chvíľke.“

Tak teraz sa cítim ako hlupák. Akoby som bol úplne mimo, lebo vôbec nechápem, čo sa tým snaží povedať. Ale počkať – som mimo ja alebo ona? Skôr by som sa prikláňal k tej druhej možnosti...

Hoci mi to nedáva zmysel, nerád by som ju urazil alebo čo. A z vlastnej skúsenosti viem, že keď chlapi dlho mlčia, niektoré dievčatá si to berú veľmi osobne, takže sa pokúsím povedať čosi k téme: „No... ehm, videl som už veľa pekných vecí.“ Zamyslím sa. „Napríklad... Napríklad záver filmu Star Wars: Návrat Jediho. To bolo fakt dojímavé.“

Ako tak rozprávam, začínam mať čoraz väčší pocit, že tá dievčina mala na mysli niečo úplne iné. Dosvedčí mi to aj jej tichý smiech, ktorý sa vzápätí ozve. Cinká v ovzduší ako rolničky. Nepovie však ani slovo. Len sa znovu obráti a prechádza pohľadom parkovisko.

Jasné, čo iné sa dalo čakať. To dievča je zrejme ešte väčší antisociál ako ja, keď mám mizernú náladu. Ktorú často nemávam, keďže som flegmatik, ako som už spomínal, no musel som vymyslieť nejaké prirovnanie.

„To je dobre,“ povie predsa len, až som udivený, že sa nakoniec rozhodla k tomu nejako vyjadriť. „Dojímavé veci menia srdcia, vieš o tom?“

Tá otázka ma zaskočí: „No, asi hej.“ Ale vlastne si nie som istý, či to viem. Nepamätám si, že by sa mi po dopozieraní tej epizódy stalo niečo so srdcom. Možnože bilo trochu rýchlejšie, ale to bolo iste tým, že sme pri tom filme jedli čipsy a tie som zapil celým pohárom Coly. Oco vraví, že Coca-Cola spôsobuje nespavosť. Asi to bude mať niečo spoločné.

Ako sa opieram laktami o zábradlie balkóna, tá dievčina sa zrazu načiahne a zľahka sa mi dotkne ruky. Trochu sa strhnem, no akýsi zvláštny pocit vo mne ma prinúti nechať ju, nech vezme moju ruku a jemne ju nadvihne. Hoci rozum pracuje na plné obrátky a snaží sa prísť na to, čo to dievča práve robí, ruka akoby mi ani nepatrila a poddáva sa jeho pohybov. Otočí mi dľaň

jemne háňkou nadol, a potom mi prsty nastaví tak, aby vytvárali miskú. „Vieš, predstavujem si to tak,“ povie zamyslene, hľadiac na moju ruku. „V srdci každého človeka je akási priehradka, ktorú treba raz za čas naplniť.“ Prstom prejde po vnútornej strane mojej dlane. Namiesto toho, aby som ako normálny chalan ruku odtiahol, nechápavo sa zachechtal a s chaosom v hlave z toho, akého čudného človeka to mám za suseda, odišiel, len spýtavo nadvihnem obočie a vytisnem zo seba: „Priehradka?“

Dievča zdvihne zrak a s úsmevom prikývne, akoby som ja bol ten, čo je mimo. „Áno, presne ako som povedala,“ odvetí jemne, „človek ju musí naplniť. Pohľadmi na prírodu, výletmi do lesa, ovoniavaním kvetov či naháňaním motýľov – čo len chceš.“

Keď si všimne môj zachmúrený výraz, vysvetľuje ďalej: „Áno, viem, niekedy to môže znieť staromódne, ale je to tak. Všetky takéto jednoduché veci, ktoré môžeš zažiť len v prírode, sú pre človeka naozaj dôležité. Často sa stáva, že v zhone života zabudne tú malú priehradku naplniť a ona sa mu stratí. A asi vieš, čo to potom znamená,“ veľavýznamne na mňa pozrie, no ja som asi stále na inej vlne. „Skrátka, stratí zmysel pre krásu všedností,“ dodá dievčina smutne.

Chvíľu nad jej slovami uvažujem, čakajúc, že ma osvieti. No nič, žiarovôčka sa nerozsvecuje.

Nakoniec si teda len odkašlem a nenápadne si vymaním ruku z jej zovretia. Vtedy sa mi konečne vráti rozumné uvažovanie a poznamenám: „To znie, akoby si si túto reč dlho pripravovala.“

Dievča sa ticho zasmee, v jeho očiach však zbadám čosi smutné. Akoby na niečo spomínalo. „Keď niečo veľmi silno cítiš, premýšľaš nad tým tak často, že sa ti slová samy začínajú formovať v hlave.“

Len sa uškrniem: „Pekné.“ Potom však dodám: „No kiežby to aj fakt fungovalo!“

„Prečo myslíš, že nefunguje?“ zamračí sa dievčina.

„No, veď zo skúsenosti,“ odvetím ledabolo, „už stokrát som si chcel na písomke spomenúť na informácie tak strašne, až to bolelo, ale nikdy sa mi nezačali odpovede samy formovať v hlave.“

Zdá sa, že dievčinu to vysvetlenie pobavilo, aj keď nechápem prečo. „To je iný druh pocitu,“ opraví ma s úsmevom.

To ma už začne trochu frustrovať: „Ja fakt nechápem. Aký je v tom rozdiel?“ Potom mi docvakne, kam to až zašlo – rozprávam sa tu s čudným

dievčaťom o pocitoch a akejsi srdcovej priehradke. Čo sa to so mnou deje? Nevymlátli tie dva dni karantény zo mňa zdravý chlupský rozum?

Prv než sa však dievčina znovu ozve, doletí ku mne zospodu hlas: „Hej, ahoj!“

Preľaknuto sebou trhnem, akoby ma niekto prichytil pri čine. Vykloním sa cez zábradlie balkóna, aby som dovidel dolu na chodník pred naším panelákom. Stojí tam vychudnutý chalan, vlasy ulízané dozadu a okuliare tróniace na nose. Hľadá na mňa s nesmelým úsmevom, akoby som bol krutý vládca a on prestrašený poddaný. Ani som si neuvedomil, že už je tolko hodín. Kráča touto cestou každý deň po škole a ja sa vždy jeho spoločnosti radšej vyhnem.

„Ehm, čau, Gabo,“ mávнем rukou a pokúšam sa odtiahnuť čo najviac od zábradlia, aby to vyzeralo, že sa zberám na odchod. Nie je to tak, že by som sa s ním nechcel baviť. Ale Gabo je skrátka Gabo. Ten typ osobnosti, ktorý vás z neznámeho dôvodu strašne irituje. A práve tá osoba, ktorá ako jediná z triedy vždy vie, čo sme dostali na domáce. Spojenie týchto dvoch skutočností to nerobí o nič ľahším.

„Si v pohode?“ pýta sa Gabo zaujato. Nechápem, že sa mu kvôli mne vôbec chce stáť tam dolu a ňahať krk dohora. Nemôžem netvrdiť, že mi to trošku imponuje, na druhej strane je to neskutočne otravné. Ja by som na jeho mieste kráčal ďalej, aj keby na tom balkóne stál Iron Man.

„Buď naňho milý,“ ozve sa dievča, nakloniac sa ku mne. Takmer som zabudol, že je ešte stále tam.

Zamračím sa. „Veď som milý,“ poviem podráždene.

Dievčina len nadvihne obočie, no nič viac k tomu nepovie.

„S kým sa to tam bavíš?“ chce vedieť Gabo. Jeho hlas ku mne dolieha silno, hoci stojím o dve poschodia vyššie.

Tvár mi zaleje červeň a trochu cúvнем. Prichytený pri čine. To je teda trapas.

Našťastie, je to iba Gabo, to nemusí byť až taká katastrofa.

„To je len... susedka,“ odpoviem naoko ľahostajne.

Vidím Gabov nechápavý výraz. „Aká susedka?“

Len čo to povie, hodím letmý pohľad po dievčati a docvakne mi, že vlastne ani neviem, ako sa volá. „No...“ začnem smerom ku Gabovi. „Práve sme sa spoznali.“

„Aha,“ odvetí chalan zdola a poťažká si svoju kapsu. Vždy si takto nosí učebnice – v kabele na počítač bez popruhu. Akoby šiel z práce, a nie zo školy. Hľadá na mňa s vypúlenými očami a zdá sa, že ešte stále je zmätený, no neodváža sa viac vyptovať.

Uvažujúc, ako dlho tam ešte plánuje postávať, chcem zmeniť tému, no dievčina z vedľajšieho balkóna skonštatuje: „On ma nevidí.“

„Hej, jasné,“ zahundrem smerom k nej. Potom sa však pozastavím nad tým, čo som práve počul. „Počkať, čo?“

„Nevidí ma,“ zopakuje dievčina, akoby to bolo čosi samozrejmé.

Chvíľu striedam pohľad zo spolužiaka na dievča a snažím sa premýšľať. Napokon zo seba len vysúkam: „No, pravda, v tej svetlej deke trochu splývaš.“

Dievčina sa len zasmee a pokrúti hlavou, akoby mi zas čosi uniklo. Nepovie však nič.

Gabo sa váhavo ozve: „Tak sa uzdrav. Napíšem ti, čo sme robili dnes v škole.“

Moja spoločníčka od vedľa mi vyšle prosebný pohľad. Uvažujem, čo asi môže znamenať, no nakoniec si spomeniem, čo mi predtým povedala: „*Buď naňho milý.*“ A tak, hoci nemám Gaba veľmi rád, sa teda pokúsím o úsmev a čo najúprimnejšie poďakujem: „To by bolo fakt super! Vďaka.“

Spolužiakovi sa rozžiaria oči skryté za sklami okuliarov. Nechápem to nadšenie, ktoré z neho odrazu srší. Čo také som urobil?

Keď sa s pozdravom vyberie ďalej chodníkom, dievča vedľa mňa s úsmevom vyhlási: „Práve si mu zlepšil deň!“

Pozriem na ňu s pokrčeným obočím: „To určite! Čím som mu mal zlepšiť deň?“

„Prístupom,“ oči dievčiny sú naširoko otvorené, akoby v nich bol skrytý celý svet, ktorý ona vidí. „Dostať takú milú odpoveď od populárneho spolužiaka preňho znamená omnoho viac, než si dokážeš predstaviť.“

„Počkaj, spomal,“ skočím jej do toho prekvapene, „veď ani nevieš, ako sa volám! Ako môžeš vedieť o mojej triede? A vôbec, ja nie som populárny. To v žiadnom prípade! Ak by som bol, asi by som o tom vedel, no nie?“

Dievča sa mäkko zasmee. „Neuvedomuješ si, že si v triede oblúbený,“ zhodnotí, „ale to je dobre pre teba. Nie si samolúby. No mohol by si byť trošku osobnejší, vieš?“

„Náhodou,“ bránim sa, ešte v pomykove z toho, čo o mne povedala, „viem byť veľmi osobný!“

„Jasné,“ zachichoce sa. No potom sa odmlčí.

Keď si myslím, že už ďalej nič nepovie, tíško prevraví: „Svet je krásny, Matej. Skús to vnímať trochu viac.“

Zaskočený, že práve uhádla moje meno, po nej hodím pohľadom. Stojí tam, zabalená v ružovej deke, svetlé vlasy s vrkôčikmi sa jej hompálajú okolo tváre a hľadí vpred. V očiach sa jej hýbu obrazy. Akoby tam pred sebou nevidela parkovisko, ale nádherné majestátné hory.

Zvyšky normálneho uvažovania, čo mi ešte ostali po presýtení všetkými tými hlbokými myšlienkami, čo do mňa zasiala, ma privedú k riešeniu: sme predsa susedia. Ktokoľvek z tohto paneláka jej o mne mohol povedať. To, že ju ja vidím prvý raz v živote, nemusí znamenať, že ona o mne nevie nič!

Keď dôjdem k tomuto upokojujúcemu vysvetleniu, len si vzdychnem. Zdá sa, že som predsa len populárnejší, než som si myslel – a to nielen v škole.

No aj napriek tomu ostáva v mojom vnútri niečo, čo do mňa dobiedza a nechce to popustiť. Chystám sa jej opýtať, ako to, že o mne vie tak veľa. No prv než tak urobím, dievčina sa obráti na mňa a povie tri slová:

„Volám sa Lejna.“

Venuje mi jemný pohľad. A potom sa dramaticky zvrtnie, až jej svetlé vlasy poskočia a zmizne za stenou balkóna.

Nepočuť nijaké zabuchnutie dverí, avšak keď sa so zmäteným: „Hej!“ poriadne nakloním, aby som dovidel za roh, ostanem stáť s pootvorenými ústami. Nie je tam nikto. Len prázdny balkón a sklo dverí, cez ktoré vidieť dnu do susedného bytu. Aj ten je pustý. Nie však len bez ľudí, ale úplne. Bez dekorácií, bez nábytku, bez života.

Vtedy si spomeniem, čo o tom byte hovoril oco.

Je na predaj. Tá rodina sa odsťahovala.

Nikto tam nebýva.

Šokovane sa zahľadím na parkovisko a potom na chodník, po ktorom ešte pred chvíľou kráčal Gabo.

Čo to má znamenať?! Vrátim sa pohľadom späť k vedľajšiemu balkónu. Žeby som si to celé len vymyslel? Chvíľu tam tak stojím a snažím sa usporiadať si myšlienky v hlave. Nakoniec už to nevydržím, vzdám to hlboké uvažovanie a vyberiem sa dovnútra.

Vtedy sa mi odrazu dajú kolieska v mozgu do pohybu a vyskladajú mi z písmen toho mena slovo. Všetko sa to samo od seba pospája dokopy. Je to ako jasná správa z neba.

LEJNA. Anjel.

Akoby ma obľiali vedrom ladovej vody. Prepána! Veď ja som stretol anjela! Dvere balkóna sa s cvaknutím otvoria. Prekročím prah.

A v momente sa vrátim do reality.

No jasné. To balkónové dievča a anjel... Väčšiu hlúposť som si už ani nemohol vymyslieť! Pokrútim nad sebou hlavou. Tá karanténa asi fakt ubrala čosi z mojej inteligencie.

Otec sediaci za stolom ťuká do počítača. Pracuje teraz z domu. Keď prechádzam okolo, zdvihne zrak: „Aký je vzduch?“

Mávnem rukou. „Rovnaký ako tu.“

Oco sa uškrnie pod fúzy a mama z gauča zhodnotí, že by sme tam mali poslať aj Katku, že jej to spraví dobre.

Spokojný, že som sa vyvetral, a tým pádom splnil jedinú povinnosť, ktorú som na tento deň mal, sa vyberiem späť do izby. Zabuchnem za sebou dvere a rýchlym pohybom zapnem obrazovku počítača. Slúchadlá sa čo nevidiať ocitajú opäť na mojich ušiach a prsty sa roztancujú po klávesnici.

Čudná príhoda z balkóna mi v okamihu vyšumí z pamäti.



CHLAP, HRDINA, DUB, STROJ

Železnica sa vlnila do dialky a naše životy s ňou. Niť nášho života bola železnica. Ani naše mesto, hoci okresné, ale malé, nemalo nič viac ako trať. Naše mesto sa železnicou končilo, za ňou už nič nebolo. Ak bola trať chrptovou kosťou mesta, jej rebrami boli dlhé skladové ulice a priemyselná zóna. My sme si žili v bránici. V nej nájdete bývalé príbytky železničiarov, ktoré sa časom a zašlou slávou zmenili na geto. Všade boli dôkazy o tom, že to tu kedysi bývalo pekné – pneumatiky premenené na mestské kvetináče, aj ihrisko sme mali. Stačil nám prašiak na koberce.

Mozgom celej tejto príšery bola cementáreň. Čnela sa vysoko nad našimi domami. Vyzerala ako domček na troch mohutných stĺpoch. Niekedy som mal pocit, že jeho strecha sa stráca v hmle. Alebo v obláčiku prachových častíc, ktorý vznikal pri prevoze cementu.

Mestský rozhlas sme nemali, ale cementáreň robila slušnú zvukovú kulisu. Spolu s ruchom z menšej stanice, s výkrikmi rušňov a rušňovodičov a hrmotom prevážaných ľudí a tovaru.

Keď som bol ešte menší, rozmýšľal som, či ma cestujúci z tých vagónov vidia. Občas som im aj na skúšku zakýval. Raz mi skutočne odkývala nejaká staršia pani v hrubých okuliaroch, ktoré pripomínali spodky popolníkov. Možnože sme sa po tomto úspechu na kývajúcich dospelých viac zamerali. Odvtedy sme si všímali, že v takmer každom vlaku v smere na Bytču sa viezol minimálne jeden človek, čo nám odkýval. Páčilo sa mi, že nás vnímajú. Oni vedeli, že tu sme, že sa hráme. A páčilo sa im, že sa niekto zabáva. Oni sa v tých vozňoch nudili. Pozorovali nás. Okolie trate už nebolo len ihrisko, ale aj dejisko. Boli sme hercami v divadle a zabávali sme pocestných.

Keď som bol ešte menší, mama mi zakazovala hrať sa v depe. Ona nemala tú trať rada. Vlaky občas budili Vierku, moju najmladšiu sestru, to bola jedna vec. Mama vlaky nemala rada ani pre to, že oco raz do jedného nastúpil a už sa nevrátil. Teda zatiaľ. Pre túto averziu nás mama nútila hrať sa len na dvore. Odkedy skoro padol na Sama z vedľajšieho vchodu prašiak, už mi to tak nevnucovala. Aj dedo jej dohovoral. „Pre takého chalana nikde neni bezpečno,“ mrmlal.

Dedo a mama sa moc nemuseli. Dedo bol tatkov tatko, a keď môj tatko odchádzal, dedo mu požičal kufor. Mama na to nevie zabudnúť a často mu to vyčíta.

Je to tak. Tatko raz nasadol na vlak s dedovým kufrom a doteraz sa nevrátil. Nemal to ľahké. Mal za ženu moju mamu a mal ešte šesť deciek k tomu.

Asi šiel zarobiť nejaké peniaze. Mal nás rád. Každý deň ho chodím na chvíľu čakať na stanicu.

Zväčša si sadnem na obrovské železné piliere. Vždy sa dá nájsť kúsok, ktorý nehrdzavie. O pol tretej po škole chodia naraz dva vlaky z opačných smerov. Tatko nastúpil presne 14:28. Hm. V rýchliku z Ostravy zas nič a Bytča tiež dnes nevyzerá dobre. Z nočáku sa na mňa díval muž, taký prabyčajný muž v čiernej vetrovke, mal však vlasy, a tak to isto nebol oco. Zakýval som mu. Hneď nato sa vlak pohol. Vonku začalo byť zima a mňa premkol chlad a sklamanie. V dialke som však zahliadol Stana Mrvu a Sašu Slivku. Niečo po mne hodili, ale boli príliš ďaleko a netrafili sa. Rýchlo som si utrel oči, aby nevedeli, že som tu zas čakal na otca.

„Milankoooo!“ zdvihli ma. Šiel som pomaly k nim. Ešte stále kráčali po krytej časti nástupišťa, sledovaní pohľadmi sprievodcov, kamier a havranov. Stano dojedal desiatu. Nemali sme sa kam ponáhľať. Dobré mu padne ešte taký olovrant!

Zakričal som. Strašne nahlas. Boli sme takí vlčí bratia. Havrany, tie desivé vtáky, sa rozleteli ako machule po už tak sivej oblohe. Vždy som sa bál, že na mňa niektorý z nich zhodí orech. Oni sa s nimi tak hrávali. Prenášali ich v zobákoch, snažili sa ich rozlúsknuť, inokedy im slúžili ako futbalové lopty.

Kričal som, odhodil som aktovku a prehol som sa v páse. V hlave mi hučalo množstvo myšlienok – napríklad že by niekto mohol vziať uhlomer a zrátať, v akom stupni som sa to prehol, alebo že kamienky štrku sú kryštály a že sprievodkyňa Zuza má dnes sukňu a v nej tlsté nohy.

Rozbehol som sa do opustených častí stanice. Ohlušujúci krik Stana a Sašu, ktorý bol čoraz bližšie, naznačoval, že bežia za mnou.

Naše mesto nemalo nič iné ako železnicu. Trať sme si veľmi vážili, lebo vôkol postavili aj veľmi pekné budovy. Ešte krajšie ako náš barák. No a keď idete úplne na koniec nástupišťa č. 1, prelezíte starý plot, podlezíte hrady a preskočíte rozostavaný múrik, v centre pošliapanej lúčky stojí zámok.

V oknách mal stále muškáty, ktoré tam musel kedysi niekto zasadiť. Zámok totiž kedysi, keď bol dedko ešte v mojom veku, slúžil ako stanica. Tú novú postavili až po tom. Trať vedúca okolo zámočku už však pomaly zaničala v tráve. Okná sa pokrývali prachom z cementu a niektoré boli, prirodzene, aj vybité. Dnu sme sa ešte s chalanmi nikdy nedostali a cez okno sa liezť bojíme.

Starší chalani už raz došli do školy s dorezanými rukami a s muškátmi za ušami. Ktovie, čo videli dnu. Trochu som im závidel. Hovorilo sa, že sú tam ešte poličky plné kníh alebo záchody. A stavím sa, že tam kdesi je aj nejaká sprievodcovská čiapka alebo zabudnuté pečiatky.

„Hen je potkan!“

Chvíľu tam bol, a potom zmizol, asi šiel za rodinou. Predstavoval som si, ako donesie deťom omrvinku zo Stanovej desiaty. Sadli sme si na schodíky stanice a sledovali sme nákladné depo.

„Brácho hovoril, že zajtra umývajú Etelu,“ povedal Stano. Jeho brácho tu robí, odkedy dostal občiansky.

Etela bola najkrajšia lokomotíva, čo sme tu mali. Červená, blýskavá. Mala zvonivú trúbu. Nedávno sme si všimli, že všetky lokomotívy sa volajú podľa dcér či manželiek rušňovodičov. Bol to taký zvyk. Rušňovodiči, tí sa o svoje stroje pekne starali. Leštili ich a pred jazdou ich bozkávali a niektorí ich dokonca dávali požehnať. Pán farár chodil na stanicu v teniskách, na športovo. Po rušňoch frkal svätenú vodu.

Rušňovodiči skrátka venovali strojom väčšiu pozornosť ako vlastným dcéram. Na svojich potomkov boli často prísni. Dcéram často uštedrili jedno za ucho, keď sa zas v noci túlili a k niekomu sa túlili. Rušňovodiči nevedeli pochopiť, aké je to maznať sa s niekým iným ako s oceľou a červenou karosériou.

„Nepripadajú vám tie kamienky ako kryštály?“ spýtal som sa chalanov. Len ma vysmiali. Šiel som radšej k dedovi. Cestou som sa ešte zastavil v čakárni na stanici, či náhodou... Ale oco nikde nebol. Než som došiel k dedovi, zas som si poplakal. Keď mi otvoril, hneď si to všimol.

„Čo si zas reval?“ opýtal sa medzi dverami.

Snažil som sa popri ňom prekĺznuť do bytu, ale chytil ma pevne za ramię a svoju otázku zopakoval.

„Sme sa pobili dedo,“ povedal som mu, snažiac sa dostať do toho smradlavého bytu.

„No to určite. Čo zas reveš?“

„Pravdu vravím, pobili sme sa.“

„Ahaaa, ahaaa,“ neveriacky zamrmal, ale konečne ma pustil. Dedova andulka zaškriekala, tak som sa s ňou šiel hrať. „Dneska skoro zožrala špak,“ povedal dedo a začal sa smiať.

Po tom, ako dedo odišiel z hrobárskeho biznisu, nevodilo sa mu zle. Hoci podnik predal, stále chodil montovať truhly a recitovať na pohreby. „Uletela

holubička, ako duša z tela...“ spieval si niekedy verše z najobľúbenejšej balady. Pohrebništvo, to je večný biznis, vravieval. Ocovi sa to však nepozdávalo a možno aj preto odišiel. Dedo firmu predal hneď potom. Dodnes si však ponechal množstvo suvenírov zo svojho výnosného podniku – byt mal vyzdobený umelými krikľavými vencami a sviecami s umelým plamienkom, viselo tu aj niekoľko svätých obrázkov. Andulka tiež kedysi zdobila jeho kanceláriu plnú rakvičiek. No a ostalo mu na pamiatku aj strašne veľa prachov.

Časť z nich odsypal a poslal mame v obálke, tak ako každý týždeň. Podal som jej ju, ani jeden papierik som si nenechal. Počul som, že Vierka zas revala, ale mama sa zdala ešte otrávenejšia ako inokedy. I tak som sa rozhodol, že je správny čas riešiť zložité otázky. „Prečo nemáš deda rada? Šak ti dal tuším peniaze,“ opýtal som sa jej.

Chvíľu hundrala a potom odpovedala. „Ale čo by som ho nemala. Mám ho rada jak tvoje vreckovky v bunde, na keré zabudneš, lež ju dám prať!“

Večer som nad tým rozmýšľal. Mama deda vlastne ľúbi. Myslel som na všetky tie nudné vychádzky, keď ma zaujímal jedine žmolenie vreckoviek do malých guľôčok. Vreckovky v bunde ma však vedeli mnohokrát aj zachrániť, napríklad keď mi začal z ničoho nič tiecť sople, alebo keď som nemal kam vypluť žuvačku. Hoci, priznávam, tú istú bundu som nosil od jesene do jari a niekedy sa stalo, že jedna vreckovka vo vačku prežila aj celú zimu. A to bola niekedy otrava.

**

V škole zas nuda. Na literatúre sme čítali nejakú knihu, ktorá mala hovoriť akože o živote detí v našom veku, ale nedozvedel som sa z nej nič podstatné. Žiadna detská knižka vás nepripraví na čakanie na otca v priestoroch stanice. Potom sme mali ešte aj výtvarku, tak som nestihol prísť k trati včas. Poobedné osobáky boli dávno preč a Etela sa už blýskala čerstvým lakom. Ani chalani tu neboli, celkovo bolo všade ticho a chýbal mi ich krik.

Keď som zas prišiel domov, všade bol hluk. Bracho Jožo vysával na matkin pokyn. Matka rozdávala pokyny a mixovala cesto. Vierka tradične reagovala na hluk revom. Vypadol som odtiaľ, než som stihol aj ja dostať nejaký pokyn na domáce práce. Presne som vedel, kam ísť.

V normálnej galérii som ešte asi nebol, ale bývalé kasárne pre rušňové čaty boli takým malým výstaviskom. Bezdomovci bývali tuším len v pár izbách. Miestni graffiti umelci sa zdali posadnutí lebkami, americkým rapom a vzormi z tarotových kariet.

Jeden chalan odtiaľto študuje umenie v hlavnom meste a písali o ňom už aj v novinách. Nielen v školských. Začínal tu, v tomto depe, a jeho malby ostávajú posvätné. Je to legenda. Jeho obrázky Obesenca, Miernosti či Sedmičky mečov neprekrýva žiadna nová vrstva farebného aerosólu, malby nechali jeho žiaci dýchať, nechali ich tak, ako sú. V miestnostiach, kde tvoril, mu niekedy zapalujú sviece. Inak to nebolo ani v apartmáne 1650, kde dnes, čuduj sa svete, ležal aj čisto biely zapaľovač. Funkčný.

Vo vzduchu sa víril prach, cement a kožné bunky a ku kostolnej atmosfére prispievalo aj ticho. Vzal som zapaľovač do vrecka a putoval som ďalej v túžbe po neukričanom hluku. Rušňovodič odpískal posledný vlak do hlavného mesta. Bolo pol piatej.

Oco ma niekedy brával do kostola. V lete s úctou nosil pred oltár panenky Márie čerstvé kvety. Tie nenávidel, hovoril, že mu smrdia a nič nevydržia. Večne ich porovnával s tými umelými, ktoré boli pre neho naopak symbolom krásy a trvácnosti. Ale vravel aj to, že Mária je krehká žena a že tie takmer nerozvinuté lalie ocení. Pri oltári sa zastavil, pomodlil sa a občas smrkol do plátennej vreckovky. Za oltárom bolo obrovské okno z farebných sklíčok. Keď ho prežiarilo svetlo zapadajúceho slnka, vyzeralo to, že panenka Mária svieti alebo horí. Na obrázkoch nad hlavami nám tancovali anjeli.

So zapaľovačom vo vrečku som vyšiel von. Aj z holého neba visel kopec vecí – ťažká obloha sa prehýbala ako baldachýn alebo ako kostolná kupola, havrany lietali prekliato nízko a elektrické drôty zo železníc sa prelamovali a ohýbali podobne podivne, ako sa v ten deň krútili zvuky. Bez ozveny. Túlal som sa po železničiarском areáli a nenachádzal som tu už nič nové. Medzi kryštálmi v štrku to, čo vždy – špaky, listy, lístky... dnes bol čudný deň. Vyštveral som sa na hrady a zakýval som Stanovmu bráchovi. Ak mal dobrú náladu, niekedy ma vzal do depa.

Dal som do toho všetko – vystrel som sa a chlapsky som sa zamračil. Stanov brácho sa otočil a zmizol v tmavom depe.

Bol to čudný deň. Neodkýval ani nikto z rýchlika.

Nestretol som tu ani nikoho známeho. Všetko bolo sivé, okrem muškátov, o ktoré sa starala rušňovodička Zuza. Tie boli červené, tak som ich zopár natrhal do vrecka z desiatej a vydal som sa k jednej budove, čo bola podľa mňa sklad železničiarских čiapok a mávadiel.

Dnes som mal mimoriadne šťastie – v kontajneri za sklodom sa nachádzala vyhodená biela figurína. Zrejme slúžila ako forma pre krajčírku rovnošiat. Kedysi obalená do bordového či tmavomodrého polyesteru, dnes tu stála nahá a bez dvoch rúk. Bez kontextu pohodená figurína. Za obzorom čoskoro zapadne slnko. Stanica sa hemžila životom, ale nikto si ma nevšímal. Zapískal som nahlas a aj tak sa nikto neotočil. Figurínu som vytiahol zo smetiaka a presne som vedel, čo urobím.

Ostravský vlak pomenovaný po prostriedku na umývanie riadu odchádza o 15 minút. Perfektné. Figurínu som postavil oproti zapadajúcejmu slnku. Vôkol som naukladal muškáty a stisol som zapaľovač. Figurína v zapadajúcom slnku ozaj horela. Bolo to krásne. Z vlaku ma zhrozene sledovalo niekoľko párov očí a niektorí aj kričali.

**



„Ty furt volačo jakože... furt niečo... no ja ti vôbec nerozumiem, ty... čo si si akože myslel?“ Mama hromžila už dobrú pol hodinu. Sedeli sme pri stole v kuchyni, celá rodina aj s dedom, okrem nej sme všetci pozerali do stola. Niektorí sa pozreli občas aj na mňa.

„No čo si si to myslel, ha?“ Pohybovala sa po kuchyni a nevedela čo so sebou. To robila, odkedy ma doviedli policajti. Ponúkla im kávu, ale odmietli. Dedo si dal.

„Heňa, nechaj ho už...“ zašomral. Už mal dávno dopité, bál som sa, že odíde. Pozrel na mamu a zašomral, pološepky, tak, aby som ho nepočul: „Možno je len smutný, vieš...“ Čo bolo však pološepky pre neho, mne znelo ako krik. Smrkol som. Dedo ma chytil za plece a pevne ma stisol. „No tak čo to teda?“

„Chcel som byť ako chlap...“ zamrmlal som.

„Ešte raz a nahlas, synku,“ povedal dedo.

„Chcel som byť jak chlap, hovorím,“ zopakoval som nervózne. Dedo si len vzdychol, letargicky ma pustil a rozlúčil sa. Bol by som radšej, keby sa rozčúľil.

„Panu madovú!! Že on chcel byť chlap! No hrdina si teda jedine!“ kričala mama, ale už som ju nepočúval.

Hrdina. Rád by som bola hrdina. Ako sa to robí? Zapalovaním figurín teda určite nie, odpovedal mi v hlave dedov hlas. A v zmysle tejto odpovede sa ku mne potom správali aj v škole. Niektorým spolužiakom zakázali sa so mnou rozprávať, Stano na mňa ani nepozrel a učiteľky ma nevyvolávali. Občas na mňa ustarostene pozreli so zalomenými rukami.

Keď som sa blížil k stanici, rušňovodička Zuza ma videla už z diaľky. Namosúrene a veľmi výhražne predou mnou zabuchla ťažké dvere. Vedel som, že po incidente s figurínou tam už nie som vítaný hosť. Okrem toho, otrhal som jej muškáty.

Napadlo mi ešte jedno miesto, odkiaľ dobre uvidím na trať číslo tri – vyliezol som na obrovský strom, čo chránil nekryté nástupište pred dažďom. Skryl som sa medzi konáre, dnes mi však neprekážalo, že ma nikto nevidí. Dnes som sa chcel schovať. Cítil som sa ako tá dedkova holubička. Zľakol som sa, že mi vyletela duša z tela.

14:28 a prichádzal naleštený stroj. Dnu nastúpila skupina cementárnikov. Boli poprásení. Z posledného vozňa najprv vyskočilo dievčatko v ružovej sukni s plyšákom. Na nástupišti spravilo mlynské koleso a potom zmizlo v tieni. Sledoval som ho a takmer som si nevšimol, že za ním vystúpil môj otec.

Musel to byť on. Nemal vlasy – ako taký mních.

Okamžite som zliezol z duba a šiel som za ním. Hodil som sa mu okolo nôh, bozkával som mu dlane. Až po pár sekundách som si uvedomil, že tento muž nie je mojím otcom. Voňal úplne inak. Muža však toto trápne stretnutie na peróne chytilo za srdce. Potvrdil, že nie je mojím otcom. Pýtal sa ma, či chcem peniaze, či som sa stratil a či mi môže pomôcť. V momente, ako mi ponúkol na zotretie sĺz papierovú vreckovku, zdrhol som.

**

Zvonček nemusel dlho rinčať, než dedo otvoril.

„No, chlapče! Čo dnes zase reveš?“

Cítil som, že potrebujem povedať pravdu. Zhlboka som sa nadýchol.

„Čakal som tatka.“

„A?“

„Zas nedošiel!!“ Povedal som a stiahol som sa. Zakryl som si hlavu rukami, lebo som čakal, že ma dedo udrie. Triasol som sa od plaču.

Dedo sa však len usmial. „Teraz si už chlap,“ povedal a zapálil si cigaretu o sviečku, ktorá horela pri otcovej fotke.



ŽÁNROVÁ PROZA

KONE ZO ZELENÝCH PASTVÍN

„Pozri, Mayra, už sme tu!“ zvolal Sebastián.

Dnes sme sa rozhodli ísť sa hrať na Zelené pastviny. Je to neprebádaná časť našej malej krajinky. Rozsiahle lúky vyzerajú z kopca ako zelené pastviny. Podľa toho dostali aj svoje meno. Zobrali sme si so sebou károvanú piknikovú deku, niečo pod zub a ja svoj vreckový nožík, ktorý som dostala od starkého na svoje dvanáste narodeniny. Keď už spomínam ten vek, hoci sme ja a Sebastián vyrastali spolu, tak som od neho trochu staršia.

„Vidím. Je tu naozaj pekne,“ poznamenala som.

Slniečko svietilo a vysoká tráva sa hýbala. Ale nie pričinením vetra. Vedľa malého jazierka, ktoré vyzeralo skôr ako močarisko a bolo obrastené vysokou trávou, stál kôň. O kúsok ďalej ich bolo viac, ale tento stál najbližšie k nám. Nebol ani veľký, ani malý, no jedno vám poviem – bol biely. Ako sneh. S dlhou bielou hrivou a chvostom. Jeho čierne oči nás zvedavo skúmali pohľadom. Spolu so Sebastiánom sme sa k nemu priblížili. Biely tvor stále pokojne stál na mieste.

„Pozri,“ otočím sa na Sebastiána, „zdá sa, že sa nás nebojí.“

„Myslíš, že by som mu mohol prehodiť túto deku cez chrbát?“

„Ja neviem. Ale môžeme to skúsiť.“

Sebastián hodil cez konský chrbát károvanú deku. Bála som sa, že sa kôň splaší, ale nič sa nestalo. Iba tam tak stál a čakal, čo urobíme ďalej. Zvedavo som podišla k boku bieleho tvora. V jeho veľkých tmavých očiach som sa videla ako v zrkadle.

„Aha, Mayra, som na konskom chrbte!“ zavolal na mňa Sebastián.

Zasmiala som sa. Pomaly som pravou rukou prešla po hodvábnom bielom krku, až som zastala na mieste, kde rameno prechádzalo do hrude.

„Netušil som, že na Zelených pastvinách sú kone. Toto miesto pôsobí tak... opustene,“ povzdychol si.

Prikývla som, a keď som chcela odtiahnuť ruku od koňa, nedalo sa. Strácala sa mi v jeho snehobielej srsti, ktorá teraz okolo miesta, kde sme boli spojení, pripomínala bahno. Ruka sa mi pomaly vtlačala do tela zvierata. Čím viac som ťahala, tým viac mi mizla už nie v takom nádhernom stvorení. Hlavou bol stále otočený ku mne. Predtým srst... teraz však už bahno mu pomaly stekalo po pysku. Začalo mu odhaľovať okraje lebky. Hriva sa začala strácať a telo sčernelo. Vyplašene som sa pozrela na Sebastiána. Srdce mi skočilo až do krku, keď som si uvedomila, že károvaná deka bola úplne preč a bahno z koňa mu oblepovalo nohy. Pomaly sa zabáral do jeho teraz už

kostnatého chrbta. Už to nebol kôň, ale nejaký netvor. Zaprela som sa nohami do zeme, ale márne. Celá dlaň zmizla v tele toho hrôzostrašného zjavenia. Sebastián sa snažil rukami odtlačiť od svojho smrteľného trónu, ale nič nezaberalo. Bola by som ho potiahla, keby som sama nebojovala o život. Rozhodli sme sa kričať. Lenže hlboké údolie pastvín pohltilo každý náš pokus o záchranu. Netvor sa začal pomaly hýbať smerom rovno k jazierku. Každým jeho krokom akoby mnou prechádzal elektrický prúd. Hlava sa mi točila. A ten tvor? Ťahal ma vedľa seba, sťa by to bola maličkosť. Zúfala som si. Panikárila. Srdce mi v hrudi bilo ako o preteky. Do pravej ruky, ktorou som bola spojená s tou beštou, ma chytil krč. Skrúcal mi ju, akoby mi ju chcel odtrapiť.

A vtedy som dostala nápad. Nemôžem zachrániť nás oboch. Sebastião nely nohy úplne splynuli s telom netvora. Nedokázala by som ho odtiaľ vysekať. Zato svoju ruku áno. Vytiahla som nožík a zarezala som. Necítla som žiadnu bolesť, ruka bola na to príliš stŕpnutá, toto bolo jediné možné riešenie. Konala som ako zmyslov zbavená a až teraz som si uvedomila, že som po pás vo vode. Ale to ma nemohlo zastaviť. Obluda si všimla, čo robím. Očami, ktoré boli teraz iba jamkami, sa ma snažila vystrašiť, ale ja som už nemala čo stratiť. Pastvinami sa rozlahol krik. Nebol ľudský a od zvieracieho mal pridaľeko. Jeho ozvena sa ozývala všade navôkol, dokiaľ nezankla v dialke. Už len pri spomienke naň ma mrazí v kostiach. Voda sa mi začala naberať do úst. S posledným nádychom som sa ponorila do močaristej vody, pripravená vyhrať svoj posledný boj. Musela som konať rýchlo. Netvor sa v jazierku pohyboval pomocou obrovskej plutvy, ktorá sa mu vytvorila zo zadných nôh. Plával čoraz hľbšie a ja som strácala nádej. Zrazu nožíkom trhlo a moja ruka bola zase voľná. Bez dlane, krvácajúca, ale voľná. O Sebastiãoovi to povedať nemôžem. Len čo sme sa ponorili, vydýchol. Jeho tvár som videla iba veľmi matne. Zdravou rukou som mu prešla po líci. Zbohom, priateľu môj!

Rýchlo som z posledných síl vyplávala na hladinu. Kašľala som, ústa som mala plné vody a do očí sa mi tislí slzy. V hrudi ma strašne ťažilo a sotva som vedela popadnúť dych. Nohy boli úplne zmeravené od toľkého úsilia, ale dokázala som to. Prežila som. Na zemi vedľa mňa ležala šatka. Nikoho iného, ale práve Sebastiãoova. Ovinula som si ju okolo krvácajúcej ruky. Zdvihla som sa a rozbehla. Chcela som kričať, ale hrdlo som mala stále zovreté. Posledný raz som sa obzrela za jazierkom. Za miestom, ktoré mi práve zobralo tú najmilšiu osobu, akú som kedy mala. Bežala som. Už som tam

nevydržala len tak stáť. Ruka začala bolieť a keby som tam ostala len tak, čoskoro by som sa pridala k Sebastiãoovi. Oči mi zaplavili slzy. V myšlienkach som prekliala toto miesto a prisahala som, že sa vrátim, aj keby to bolo to posledné, čo by som bola schopná spraviť.

Po piatich rokoch som sa vrátila. Presne na tomto mieste Sebastião vypustil dušu a bola by som aj ja, nebyť nožíka. Bože, ako len ja nenávidím toto miesto. Hnuší sa mi. Už ma nikdy neopantá svojimi inotajmi, pretože viem, čo za strašné pravdy skrýva. Kúsok od miesta, kde sa jazierko spája so zemou, ležali staré spráchnivené laty. Zvláštne. Predtým som si ich tam nevšimla. Nevieam, čo mi to napadlo. Možno to bolo iba moje ľudské nutkanie alebo to bola zvrátenosť tohto miesta. Skrátka, začala som z tých lát stavať. Aspoň keby to bolo niečo rozumné. Ale nie. Ja som začala stavať koňa, presnejšie obludu, ktorá mi odniesla priateľa. Netvora, ktorého som z najhľbšieho zákutia svojej duše nenávidela. Bolo náročné dvíhať laty iba s jednou zdravou rukou. Dlaň tej druhej nahrádzali kosti z prasačej nohy. Zúrivosť ma aj napriek prekážkam poháňala ďalej. O chvíľu už stál trup vyčnievajúci zo zeme – predné nohy, krk a nakoniec hlava. Hlava, ktorá ma celý čas počas môjho zápasu pozorovala. Trúfam si povedať, že s výsmechom. Hlava, ktorá nebola ničím viac ako len prázdnu lebkou. Hlava, ktorá vyzerala teraz tak reálne, tak skutočne a tak prítomne. Zrazu som mala pocit, že predo mnou nie je iba kopa starých lát. Nevieam teraz, či to zapracovala moja fantázia alebo v tom bolo niečo viac, ale tvor sa začal pohybovať. Zalial ma studený pot. Keby som nebola presvedčená, že jeho trup je v zemi, verila by som, že ide smerom ku mne, že sa za mnou načahuje. Hýbal krkom, krútil hlavou a svojimi škaredými zubiskami sa mi škeril do tváre. Až ma zamrazilo. Od toho odporného pohľadu sa mi dvíhal žalúdok. Žilami mi prúdil adrenalín a ja som zovrela ľavú ruku v päst. Zovrela som ju tak pevne, že som cítila, ako sa mi nechty zabárajú do dlane. A beštia sa tam len tak škerila. Vysmievala. Akoby ma chcela zastrašiť. Vyvolať vo mne hrôzu. Ale ja sa jej nebojím! Hnev a odpor vo mne prevládol nad strachom. Výjavy, ktoré sa mi diali pred očami, som už nedokázala zniest. Trhla som sebou dopredu a jedným silným úderom som trafila netvora presne do hrude. Vo vzduchu bolo cítiť spráchnivené drevo. Už predo mnou nestál výjav mnou tak nenávidený. Už to bola iba kopa starých lát.

Zdalo sa mi to alebo to bola skutočnosť? Oklamali ma zmysly? Kútikom oka som zahľadla pohyb na špinavej hladine jazerného močariska. Boli to

bublíny. Vzduchové bubliny, ktoré vyplávajú na hladinu, keď niekto pod vodou vydýchne. Ešte raz som sa neveriacky pozrela na kopy dreva. Žeby sa so mnou Sebastián prišiel rozlúčiť? Na tráve rástlo niekoľko kvetov. Odtrhla som ich a túto primitívnu imitáciu kytičky som hodila na hladinu. Dopadli presne na miesto, kde boli predtým bubliny. Kvetky sa pomaly začali ponárať. Toto bol pre mňa jasný signál. Nečakala som viac ani minútu a brala som sa rýchlymi krokmi preč. Kvetky sú ľahšie ako voda. Tak prečo sa ponorili? Ibaže... zastala som. Ibaže si ich zobral Sebastiánov duch. Otočila som sa. Bola som už príliš ďaleko od jazierka a navyše začala padať hmla. Mala by som sa poponáhľať, ak chcem odtiaľto odísť živá.

Stála som pred svojím domom na kopci, z ktorého bol nádherný výhľad na Zelené pastviny. Už je to dvadsať rokov. Dvadsať rokov prešlo od Sebastiánovej smrti. Ľudia by si mohli povedať, že som sa zbláznila. Každý deň sa pozeráť na to isté miesto, ktoré mi prinieslo do života toľko žiaľu. Toľko bólu. Povzdychla som si. Priložila som si k ústam cigaretu, ktorú som mala zaseknutú medzi kosťami z prasačej nohy. Tento kopec bol nielen dobré miesto na výhľad, ale aj jediné miesto, cez ktoré sa dalo dostať dole na pastviny. Takto som mohla aspoň trochu zabrániť tomu, aby ďalšie nevinné duše prišli o svojich blízkych.

Pousmiala som sa. Zahľadela som sa na zeleň rozprestierajúcu sa pod mnou. Tam dole niekde sú. Čakajú, kým k nim vkročí ďalšia obeť. Zasmiala som sa. Len číhajte, vy biele zradné beštie. Dokiaľ budem dýchať, nik nezíde k vám po tomto kopci. Znova som si potiahla z cigarety. Človek by si ich ľahko zmýlil s normálnymi koňmi, preto musíte byť opatrní. Tieto tvory – alebo skôr netvory – vyzerajú také nevinné, a pritom sú také zákerné. Ale zo všetkých koní, čo som v živote stretla, boli zákerné iba jedny. A to boli kone zo Zelených pastvín.



ANTIKVARIÁT

Zavrel som poslednú krabicu a fixkou na ňu úhľadným písmom napísal „antikvariát“. Keď budem mať čas a náladu, zanesiem ich tam, povedal som si.

Milovala knihy, preto toľko krabíc, večer pred spaním dokázala čítať hodiny. Ja som miloval tie chvíle potom, keď som jej dával dole okuliare, odkladal knihy na nočný stolík a zakrýval ju paplónom.

V antikvariáte ma privítala staršia žena, bolo z nej cítiť pochopenie. Zrejme majú ľudia, ktorí tam nosia knihy v škatuliach, podobný osud.

„Môžem vám za ne dať stošesťdesiat eur,“ povedala tichým príjemným hlasom.

„To je fajn. Môžem sa tu ešte popozerať?“

„Samozrejme, nech sa páči.“

Neplánoval som kupovať nič, v živote som neprečítal ani jednu knihu, ale vždy som sa medzi nimi rád prechádzal. Ich vôňu budem mať s Eleonórou pravdepodobne spojenú do konca života. V tomto antikvariáte sme spolu v živote neboli, no jeho energia ma úplne pohltila.

Prechádzal som pomedzi regály a v spomienkach sa vracal na miesta, na ktoré sa dokážem vrátiť už len v spomienkach.

„Pomôžem vám?“ oslovila ma žena, keď postrehla, že som pred jedným z regálov na dlhší čas zastal.

Neodpovedal som, len som ďalej pozeral pred seba. To nie je možné, pomyslel som si, s tými knihami sa niečo deje. Zacítil som známu vôňu.

„Viete, patrilo to tu môjmu otcovi,“ prehovorila. To už stála vedľa mňa. „Ako malá som toto miesto nemala rada, bolo príliš... tajomné. Dokonca vtedy otca prezývali čarodejník, preto som sa tu snažila zdržiavať čo najmenej. Po jeho smrti mi však obchod bolo ľúto predať, tak som tu začala pracovať a čoskoro som zistila, že toto miesto je viac než len tajomné...“ Odmlčala sa.

Pozoroval som, ako všetky knihy strácali farbu, len jedna čoraz viac a viac žiarila. Je to skutočné? – opýtal som sa sám seba. Musel som to zistiť. Moja ruka sa pohla smerom k nej, dotkla sa jej a razom sa farby všetkých kníh vrátili do normálu. Spomedzi nich som vytiahol tú s názvom Eleonóra. Bola hrubá a ťažká. Bola reálna.

Ilustrácia ženy na obálke vyzerala presne ako ona.

„To bola vaša žena?“

Prikývol som a obálka sa mi pred očami začala rozmazávať. Musel som silno zavrieť oči, párkrát zažmurkať, aby som ju opäť videl takú, aká v skutočnosti bola. Krásna a vždy usmiata.

„Určite milovala knihy, vážila si ich, preto si ju uctili. Viete, také veci sa tu stávajú. Nechápem ako, len viem, že sa to občas stane, že sa v regáloch objaví kniha, ktorú nikto nepriniesol, s menom človeka a s jeho ilustrovanou podobou. Väčšinou tu tie knihy potom aj zostanú, ale niekedy... niekedy si svojho pravého majiteľa nájdu.“

Prelistoval som zopár strán, potom prešiel na koniec knihy a uvidel ceruzkou úhladným písmom napísanú cenu. Stošesťdesiat eur.

„Zoberiem ju,“ odvetil som bez akýchkoľvek pochybností a odniesol si Eleonóru domov. Bola to prvá kniha v živote, ktorú som prečítal celú.

Niekoľkokrát.



KÚSOK SVETLA

Obula som si papuče a vykradla sa z izby. Na úzkej chodbe som skoro zakopla o pohúžvaný koberec, ktorý sa poriadne neupravil počas dnešného sviatočného upratovania. Potichu som podišla k schodom, mieriac do podkrovia. Aj napriek mojej obrovskej snahe kráčať čo najtichšie, predsa sa celým domom začal ozývať hlasný ston starého dreva. Poslepiačky som nahmatala poklop, odistila ho a otvorila. Zapla som baterku a namierila jej lúč do zaprášeného a zanedbávaného priestoru. Podišla som k oknu, rukou odhrnula pavučiny a zapozerala sa na kopec pod lesom, odkiaľ vychádzalo malé slabé svetielko. Pousmiala som sa nad tým šťastná, že ani tento rok sme na túto starú tradíciu nezanevrelí. Hoci z celej famílie som ostala iba ja a starká, ktoré sme to dodržiavali.

Každý rok na zimný slnovrat sme chodili pod les zapáliť sviečku a prieniesť obeť zlým duchom v podobe jabĺk alebo hocičoho, čoho bol práve v tej chvíli prebytok. Ľudia v minulosti verili, že v túto noc mali zlé sily najväčšiu moc, opúšťali temnotu lesa a vydávali sa do dedín. Preto na okraji lesov pálili sviečky a prinášali obeť. Dúfali, že ich tak odplašia a na celý rok prinesú dedine šťastie. Rada som sem večer chodievala a pozerala sa z okna na to malé svetielko prebíjajúce sa temnotou.

Vtedy som zbadala, ako žlté lúče začali poblikávať. Zažmurkala som a lepšie sa prizrela. Zhaslo a rozsvietilo sa, zhaslo a znova sa rozžiarilo. Bolo to zvláštne. Po chrpte mi prešlo malé chvenie. Dobré som ho poznala. Počas mojej kariéry vyšetrovatelky sa stalo mojím verným priateľom, ktorý ma vždy upozornil, že niečo nebolo v poriadku. V službe by som nezaváhala ani sekundu. Teraz som však zneistela.

Stará mama bývala v domčeku na konci maličkej dedinky, ktorá sa krčila v dolinke medzi kopcami. Tu sa nekradlo. Všetci sa medzi sebou poznali. Nepamätala som si, že by tu niekto niekedy s políciou niečo riešil. Poblikávanie však neprestávalo. Mohla to byť morzeovka? Tichý jazyk bez hlasu, ktorý by určite nevyvolal žiadne podozrenie. Bolo to však príliš nepravdivé a chaotické. Nie. Určite to s ňou nesúviselo. Nech to malo znamenať čokoľvek, bolo potrebné to prešetriť.

Čo najtichšie som zliezla starými schodmi. Obišla zrolovaný koberec a potichu otvorila dvere do Ondrejovej izby. Hneď do mňa narazil vydýchaný smradlavý vzduch. Spal. Paplón už bol na polceste z postele. Zahryzla som si do pery a pokúsila sa nezasmiať. Neverila som, že ešte stále spal bez trička iba v šortkách a v dlhých hrubých ponožkách, ktoré mal povytiahnuté skoro

po kolená. Ruky mal rozťahnuté do všetkých svetových strán, ústa dokorán a jemne pochrapkával. Presne tak ako pred rokmi. Hlavou mi preletelo najmenej desať nechutných a krutých žartov, ktoré by som mu mohla práve teraz urobiť. Ovládla som však tento pocit súrodeneckej natahovačky a jemne ním zatriasla. Zdalo sa mi to ako večnosť, kým otvoril oči.

„Čo sa... Oh... Vitaj, zlatúšik...“

„To som ja, Ondro,“ zašepkala som a baterkou si zdola osvetlila tvár. Šťastný úsmev vyprchal. Rýchlo sa posadil, no ešte pred tým, než na mňa vyrúkol, som mu zapchala ústa.

„Nieкто sa hrá so sviečkou. Obleč sa, ideme to preskúmať,“ povedala som mu ticho a počkala, kým z neho vyprchal prvotný hnev. Potichu zanádal. Pozrel sa na mňa ako na totálneho šialenca.

„Si normálna?“ zašepkal, vytrhol mi baterku z ruky, zhasol ju, rozkázal mi, aby som vypadla z jeho izby a natiahol sa po perinu. Ja som však bola rýchlejšia. Odhrnula som mu ju a hodila ju úplne na zem. Zasvietila som mu baterku do ksichtu.

„Nemám z toho dobrý pocit,“ zašepkala som.

„Ani ja z teba, doboha! Rozmýšľala si nad dovolenkou?“

Chcel sa naslepo natiahnuť po baterke. Schytila som mu ruku a vyhodila ho z postele. Ruku som mu dala za chrbát a postrčila ho k skrini s vecami.

„Fajn. Au! Vravím, že fajn!“

Pustila som ho. Bolestivo si začal masírovať rameno, gániač na mňa pohľadom.

„Švihaj, súri to,“ popohnala som ho a sama sa šla pripraviť. Prezliekla som sa. Hodila som si na seba bundu a pohrabala sa vo veciach. Vybrala som si odznak a skontrolovala, či bola zbraň nabitá. Zabalila som si ju do obalu a pripevnila na opasok.

„To hádam žartuješ,“ ozval sa Ondrej odo dvier po tom, čo hlasno zakopol o zrolovaný koberec. Necháľavo som naňho zazrela. Ukázal na zbraň.

„Nepáči sa mi to. Nie je to normálne.“

Odpoveďou mi bolo iba zagúľanie očami. Bola som mu vďačná za tento bezslovný komentár. Ticho sme zišli na prízemie do predizby a obliekli sa do kabátov. Na dvore nás obklopila tma. Dokonca aj mesiac sa zašil za husté mraky, ktoré naznačovali, že začne každú chvíľu snežiť. Zapla som baterku a posvietila na trblietajúci sa sneh a zamrznutú zľadovatenú cestu. Vyšli sme na ňu a ja som mu prstom ukázala na svetlo.

„Vidíš? Poblíkáva.“

„A?“ necháľav a poutieral si rozospaté oči.

„Neverím, že si ma vytiahla kvôli takejto hlúposti.“

„To ešte uvidíme,“ odvetila som mu a pustila sa do kroku. Brat chvíľu váhal, no nakoniec ma nasledoval. Okrem sťažností na zimu, nedostatok spánku a šmyklavú cestu som nič normálne z jeho úst nepočula. Začínala som ľutovať, že som ho ťahala so sebou. Už som pozabudla, aký veľký frflôš v skutočnosti bol.

Pod kopcom som zastala, vypla baterku a pozornejšie sa prizrela na sviečku. Naznačila som Ondrejovi, aby sme sa skryli pod stromy, ktoré boli pozdĺž cesty. Chvíľu som pozorovala situáciu.

„Ona nepoblíkáva,“ zašepkal mi Ondrej do ucha. Prikývla som. Tiež som si to všimla. Nieкто tam bol. Chodil okolo sviečky a z dialky to vyzeralo, akoby blikala.

„Kolkí myslíš, že tam sú?“ zašepkala som mu.

Pokrčil plecami.

„Možno štyria, no okrem obrysov nôh nič nevidím.“

„Aj ty to počuješ?“

„Čo také?“

Privrela som viečka a skúsila sa sústrediť.

„Hudbu. Ale iba veľmi tichú. Znie to ako... píšťala.“

Ondrej nadvihol obočie. Dobré som to vyrozumela. Myslel si, že som blázon. Nechcela som sa však týmto dať odradiť. Celá vec už aj tak bola dosť pochybná. Prekvapilo ma, že ma nepresviedčal, aby sme sa otočili na päte. Znamenalo to, že aj jeho to začínalo zaujímať.

Pomaly sme sa začali zakrádať kopcom. Baterku som nechala vypnutú. Nemohla som predsa riskovať, aby nás zbadali. Zakrádali sme sa z druhej strany cesty. Hudba už vtedy bola omnoho hlasnejšia. Naozaj to bola píšťala. Rýchlo sme sa prikradli k lesu a pozorovali to najzvláštnejšie, čo som kedy videla.

Bolo ich možno dvadsať alebo aj tridsať. Točili sa okolo sviečky v rytme rýchlej melodickej hudby, vytvárajúc akýsi zvláštny tanec. Na prvý pohľad vyzerali ako škriatkovia. Z malého trupu im však namiesto rúk vyrastali pahýle s rozvetvenými tenkými prútmi. Podobne vyzerali aj ich nohy, ktoré na moje prekvapenie ohybne skákali. Vyzerali skôr ako utrnuté a oživené vetvičky tancujúce zvláštny rituál.

„Preboha,“ zašepkal Ondrej rovnako vyvedený z miery ako ja. Čakala som dílerov, pytlíakov alebo prinajlepšom poľovníkov. Ale toto...

Neďaleko tohto tancujúceho zboru stála nízka chudá osôbka s dlhými tmavými vlasmi. Sviečka ju neosvetlila veľmi dobre. Jediné, čo som sem-tam zazrela, bol odlesk píšťaly.

„Čo sú asi zač?“ opýtal sa.

„Zdá sa ti, že pracujem s takýmito bizarnosťami? Paranormálne javy sú predsa tvoj odbor,“ odvetila som mu. Oči sa mu doširoka rozšírili. Ešte raz si ich skúmavo pozrel ako dieťa, ktorému prvýkrát v živote povedali, že hviezdy boli ďalšie slnká veľmi od nás vzdialené. Natešene ma chytil za rameno tak nečakane, až som sa zľakla a siahla po zbrani.

„Ségra! Máš ty vôbec predstavu, čoho sme sa stali svedkami? Tvoja sviečka musela vysielat' svetlo až do vesmíru a poslúžila im ako navigačný bod,“ vysvetľoval skoro bez dychu. Myslela som si, že sa od šťastia rozplače. Rýchlo začal hmatať po vreckách a hľadať mobil.

„Kde som ho dal... Musí byť... Ani tu? Potom možno... Aha!“

Vytiahol ho z najzadnejšieho vrecka a trasúcimi rukami sa ho snažil odblokovať. Pozerala som sa na jeho fascináciu s nadvihnutým obočím.

„To myslíš vážne?“ zašepkala som. Zatiaľ si pomaly nastavoval mobil tak, aby ich bolo dokonale vidieť.

„Nechápem.“

„Ty si to s tou sviečkou ako majákom myslel vážne?“

„Samozrejme.“

Zhlboka som sa nadýchla a stlačila si koreň nosa. A ja som si myslela, že dospel.

„Vysvetli mi, prosím ťa, ako by ich mohla moja sviečka prilákať až z vesmíru a svetlomety z diskoték a rozsvietené mestá nie? Počúvaš sa?“

Mykol plecami.

„Nech je to ako chce. Budem mať konečne dôkaz. Počkaj, keď to uvidí Andrej.“

Vtedy vyletel z jeho mobilu blesk nasledovaný hlasným tónom. Zadržala som dych a úplne stuhla. Zabijem ho. Ondrej ticho zanaďával a rýchlo vypísal zvuk aj blesk. Bolo však neskoro. Hudba prestala hrať a malé stvorenia sa rýchlo rozprúchli do lesa.

„Ty idiot!“ zasyčala som naňho, vytiahla zbraň a rozbehla sa na miesto, kde ešte len pred chvíľou tancovali. Z celej hĺbky duše som dúfala, že sa nám to všetko iba snívalo. Keď som však podišla bližšie, uvidela som drobnučké

stopy v snehu, ktoré okružovali sviečku s jablkami nahryznutými zo všetkých strán. Potom sa stopy jednotlivito rozprúchali kamsi do lesa.

Vtedy som zazrela v tieni kovový odlesk píšťaly. Sotva dva metre od mňa. Ruka so zbraňou mi vystrelila dopredu. Pocítila som, že sa mi jemne zachvela. Pevnejšie som ju oblapila. Zhlboka som sa nadýchla. Až vtedy som si uvedomila, že srdce mi bilo v hrudi ako obrovský zvon.

„Vylez s rukami nad hlavou!“ zakričala som. Alebo s čímkoľvek, čo to malo za končatiny. Temná silueta sa zahmýrila. Ďalší kovový odlesk.

„Všetko si zničila,“ zašepkal nenávisťne ženský hlas. Chrbtom mi prešiel mráz. Znel staro a chrapľavo. Znova som sa nadýchla, dúfajúc, že nevidí ten tras rúk, ktorý sa ma snažil ovládnuť čoraz viac a viac.

„Prichádzame v mieri!“ zvolal Ondrej za mojím chrbtom.

„Odíďte!“ zasipela zlostne. Otočila som sa za seba. Pomalým tichým krokom vychádzala zo svojho tieňa. Premerala som si ju od hlavy až po päty. Bola maličká. Mohla mi byť tak po plecía. Vlasy, kedysi husté a ebonovo čierne, jej teraz križovala mozaika šedín. Mala ich rozčuchané a zanedbané. Na hlave nosila veniec zo suchých lúčnych kvetov. Šaty, ktoré vyzerali ľahké ako pavučina, boli dole potrhané a špinavé od blata. Viseli na jej chudej, kostnatej postave. Bosými nohami k nám urobila zopár malých nečujných krokov.

Hoci vyzerala ako otužilá starena, pohyby mala ľadné a postavu vystretú. Pri každom kroku a pohybe akoby tancovala na lístí zaviatom snehom. Jej mystické vystupovanie ma úplne dorazilo. Prebodla nás žiarivým modrým pohľadom, oči boli jediným miestom na jej tele, z ktorého sršal život a sila.

„Nič vám nie je sväté! Choďte preč, predtým než zničíte aj to posledné svetlo, čo ostalo,“ pokračovala popraskanými čiernymi perami. Tvár mala vychudnutú a líca prepadnuté. Ani som neverila, že takýto rapavý hlas dokáže niekto zo seba vypustiť. Bolo to, akoby namiesto hlasiviek mala podrvené železné piliny.

Ondrej dal ruky pred seba v zmierlivom geste. O krok k nej pristúpil.

„Nič neničíme. Táto planéta je Zem. Odkiaľ ste pricestovali vy?“

Vyslovoval to pomaly, dávajúc si záležať na každom jednom slove. Pozerala naňho ako na blázna.

„Pricestovala? Som tu omnoho dlhšie ako ktokoľvek z vás. Prežila som všetko, čo si vy iba pripomínate a dokonca ste aj dávno zabudli. Som víla

temných tvorov, ochrankyňa lesa v týchto chladných dňoch, a vy,“ ukázala na nás pokriveným prstom, „pri týchto oslavách nie ste vítaní,“ zaštekala bez štipky vlúdnosti.

„Aké oslavy?“ nechápala som.

Rukou ukázala na sviečku, ktorá bola už skoro dohorená.

„Oslavy svetla,“ vysvetľovala. Ondrej sa pri pohľade na sviečku zachechtal.

„Ak je sviečka to, čo potrebujete, mám ich doma kopu. Pokojne vám ich zapálím každý deň.“

„To by bolo zbytočné. Iba dnes je noc najdlhšia a tma najtemnejšia. Duchovia sa tu odšťadial' schádzali, aby to mohli osláviť.“

„Osláviť čo?“ nechápala som.

„Kúsok svetla predsa. Roky dozadu nám ľudia po celom svete nechávali zapálené sviece s obetami. Bol to jediný deň, keď duchovia mohli dôjsť až k okraju lesa a skutočne zazrieť tento zázrak. Cítiť jeho teplo. Obdivovať ho. Tma miluje svetlo.“

Ondrej sa po tej poslednej vete uchechtol.

„Prečo? To nedáva zmysel.“

Víla ho sprážila pohľadom.

„Môžeš milovať niečo ešte viac ako vec, ktorú nikdy nedokážeš vlastniť, dotknúť sa jej, iba ju z dialky účtivo pozorovať?“

„Asi... nie?“

Rozhostilo sa mrazivé ticho. Pozrela som sa na skoro dohárajúcu sviečku.

„Napravíme to,“ slúbila som jej.

„Nie. Je neskoro. Oslavy sa skončili.“

Odvrátila sa od nás, vkročila do tieňa a zmizla kdesi s prvým mrazivým vánkom. S Ondrejom sme sa na seba pozreli. Čakala som od neho nejakú podporu. On si iba niečo nešťastne zamumlal o živote na Marse a chystal sa odísť.

„Kam si myslíš, že ideš?“ zastavila som ho. Nechápavo sa ku mne otočil.

„Veď nám povedala, že je to zbytočné. Nič tým nezmeníme. Zajtra starká bude chcieť určite variť, piecť a mňa zapriahne do umývania riadov ako otroka. Musím sa vyspať.“

Tvrdohlavo som otrčila bradu.

„Okamžite stáť!“ rozkázala som, no on to mal súrodenecky na háku. Fajn. Ako chceš. Opatrne som zobrala dohorievajúcu sviečku, zvyšky nepojedených jabĺk a vybrala sa do lesa. Ondrej, vidiac, kam mám namierené, rozbehol sa za mnou. Začal mi drmolieť, aký zlý nápad to bol, no ja som to chcela

celé odčiniť. Nemohla som to však predsa tak nechať. Keď som si myslela, že sme boli už dosť hlboko, skríkla som:

„Hej! Máme tu pre vás svetlo!“

Ozvena zanikla v najbližších stromoch. Rozprestrela sa všade strašidelné ticho a nepreniknuteľná temnota. Brácho začal prešlapovať z nohy na nohu, ohrievajúc si oziabnuté ramená.

„Možno už naozaj odišli,“ šepol polohlasne.

„Mali by sme aj my ísť, pretože ak si dobre pamätám, nie sú tu iba nočné mýtické stvorenia, ale aj reálne stvorenia so zubami, pazúrmí a besnotou!“

Ako na povel sa v dialke rozľahlo dlhé zavýtie. Smutne som sa pozrela na sviečku. Naozaj by nebolo dobré, keby nás tie zvery nedajbože obklúčili. Potravu bolo cez zimu málo, čiže nikto nemohol vedieť, ako veľmi budú vyhladované. Smutne som sa otočila k Ondrejovi. Prikývla som a pomaly sme sa zberali na odchod.

Vtedy hlasno praskla vetvička. Otočili sme sa a ja som bezmyšlienkovito opäť siahla po zbrani. Baterkou som si zasvietila do nepreniknuteľnej temnoty, hľadajúc farebné odlesky očí. Ďalšie zapraskanie. Vrány s hlasným škriekaním vyleteli vysoko na oblohu. Z dialky bolo počuť približujúci sa dupot. Sneh z vetiev sa zväžal dole a padal nám k nohám. Lúč baterky sa jemne zachvel.

„Nepôjdeme?“ priškrteno pípola Ondrej. Mlčky som prikývla. Pomaly sme cúvali, zatiaľ čo to neznáme obrovské stvorenie sa blížilo naším smerom. Kríky zašušťali. Predtým než sa to stihlo predať na lesnú cestu, brat ma stiahol do najbližších kríkov. Vypla som baterku a ticho sme čučali ako nikdy pred tým.

Z krovia sa pomalým nemotorným krokom dovalilo temné stvorenie. Vyzeralo podobne ako tie predtým. Kmeň však malo taký mohutný, že my dvaja by sme ho neboli schopní oblapiť. Podivné konáre mu trčali zo všetkých strán až do výšky šiestich metrov. V strede kmeňa mu zívala prázdna diera. Nevydalo zo seba ani hláska. Zastalo niekoľko metrov od sviečky. Konáre načiahlo k svetlu tak blízko, ako sa len dalo, vytvárajúc okolo nej náruč.

Z jeho temnej dutiny zažiarila kopa červených svetielok. Malé stvorenia, ktoré sme pred chvíľou vyhľadali, pomaly vychádzali z bezodnej čierňavy a po konároch pricupkali až ku svetlu. Začali sa okolo toho krútiť a skákať. Znova zafúkal chladný, mrazivý vietor a neďaleko stromového obra sa objavila oná víla. Začala hrať na píšťale rýchle a veselé tóny. A oni tancovali. S Ondrejom

sme sa vyjavene pozerali na ten malý zázrak, ktorý dokázal spraviť jediný plamienok. Oslavovali, až dokým sviečka nezhasla. Potom hudba náhle utíchla, stvorenia rýchlo vyliezli naspäť do temnej dutiny a to monštrum pomaly a hlasno odkráčalo kdesi do hlbín lesa.

Víla za nimi za pomoci vetra zničila všetky stopy a potom ladovo modrý pohľad zabodla do nás.

„Vy ľudia ste nepoučiteľní tvorovia,“ vyhlásila s odporom.

Nesmelo sme vyšli z nášho úkrytu.

„Chceli sme len napraviť, čo sme omylom zničili,“ oponovala som jej.

„Takto príroda nefunguje. Nedáva druhé šance a pokusy.“

„A je to až také zlé, ak raz za tisícročie sa to stane?“ podporil ma Ondrej.

Víla iba nespokojne skrivila pery. Neodpovedala.

„Nemáte tu čo robiť. Slávte tradície. Páľte sviečky a nechajte duchov temna svojmu pokoju. To je vaša úloha a najväčšia pomoc. Ostatné prenechajte lesu. Donevidenia, ľudia.“

S tým vylúdila na píšťale dlhé hlboké tóny. Zdvihol sa chladný vietor. Rozhostila sa tma.

Zo spánku ma zobudil až starkej krik na Ondreja, aby vstal a šiel po drevo do kozuba. Unavene som si počúvala oči. Už dávno som sa necítila tak unavene. Hodila som si na seba prvé, čo mi padlo do ruky. Z chodby som počula hlasné zakopnutie a nadávky na koberec. Bol to Ondrej. Ani vo sne by mi nezapadlo, že namiesto toho, aby šiel do predsieni, sa pristaví v mojej izbe. Jemne pootvoril dvere a strčil hlavu dnu ako zvedavý sysel. Vyzeral strašne. Pod očami sa mu tiahli veľké temné kruhy.

„Sofia?“

„Áno?“

Váhavo prehltoľ, akoby zvažoval, čo vypustí z úst.

„Nesnívalo sa ti niečo? Náhodou.“

Pozrela som naňho, premýšľajúc nad odpoveďou hádam dlhšie ako on.

„A ak áno?“

„Slúbila by si mi niečo?“

Nadvihla som obočie.

„Čo také?“

„Tento sen si už nikdy... nikdy nezopakujeme,“ povedal s vážnou tvárou.

Prikývla som.

„Jednoznačne.“

NA ŠŤASTNÉ KONCE

„To bude jeho robota,“ ukázala som nahor.

Pomedzi sivú dažďovú clonu si to k nám kamenným zrázom smeroval vodník a vyzeral nasrato. Spôsobom zmizni-z-môjho-trávnika nasrato. Na našu obranu, jeho trávník bol tak desať metrov pod hladinou, a ak mal niekto právo sťažovať sa na prekračovanie hraníc, boli sme to my. Na jeho obranu, presne za tie hranice sa Karolína snažila dostať. Ja som ešte nič zlé nerobila, a predsa ma pohľad pod širokým klobúkom, z ktorého crčala voda, prebodával.

„Hej, nevrav.“

Voda jej premočila sukňu, odniesla topánku a už tretíkrát ju hodila o skalnatý breh. Napriek tomu to rusalka skúšala ďalej.

„Čakala som ho neskôr, a z inej strany,“ mávla som revolverom k Dunaju. Voda bola sfarbená blatom, špinavá a divoká od vetra a častých dažďov. A predsa nerobila čo mala. Karolína sa s námahou dostala do ladových vín sotva po pás. Vyhýbali sa jej. Prúd ju obchádzal, rieka vytlačala na breh, a to aj napriek tomu, že jej vlínená sukňa už musela nasiaknuť litrami vody. Podľa správnosti ju dávno mala stiahnuť pod hladinu. Týmto tempom umrie na podchladenie, skôr ako sa stihne utopiť.

„Mňa nezaujímá, že ma tam nechceš!“ vykrikla a vodník sa zastavil. Zdržala ho však iba o jeden krok. Tvár mu ostávala bez výrazu, len päste prezrádzali zúrivosť.

„Idem!“

Strelil po mne pohľadom a ja som zavrtela hlavou.

„Nič, čo som povedala, ju nedokázalo presvedčiť.“

„Správne. Takže sa s tým vyrovnaj a pusti ma dnu.“

„Zmiznite,“ zahrnelo.

Karolína vystrčila bradu a založila si ruky vbok. Rob, čo vieš najhoršie, vravel jej postoj, a hoci sa triasla a pery už mala modré, jej odhodlanie nepoľavovalo. Premočené vlasy sa jej lepili na líca a voda z nej tiekla skoro tak ako zo strážcu brehu. Akurát na nej sa chlad podpisoval oveľa viac.

Veci, ktoré ľudia robia z lásky, neďavajú zmysel.

A predsa som tu s ňou stála, ako keby som im rozumela.

Karolína sa pokúsila urobiť ďalší krok a voda ju znova vyhodila na breh, až sa zatackala.

„Zabav ho, Svetlana, prosím ťa.“

Vystrelila som.

Prvá rana, ktorá mu pod nohami odstrelila kamenný blok, ho prekvapila. Druhá spomalila. Po tretej začal nadávať a ľudia za múrikom kričať. Mne ten ľudský vynález takmer vykĺbil zápästie, ale udržala som pažbu aj výraz.

Na chvíľu som cez dym nevidela, no aspoň sme boli dvaja. Karolíne sa medzitým podarilo vstúpiť do Dunaja až po ramená. Skôr padnúť, ako vstúpiť. Šťastná nehoda. Pošmykla sa na klzkých paneloch a protivlna ju minula.

Vníkala som, ako vydychuje, ako sa chystá ponoriť. Vrecká mala plné kameňov, ktoré som pre ňu nazbierala.

Ďalší výstrel a vodník sa rozbehol.

Paneli sa skončili, medzi brehom a Dunajom už bol iba prúd a hľbočina. Končeky Karolíniných hrdzavých vlasov zmizli pod hladinou a muž vydal zvuk, ktorý som zatiaľ počula iba u meňavcov. V behu zdvihol ruku a ja som naňho vyčerpala ďalší výstrel. Pod nohami mu vykresal iskru. Zdvihla sa vlna, ale nevyhodila na breh nič okrem ľadovej sprchy. A ja som na rozdiel od Karolíny bola chránená hrubým kabátom.

Skočil do vody len pár metrov od miesta, kde zmizla. Prúd sa otočil v jeho prospech. Za chvíľu bude pri nej a teraz všetko záviselo od toho, kto sa k nej dostane prvý a ako rýchlo zvládne Karolína umierať.

Poobzerala som sa po nepozvanej hostke. Čakala som ju, odkedy rusalkine pery sfialovali.

Mali sme sekundy. Karolína sotva stála už predtým, ako sa hodila do vody. Biela dáma musela byť blízko.

Ruky sa mi po poslednom výstrele triasli, ani som necítila, že v nich niečo držím, ale nemohla som si dovoliť rozhýbať stuhnuté prsty.

Vodníkova chaluhovitá štica prerazila hladinu. Žena v jeho náručí sa nehýbala, ale z úst jej na povel vytekala voda.

„Neopováž sa!“ vykričala som, „ber ju a choďte!“

Odpoveďou mi bolo ďalšie zahrmenie. Ten tvrdohlavý chlap sa ju pokúšal vzkriesiť a hodiť na breh! Vôbec mu nedochádzalo, že ak si jej dušu nevezme, v rade čaká niekto iný, kto to urobí, a nebude sa pýtať. Lenže takto sa ich príbeh skončiť nemal, preto ma sem Karolína nedotiahla. Bola si istá, že keď tu budem ja, keď ju uspím v predstihu, nikto iný sa k nej nedostane skôr. Nesmela som ju sklamať. Lenže to by najprv jej muž musel pochopiť, čo sa deje, a prestať sa nám motať do plánov.

Biely závan mrazivého dychu. Zvuk ako keď sa otvára hrobka a kryštáliky ladu na mihalniciach. Na mieste, kde som stála, sa dážď zmenil na sneženie. Biela dáma dorazila.

Cítila som ju a vo zvyškovom dyme starej zbrane by som pri troche neopatrnosti aj rozoznala jej obrysy. Odvrátila som sa.

„Ty alebo ona!“ vykričala som znova smerom k vode, ale ignoroval ma. S Karolínou v náručí sa blížil k brehu. Žmurkla som, a boli na paneloch. Zdvihol ju a z jej tela sa okamžite začalo pariť. Karolína vypadla z môjho spánku. Zakašlala a mňa ovládla zúrivosť.

„Prisahám, ak zomrie zbytočne, rozmlátim ti všetky šáločky a urobím to tvojím ciferníkom!“

Zdvihla som naňho posledný náboj a vzduch po pravici sa zachvel. V hmle sa mihla kosa a ja som vedela, že to neurobí. Stál tam, ták, nečinný, zásadový.

Stihol by to, mal ju priamo tam, ale on sa rozhodol byť ten dobrý.

Takže ja som musela byť tá zlá.

„Nebudem tým, kto ťa pripraví o život.“

„A čo tým, kto mi ho dá? Sotva žijem vo svete, do ktorého nemôžeš vstúpiť. A čo je to za život, keď sa ma nikto nesmie ani dotknúť?“

„Môžeš chodiť po meste, keď svieta slnko a na rohoch sa predáva zmrzlina. V tele ti prúdi krv, a keď zaspievaš, ožijú veci, ktoré v to už ani nedúfali. Pod vodou nepočuť spev ani zmrzlinársky zvonček. A keď je zem vyhriata a rozkvitnutá, ja to nevidím. V mojom svete je sivo, ticho. Smutne.“

„Znie to, že by sa tam hodila jedna hlučná rusalka.“

Vodník má namiesto úst úzku škáru a Karolína sa smeje. Ten zvuk cinká zvončekmi, ktoré jej rozkvitli okolo sukne, a vodník ju pozoruje z tmavého miesta pod porastom. Tvár mu tieni poplátaný klobúk, no napriek úsiliu sa jej nedokáže ubrániť. Pery ma zomknuté, ale oči ho zrádzajú.

Je tvrdohlavý a nevrlý a ona ho presne takého chce.

Posledné kopnutie a z prstov zmizol všetok cit, ocelové zasvišťanie sa zaseklo do mäsa a jačania blížiacej sa sirény.

Karolína sa zrútila na zelené telo. V ruke zvierala šáločku, ktorú mu vytiahla spod kabáta, a na chrbte sa jej rozlievala červená vlna. V komore došli náboje. Na moment sa z jej tela odlepila nová polopriesvitná Karolína, ktorej sa podarilo zjemniť vodníkove prísne ústa bozkom a presvedčiť ho, že svoj slub myslí vážne. Smrteľne. Až potom obe telá zmizli pod hladinou,

ani sa neobzreli. Hladina sa nad nimi zavrela, akoby ju okrem kruhov, čo spôsobovali kvapky dažďa, nikdy nič nevyrušilo.

Preletel mnou chlad, kosa sa napriahla.

Sekla, ale rozlúčková pieseň pre Karolínu už doznievala pod hladinou. Mimo jej dosahu.



KEDY PRÍDE ON?

Musel sa na tú udalosť pripraviť. Starostlivo. Cítil, že to je posledná šanca nájsť silu a prehradiť riekou, pozerat' sa, ako tečie novým korytom a čistí všetko, čo jej príde do cesty. Je to posledná šanca začať žiť nový život. Bolo treba, aby nič nepodcenil.

„Kde ideš? Čo to máš? Ty si vytiahol luk? Nestrielal si už roky, ešte niekoho zabiješ,“ ozval sa nevrly hlas z kuchyne. Po chvíľke ešte ten istý hlas zamrmľal:

„Nakoniec lepšie, ako keby si kysol na gauči.“

Naštartoval auto. Spozornela. Prečo auto, veď dakedy chodil trénovať do susednej ulice. Čerta starého ten ide trénovať. Na malú chvíľku zneistela. Čo keď niekoho má? Vzápätí sa však ukludnila. Kto by ho chcel? A prekážalo by mi to vôbec?

Vyskočil z auta na okraji lesa, luk si prevesil cez rameno. Kráčal lesom strmo hore, nasával vlhkú vôňu lesa, cez chodidlá mu prechádzala priamo z lesnej hlíny do celého tela nová sila. Cítil, ako sa mu spevňujú svaly, zlepšuje zrak a sluch, mladne. Kráčal a pozorne sledoval okolie. Vracal sa k prapočiatku. Bol šťastný.

Očami napäto pozoroval okolie, uši zachytávali aj tie najjemnejšie zvuky. Hľadal zviera, ktoré bezpodmienečne potreboval. Zachvel sa, keď ho uvidel. Natiahol tetivu, zamieril. Šíp tíško letel vzduchom a zabodol sa do koristi. Zviera bolo jeho. Starostlivo ho zdvihol zo zeme a zbalil do batoha. Rýchle si ho musí navariť, skôr ako telo stuhne. Len tak to bude fungovať. Bežal domov.

„Ty vyzeráš. Už ťa vidím, kde si strieľal. Maximálne si tak strieľáš zo mňa. Jediné, čo dokážeš, je ožrať sa.“

Dnes musí z práce utiecť skôr. Musí byť doma skôr ako ona. Udýchaný otvoril dvere, ešte v kabáte a topánkach vbehol do kuchyne, z najzabudnutejšieho kúta chladničky vytiahol malú rajničku, položil ju na najväčší horák. Musí to byť teplé hned'. Stále ešte v kabáte dosadol na stoličku a obsah rajnice hltavo prevrátil do seba. Konečne mal čas vyzuť sa a vyzliecť si kabát. Unavene sa rozvalil do kresla a čakal. Čakal na okamih, keď kúzelné jedlo strávi a pozná jeho silu.

Precitol až na jej hlas: „Budeš večerať? Ak sú pánovi dost' halušky.“

„Nie.“

Započúval sa do ticha, aby poznal, či mesiace prípravy na magický lov mali význam.

Nič, celý večer nič. Ticho. Prázdno. Pritom tak potreboval aspoň jednu krátku vetu. Kto za to ticho môže? Naozaj je jeho žena taká prázdna, alebo

nefunguje kúzlo? To ticho ho páľilo tak, že musel vyjsť na balkón. Mal už nacvičené, ako zliezť z balkóna nepozorovane do záhrady a utiecť do lesa. Zadychaný si sadol na skalú. Vdychoval vôňu nočného lesa. Tam na skale v strede polnočného lesa sa prázdno začínalo naplňovať. Bol plný niečím, čo ho nadnášalo. Pochopil, že zázračný pokrm preniesla krv do celého tela. Zviera ukázalo svoju moc v každej jeho bunke. Vedel, že sa môže vrátiť, že môže hľadať, kým nenájde. Kým nenájde aspoň jediného človeka, do ktorého sa bude môcť započúvať a počuť to, po čom tak túži.

Vrátil sa do izby a pozeral uprene na ženu. Vnímal bolestné ticho v nej, prázdno, nič. Ako v tej fľaške, čo pred ním stála. Vstal, napustil do nej vodu a hltavo ju vypil. Sklamanie bolo také veľké, že zapochyboval, či vôbec urobil dobre, keď išiel na lov.

To ráno, na ktoré sa tak chystal, slávnostne vstal, oprášil dávno zabudnuté rituály. Osprchoval sa, učesal, oholil. Vytiahol zo spodku hromádky nevytáhané a nevyblednuté tričko. Obliekol si ho. Po týchto procedúrach naňho pozeral zo zrkadla nejaký neznámy pán. Bol mu celkom sympatický, páčil sa mu.

„Tak ja idem.“

„Hm.“

Potom si na niečo spomenula: „Ak sa ožerieš, vyber si nejakého spolužiaka, u ktorého prespíš.“

Ucítila vôňu, ktorá ju vytrhla z apatie. Žeby Hugo Boss?

Hm, maturitný zraz, pekná báchorka. Asi má fakt ženskú. Už aby si ho vzala a hlavne mi v záruke nevrátila nekvalitný tovar. Dokonca sa usmiala, keď o tom premýšľala.

Vytratil sa z domu, prešiel krížom cez mesto a placho vošiel do veľkej miestnosti. Sedelo tam už dosť ľudí. Bol rád, že si ho nikto nevšimol. Sadol si stranou do tmavého kúta. Dychtivo pozoroval prichádzajúcich.

Spolužiačky. Anička, triedna kráska, to je sklamanie, vyzerá ako reklama na kliniku plastickej chirurgie. Danica má stále šmrnc, štíhla, usmiata, zostali jej krásne husté vlasy. Tamtú ani nespoznáva. A Vierka, Vierka... Nebola žiadna krásavica, ale teraz...

Ale hlavne musí počúvať. Najskôr vnímal len hlučné hlasy. Zmes tých najhlučnejších sa zrážala pod stropom.

„Keby si chcel na safari do Kene, poradím ti dobrého sprievodcu.“

„Nechcem, vlni som bol v Tanzánii.“

„To sa máš, tam je vraj viac zvierat.“

„Nikdy som si nemyslela, že ja hus z malomesta by som mohla jeden týždeň rokovať v Bolívii a druhý na Filipínach.“

„A kde vlastne pracuješ?“

„Farmaceutická firma.“

„Syn robí na ministerstve obrany. Je to taký tajnostkár, ale vraj musí. Minister si ho oblúbil, je perfektný na jazyky. Vieš, tie londýnske školy. Vyplatilo sa investovať...“

„Vidím, ako sa má dcéra dobre. Ja som v ich dome úplne stratená, všetko na mobil. A pozri, ukážem Ti, kde boli na dovolenke.“

„Prosím Ťa, nevieš o nejakej diere na trhu? Začal som už vymýšľať nový projekt, mal som rok pauzu, trochu som potreboval vypadnúť, mal som ešte na Novom Zélande nejaké turistické dlhy, musel som sa tam vrátiť, ale chcelo by to už sa obzrieť po nejakom kšefte.“

Hladina alkoholu stúpala. On však srkal džús. Dnes alebo nikdy. Potrebuje sa vrátiť na miesto, kde zle zabočil. Vtedy s nimi pred rokmi v škole ešte kráčal správne. Aspoň niekto z nich musel nájsť správnu cestu. Aspoň niekto z nich musel pochopiť život. Musí ho poznať a vypočúť jeho tajomstvo. Má na to mocný prostriedok. Medzi toľkými ľuďmi musí byť niekto, kto prehovorí.

Prenikavé hlasy sa mu začali v hlave zlievať do jednoliateho hluku. Z neho začal vystupovať naliehavý šepot: „Kedy príde On? On, On, On, príd', potrebujeme Ťa.“

Po dlhej chvíli On prišiel. Sadol si, mlčal, pozeral zamyslene na farbu vína. Všetci zmĺkli a pozerali na Neho. Hovoril niečo o tom, ako sa mu vydarilo pieskovisko, vnuk sa tam spokojne hrá, on sedí, popíja víno, pravda, lepšie ako táto krčmová brečka.

Medzi slovami započul hlas, na ktorý čakal.

„Chvastaví úbožiaci, ako malé deti...“

Akoby len s ním On hovoril z toho odľahlého kúta. Cítil porozumenie, harmóniu, ako keď dvaja dobrí muzikanti spolu improvizujú. Ako v lese, keď stúpala po vlhkom lístí a nasával z neho silu.

Odhodlal sa. Nikdy sa spolu nekamarátili.

„Tebe to môžem povedať, ty to pochopíš, ty jediný tu hovoríš. Ulovil som Modrého hada. Keď zješ Bieleho, rozumieš reči zvierat, keď zješ Modrého, rozumieš reči srdca.“

„Pekná metafora.“

„To je skutočnosť. V tejto miestnosti len tvoje srdce hovorí múdro.“

„Táraš. Ten hladký sval zabezpečuje okysličenie mozgu. Ak srdce dobre funguje, máš mozog okysličený, myslí ti to, máš väčšiu šancu byť spokojný. To ti hovorím ako lekár.“

„Ale ja som naozaj našiel Modrého hada. Ulovil som ho v lese nad mestom. Mohli by sme sa spojiť, vďaka mojim schopnostiam nájsť ďalších, čo vedia hovoriť srdcom, a spolu vytvoriť spolok na záchranu slušnosti. Posunúť svet, zabrzdiť ho pred pádom do priepasti. Ten bezcitný povrchný svet nás potrebuje.“

„Už nepi.“

„Pijem len džús.“

„Verím Ti. Ale nenazbieral si si také malé hubičky v tráve cestou do lesa. A vieš čo, poď k baru, trochu si užijeme, kým nám ešte srdce okysličuje mozog.“

On o chvíľu objímal Vierku.

„Ty si čoraz krajšia. Tá zrelosť je na tebe tak sexy.“

Vierka sa po chvíľke vyšmykla. Ale od rozhovoru s kamarátkami stále po ňom pokukovala. Pristihol sa, že Mu závidí.

„Ako to robíš?“

„Cvak, cvak, vypnem ten tvoj hlas srdca a žijem. Obyčajne žijem: zarobím, užijem...“

„A to prázdno z takého života, ty máš predsa na viac.“

„Otvor ventil na vákuovej komore.“

„???“

„Nečum, veď si inžinier. Naplní sa vzduchom, čo vonia po zážitkoch.“

„Vzduchom, čo je plný smogu...“

„To je vec definície. Nieкто vidí svetelný smog, nieкто vzrušujúce svetlá veľkomesta. A neblázni s tým džúsom, prekyslíš si žalúdok. V našom veku... Tu máš niečo lepšie z ruky lekára.“

Prevrátil do seba podávaný rum. Vyzeral ako nešťastný škôlkar, ktorý pozerá za odchádzajúcou mamičkou.

„Chcel som na našom zraze nájsť čistotu mladosti.“

„Snáď si chcel povedať naivitu mladosti. A vôbec, nie som psychoterapeut. Zaplať si ho. Ja idem zaplňať vákuum smogom krásnych a povrchných zážitkov.“

Spolužiak zamieril k dámskemu stolu.

Vypotácal sa na vzduch. Šiel bezcieľne ulicami, ale nakoniec zamieril domov.

„Povedala som snáď jasne, zostaň s tou svojou opileckou bandou.“

Musel do lesa. Kráčal až do úmoru strmou cestičkou, keď už nemohol, lahol si do vlhkého lístia. Zrazu ucítil, ako sa mu zmenšujú nohy a ruky, cítil ako modrie.

Zavrel oči a začal snívať o tom, ako si ho nieкто uloví, uvarí a hltavo zje, nieкто, kto vďaka nemu rozpozná hlas srdca. Chvíľku zmeravel, pretože mal úplne iné svaly, ale rýchle zistil, že ich dokáže ovládať. Rozvlnil svoje nové modré telo a neomylné poznal, že je na správnej ceste. Vedel, že ho určite nieкто uloví a v jeho tráviacich štavách sa rozloží na molekuly. Užitočné molekuly.



MAJOR MANUET, LÁSIA A MRENA LA-PU

Prichádzajú mračná a rodiny sa chystajú na to najhoršie. Deti behajú po osade a snažia sa nájsť si skrýšu. Už sú tu, na zemi ležia robotickí muži. Ľudia zmĺknu a vo svojich úkrytoch čakajú, čo sa bude diať. Stroje sa dvíhajú a svojimi plechovými rukami rozmetávajú domy. Mladý muž zhrabne tašku, ktorá doteraz ležala na kope sena, a beží preč s vedomím, že ak si ho všimnú, je po ňom. Keď je za kopcom, začuje silný výbuch – osadu odpálili. Do očí sa mu nahrnú slzy, ale neotáča sa, aby sa pozrel, čo zostalo z jeho domova. Beží ďalej cez vysoké končiare hôr kamsi do bezpečia, čo najďalej od toho miesta.

Svitá a chlapík si sadá na kameň, aby si oddýchol. Už je dosť ďaleko od miesta pohromy. Nohy ho pália a tvár obracia k vychádzajúcemu slnku s nádejou na lepší život. Vysokohorskú lúku zdobia plesnivce a mach, v údolí vidno hustý les. On však chce ísť aj naďalej po chrbtoch hôr, aby sa nestratil pod hustým ihličím. Cieľ svojej cesty vidí v hlave, aj keď si nepamätá každý detail. Otvára tašku, aby sa napil a najedol, ale nie je tam to, čo by chcel. V taške však leží dieťa vo veku asi troch rokov. Pozná ho, malá dcérka susedov – Lásia. Zjedla všetko. Aj by ju vrátil domov, ale komu? Bude mu len na príťaž, mala tam zhorieť aj ona.

„Kto si?“ spýtala sa trošku bojzливо, keď ju odhalil.

Muž sa zamyslel a prišiel na meno, s ktorým sa rozhodol vstúpiť do nového života:

„Volaj ma Major Manuet,“ povedal a dvihol Lásiu na ruky. „Potvora malá, všetko si zjedla,“ zamrmlal a vykročili spolu do údolia po vođu a nejaké lesné plody, aby si naplnil prázdny žalúdok.

Lásia bola veselá a vydržala dlho kráčať, aj keď cestu značne spomalila. Šli z dediny do dediny, z mesta do mesta, kde žobrali o pečivo na cestu. Malému dievčatku skôr niečo darovali, a tak Majorovi vynahrádzalo robotu navyše. Po necelých dvoch mesiacoch putovania horami i údoliami, dlhými tieňavami a lesmi sa konečne dostali na koniec svojej cesty. Manuet pocítil teplý prívál šťastia, keď na obzore uvidel drobné prístavné mestečko. Nemohol uveriť tomu, že ho skutočne našiel. Riadil sa len vetrom a hviezdami, ktoré ho, našťastie, nezradili, nikdy ho nezradili.

Zbehli dole z kopca a Manuet sa zadíval na otvorené more. Bolo príliš studené na to, aby sa v ňom ktokoľvek kúpala, ale bolo nádherné, krištáľovo čisté

s priehľadnou ligotavou vodou. Prešli cez celé mesto plné budov, ciest a drobných parčíkov, až prišli na miesto, kde sa vlnky obracajú a takmer sa dotkli ich nôh. Major Manuet si to namieril k vraku drevenej lode a doširoka sa usmial. Stála tam presne tak, ako si ju pamätal. Vošli dovnútra, kde ich ovalil zápach hnijúceho dreva. Začalo sa s úpravami a prípravou na bývanie. Lásia pobehovala po lodi, ale snažila sa – nosila veci a hľadala, čo tam zostalo. Netrvalo dlho a o pár dní bola loď nádherne zariadená a stalo sa z nej ideálne miesto na bývanie. Manuet si ju pamätal ešte z detstva. Keď bolo všetko hotové, sadol si na drevenú lavicu k diere v lodi a hodil do nej rybársky prút.

Lásia má už dvanásť rokov, chodí do miestnej školy a Major Manuet sa o ňu stará, akoby bol jej vlastným otcom. Všetci vedia, že nie sú pokrvní príbuzní, a väčšina ich nemá veľmi rada hlavne kvôli Majorovi Manuetovi. Lásia sa snaží žiť viac-menej normálne, ale hlavne v škole je to pre ňu značne nepríjemné. Manuetu považujú za podivína a trochu aj blázna. Od rána do večera presedí pri diere v lodi s prútom a snaží sa chytiť legendárnu rybu Mrenu La-Pu. Okolie si z neho robí žarty, pretože je rybou celkom posadnutý. Lásia vždy vezme vedro obyčajných rýb, ktoré nalovil, a predáva ich v malom stánku. Pre Majora sú to len nepodarené kúsiky, ale ich predaj ich oboch drží pri živote. Zatiaľ čo Lásia rastie a mení sa, Major ostáva rovnaký ako pred rokmi. Lásia ho aj napriek tomu všetkému má rada. Ona sama na legendárnu mrenu verí, a aj keď sa jej niekedy zdalo, že Major to preháňa, vždy verila, že sa mu raz rybu podarí chytiť.

„Nie je to dobré,“ vyhlásil Major Manuet namiesto pozdravu, keď sa raz Lásia vrátila domov zo školy.

„Čo nie je dobré?“ spýtala sa Lásia dosť vystrašene. Manuet tak rozhovor nikdy nezačínal, väčšinou sa len letmo pozdravil a pokračoval v chytaní rýb.

„Vrátia sa,“ povedal a zdvihol hlavu, akoby sa chcel pozrieť na nebo, len namiesto neho tam bol drevený strop.

„Kto sa vráti?“ spýtala sa Lásia a len dúfala, že nemyslí robotických mužov, ktorí zdemolovali ich osadu.

„Robotickí muži,“ povedal Major, a aj keď to mohlo znieť akokoľvek neveriteľne, Lásia sa začala báť. Chcela niečo povedať, no zakoktaný traslavý hlas jej bránil vyjadriť sa. Major si k nej čupol a položil ruky na jej vyčudnuté pliecka.

„Neboj sa, ja niečo vymyslím,“ vyhlásil a objal ju. Bolo vidno, že má strach, jeho správanie bolo netradičné, ojedinelé zvlášť pre jeho dosť striktnú povahu.

„Hladina vody klesá, tak ako naposledy, keď sa to stalo. Musíme opraviť loď a preplávať more, prv než z neho zostane len púšť. Tento kraj už nie je viac bezpečný, vtáky odlietajú na juh, a preto aj my sa poberieme za nimi, vedľa, prečo tam mieria,“ povedal a napriek situácii sa nasilu usmial, aby trochu odľahčil napätie.

Lásia na nasledujúci deň nešla do školy. Ani na ten ďalší. Lakovali, lepili, plátali diery a zháňali zásoby na dlhú plavbu. Po pár dňoch loď vyplávala s celkovo dvomi pasažiermi. Úpravy ešte neboli úplne dokončené, diery neboli všetky zaplátané a jedla bolo sotva dostačujúco. Už však nebol čas, hladina vody ledva dovolila lodi vyplávať. Zrazu nebolo vidno ani prístavné mesto. Len vodu a sem-tam nejakú čajku, ktorá ukázala smer. Nebolo návratu. V meste, odkiaľ vyplávali, nikto netušil, čo za pohroma sa blíži, nikto nevedel, prečo a kam odplával podivín aj s dievčaťom. A možno sa im ani nezdalo čudné, že sa nerozlúčili.

Lod' plávala ďalej a Major Manuet sa snažil chytiť Mrenu La-Pu ešte horlivejšie ako dovtedy. Mal pocit, že ona by dokázala čokoľvek, aj zastaviť pohromu. Bola jeho božstvom, a pritom ani nevedel, ako vyzerá ani ako mu má pomôcť. Myšlienka na ňu mu uviazla v hlave a už si ani nepamätal, ako sa tam dostala. Bola to samozrejmosť, ako keď sa dieťa prestane zamýšľať nad tým, kto ho naučil chodiť. Jednoducho to vie a nezáleží, odkiaľ ani prečo. Dni stále ubiehali a bolo ich toľko, že ich prestali počítať. V jedno ráno však loď zastala na morskom dne, ktoré už ani nebolo morským. Len piesok, kamienky a hlavne pohrebisko rýb.

Slnko pražilo a Lásia vyšla zo svojej kajuty, tak ako každý deň, aby pripravila kotvu na vyťahnutie. Vždy na noc zvykli kotviť, aby mohli pokojne spať. Obzrela sa okolo seba. Samé ryby a dokonca aj jedna obrovská veľryba na dohľad. O malú chvíľu vyšiel na loď Major Manuet:

„A sakra, a sakra, a sakra, nie, nie, nie! To sa nemohlo stať,“ snažil sa to rozdýchať, ale stále bol v šoku. Vedel, že sa to stane, ale nevedel, že to bude

až také strašné. „Voda sa objaví až po pár týždňoch, nestihli sme to, musíme ísť pešo, inak tu zoschneme ako tieto ryby,“ povedal a Lásia len potichu spustila lodný rebrík. Nechcela vraviť nič, aby svojho spoločníka nerozzúrila ešte viac. Pokračovali ďalej a Major Manuet si predstavoval, ako prístavné mesto skončilo po vpáde robotických mužov. Neveril, že by niekto z tých ľudí prežil. Šťastie, že nikoho odtiaľ nepoznal tak dobre, aby mu začal chýbať.

Prešli dosť veľký kus cesty, ale krajina sa nijak nemenila. Jediný rozdiel bol, že loď sa stratila z dohľadu a vodu niesli na chrbtoch v sudoch. Zrazu začuli jemný ženský hlas, ako volá:

„Pomóc, pomóc!“

„Musíme sa tam ísť pozrieť!“ vyhlásila Lásia a vybočila z cesty smerom k hlasu.

„Nemôžeme, je to siréna, nechaj ju tak,“ povedal Major dosť prísny tónom. Lásia sa nahnevala a sud položila na zem. Rozbehla sa tam a Manuet na ňu chladne zakričal:

„Ak sa ti niečo stane, bude to tvoj problém. Nepribehnem ti na pomoc pre tvoju hlúposť!“

O malú chvíľu však Lásia bežala naspäť ešte rýchlejšie ako tam. Lapala po dychu a vravela:

„Mrena La-Pu, Mrena, je tam.“

Major Manuet zhodil sud a rozbehol sa tam. Bežal ešte rýchlejšie ako o život. A skutočne nelutoval. Na zemi ležala Mrena La-Pu, ale vyzerala inak, ako si ju predstavoval. Nebola to ryba, ale siréna. Mala priehľadnú lesklú modrú kožu, až cez ňu bolo vidno, ako jej bije srdce. Bola suchá a ledva sa hýbala. Bola len o niečo väčšia ako malá Lásia, ale sirény väčšie ani nebývajú.

Major Manuet ju chytil do rúk, nemohol predsa prísť o poklad, ktorým bol odjakživa posadnutý.

„Au, tvoje ruky ma pália,“ zastonala siréna a Major si natiahol rukáv na tričku, aby si zakryl dlane. Potom vzal do rúk vodu zo suda a vylial ju na ňu. Takto ju ešte párkrát osviežil, aby sa spamätala. Potom sa konečne postavila. Nemala rybí chvost, ako by si niekto mohol myslieť. Mala chudé nohy s blanami na stehnách aj medzi dlhými prstami. Niekomu by sa mohla zdať ako morská príšera aj pre svoje dlhé a špicaté zuby, ale svojím spôsobom bola nádherná. Keď nabrala dostatok síl, prehovorila:

„Musíme ísť do mesta harpyí, jedine tam sa ukryjeme, inak dostanú každého, kto im už raz ušiel a zničia každé mesto, kde sa bude nachádzať.“



„Ja som ušiel len preto, lebo som ani z jedného, ani druhého mesta nepochádzal, nemajú dôvod hľadať nás, budeme pokračovať ďalej. Keby som odtiaľ pochádzal, dostali by ma, dostanú každého,“ odsekol Major Manuet a šiel ďalej, nehľadiac na to, čo práve povedala Mrena La-Pu.

„A čo ja? Ja pochádzam z tej osady, ktorú zdemolovali, nie?“ ozvala sa Lásia a Majorovi aj Mrene to došlo. Major Manuet sa potom hlboko zamyslel a vyhlásil:

„Dobre teda, ideme do mesta harpyí.“

Cesta pohrebiskom rýb nebola úplne najpríjemnejšia, ale nič iné im nezostávalo. Vody ubúdalo a Mrena La-Pu sa stávala čoraz suchšou, až kým ju nebolo čím osviežiť. Slnko sa však ani na chvíľu neunúvalo schovať za mraky a o daždi mohli len snívať. No predsa len sa šťastie na nich usmialo a zavítali do mesta harpyí. Obrovské vzducholode niesli domy a aj malé záhradky, ktoré boli poprepájané lanovými mostíkmi. Celé mesto držalo o zem jediné lano, ktoré zabezpečovalo jeho stálu polohu. Vzducholodí bolo nespočetne a čím vyššie nad zemnou boli, tým ich bolo viac. Major Manuet sa pozrel nahor a z celej sily zakričal. Po krátkom čakaní zletela nadol jedna z harpyí. Mala na sebe ľahké biele šaty a z chrbta jej trčali obrovské zlaté lesklé krídla. Hostí niesla po jednom na najnižšiu plošinu v rukách a bola veľmi príjemná. Potom jej všetci traja vysvetlili, čo sa im stalo, prečo tam sú a v podstate jej za necelú hodinu predstavili celé svoje životy. Za ten čas sa okolo nich zbehli všetci obyvatelia, ktorí si ich prezerali.

Potom sa zrazu všetci rozprúchli, ale okolo návštevy bolo aj tak až priveľa otázok. Harpye ich ubytovali vo svojich príbytkoch a rozhodli sa im pomôcť aj napriek riziku. Mohli by pokojne vyhodiť Lásiu a nemuseli by sa ničoho báť. Ich zlaté krídla boli však jedinou vecou, ktorá dokázala vzdorovať robotickým mužom. Vyžarovali takú silnú auru, že technika sa kazila v ich blízkosti a zlá duša by to napätie ani neprežila – rozorvalo by ju to. Veď Lásia ich energiu cítila, už len keď sa približovali.

Zrazu však za Majorom Manuetom a Lásiou priletela jedna vystrašená harpya, ktorá ošetrovala vyslabnutú Mrenu La-Pu.

„Jej dni sú zrátané, sedem dní, kým sa z nej stane uschnutý zošúverený kus tela. Nemáme dosť vlhky a voda sa tak skoro neobjaví. Ak ju nedostanete k vode, bude po nej,“ prehovorila a Major Manuet pohotovo zareagoval:

„Ja ju zanesiem k dedine za morom, je tam studňa, v ktorej bola vždy voda. Pamätám si to, nebudem strácať čas. Ideme.“

„Je to príliš nebezpečné, robotickí muži sa tam dovedy dostanú, nemôžete sa zbytočne obetovať,“ odpovedala mu harpya najinteligentnejšie, ako sa len dalo, ale Major Manuet si zrazu spomenul, a odhalil tak celú svoju posadnutosť sirénou:

„V tej dedine som vyrástol, bol som len malý chlapec, keď sme odtiaľ odišli. Nebol som starší od Lásie, mohol som mať tak desať až jedenásť rokov. Rodičia ma vzali k vedme a tá mi povedala, že zomriem pod rukou železného muža a jedine legendárna Mrena La-Pu bude môcť zvrátiť môj osud. Preto sme aj odtiaľ odišli. Ak ju tu teraz nechám vyschnúť, zabijem tak možnosť zvrátiť proroctvo. Musím to aspoň skúsiť, jedine tak sa zachránim. Je to moja posledná šanca. Keď som vtedy utekal z tej horskej dediny, našiel som v taške dieťa – Lásiu. A aj keď to podľa pravidiel železných mužov bolo nemožné, spravil som to možným. Teraz to dokážem znovu. Nemožné sa stane možným.“

Major Manuet zobral do hodvábnej plachty sirénu, ktorá už bola dosť slabá, a spustil sa po lane dole do nehostinného sveta. Rozlúčil sa s Lásiou, ktorej neostávalo nič iné len zostať pod ochrannými krídlami harpyí. Bolo by to veru dlhé lúčenie, keby sa tak neponáhľal.

Jeho sebavedomie však po pár dňoch kleslo, keď aj on zostal dehydrovaný a slnko začalo spaľovať jeho kožu. Plachta s Mrenou La-Pu sa súchala o jeho červený chrbát, ktorý sa spálil aj cez tričko. Zdalo sa, že slnko je každým dňom stonásobne silnejšie, zatiaľ čo k cieľu sa priblížil len o malý kúsoček. Nemohol sa zastaviť na noc ani na poludnie, lebo život sirény sa blížil čoraz rýchlejšie ku koncu.

V jedno spečené poludnie sa na obzore objavilo konečne niečo iné než len nekonečná púšť. Major Manuet by sa aj rozbehol, ale nemal na to dostatok síl. Keď boli pri prvých stebielkach trávy a počul hlasy obyvateľov dediny, od vysilenia sa zrútil na zem. Už bolo po všetkom, už si to mohol dovoliť s pocitom, že je tam niekto, kto sa o nich dokáže postarať.

Otvoril oči. Stála nad ním žena, ktorá mu chladným odvarom z listov natierala jeho spálené telo. Mrena La-Pu už naňho čakala na dne miestneho jazierka a vyzerala, kedy vyjde von z chalupy. Po pár dňoch sa predsa len dočkala a bola celá šťastná, že vidí svojho záchrancu, ktorý pre ňu riskoval

vlastný život. Zdalo sa, že je po všetkom, ale to bolo len zdanie. Zatiahli sa mračná a Major Manuet už vedel, kto sa blíži.

Už sú tu, na zemi ležia robotickí muži. Ľudia zmlknú a vo svojich skryšach čakajú, čo sa bude diať. Stroje sa dvíhajú a svojimi plechovými rukami rozmetávajú domy. Major Manuet už neverí tomu, že by sa mu po tretíkrát podarilo uniknúť. Celý život utekal pred veštbou, ale len teraz videl prvýkrát vo svojom živote ten chaos na vlastné oči. Mohol si len priať, aby sa to stalo inak. Siréna Mrena La-Pu zrazu vybrala zo svojich vlasov pero harpye a Major Manuet začal inštinktívne kopať jamu do zeme. Nevedel, prečo to robí, jednoducho to robil. Ľudia kričali a stroje všetko demolovali. Pierko bolo pochované v zemi, ale netrvalo ani minútu a začal odtiaľ vyrastať strom, strom so zlatým lístím. Stroje však neváhali a aj napriek silnej aure stromu sa snažili zrúbať jeho kmeň. Vtedy sa Mrena La-Pu oprela do stromu a začala ho objímať. Major Manuet dlho nečakal a pridala sa k nej a len dúfal, že Lásia je na tom lepšie. Dedinčania sa k nim čoskoro pridali a opreli sa do stromu. Tlak bol taký silný, že úbohú sirénu to vtlačilo do stromu, do jeho jantárového kmeňa. Zrazu strom začal pulzovať tlkotom jej srdca a robotickí muži padli k zemi. Bolo po všetkom.

Medzitým v meste harpyí, len krátko po tom, čo ho Major Manuet opustil, sa spustili mračná a všetci čakali, kedy sa objavia robotickí muži. Snažili sa zaútočiť na mesto, ale nedarilo sa im prelomiť krídla harpyí. Lásia stála v kruhu medzi okrídlenými bytosťami a čakala, čo sa bude diať. Stroje sa napokon stiahli a zamierili smerom k prímorskej dedine, tam, kam mal ísť Manuet s Mrenou La-Pu. Lásii bolo jasné, že Majora Manueta po ich útoku už neuvidí. Predstavovala si, ako je niekde rozmetaný hrubými strojmi. Niekde v kútiku svojej duše však verila, že niečo vymyslí tak ako vždy a unikne. Odvtedy ubehlo mnoho dní a jeho nikde. Lásia prestala dúfať a more sa vrátilo.

Slnko zapadá a Lásia stojí v záhrade svojho nového domu a pozerá smerom, kde naposledy videla Majora Manueta – takého odhodlaného a sviežeho. Zrazu sa spoza horizontu vyrúti koráb. Lásia si berie ďalekohľad a sleduje nezvyčajný výjav. Svoj zrak presmeruje ku kormidlu, za ktorým stojí kapitán lode – Major Manuet. Slzy šťastia sa jej vtisnú do očí a o malú chvíľu sa vítajú. Už zajtra pôjdu spolu do malej prímorskej dediny so zlatým stromom a srdcom sirény. Sirény Mreny La-Pu.

KRÁLOVNÁ

Biele figúrky zatrúbili do útoku. Pešiak smelo vykročil a postúpil z E2 na E4. Kráľovná sa nedočkavo zamrvila, v žalúdku cítila chvenie očakávania ako motýlinky pred prvým rande, ale aj motýlinky z nadchádzajúceho duelu.

Čierna kráľovná odpovedala so svojim pešiakom škandinávskou defenzívou.

Dychčiac som vystúpil pod hôrku, kde mám učupených päť drevených úľov. Vždy prichádzam v napätí, v akom stave ich nájdem, či ich, nedajbože, nenavštívil macko uško alebo nejakí dvojnohí huncúti. Včely sa stali mojou rozšírenou rodinou. Úle natreté žltou farbou stáli nepohnuto na svojom mieste ako veže na šachovnici. Môj pôvodný dnešný úmysel, že len vizuálne skontrolujem ich vonkajší stav, letovú aktivitu dievčat a pôjdem ďalej, ostal na kopčeku pod úľmi. Vydýchal som sa, aby som dievčatá zbytočne nedráždil. Spontánne som začal s bežnou vnútornou kontrolou. Odložil som betónové dlaždice zatažujúce plechovú striešku úľa a pomaly odlepil vrchnák. Pri jeho nadvihnutí som počul zahučanie, ako keď pobúrení diváci na hokejovom zápase extraligy reagujú na faul súpera. Bol som len naľahko, nemal som so sebou ani včelársky oblek, len rukavice a klobúk so sieťkou, ktoré vozím stále v aute. Počasie nenaznačovalo, že by mali byť včely agresívne, podľa lunárneho kalendára boli dni plodov, včely by nemali mať na mňa čas. Prihováral som sa im pokojným hlasom: „*No, dievčatá, pokojne, pozriem, či vám nič netreba a ako sa vám darí...*“ Nestihol som dopovedať a z otvoreného úľa vyštartovali proti mne prvé včely, lietali mi pred tvárou a skenovali cez sieťku, kto vlastne som. „*Au!*“ zaúpel som, keď som dostal prvé žihadlá do stehna cez nohavice. Nohu som mal obsypanú včelami a evidentne nemali v úmysle ma ignorovať... „*Au... au!*“ počet žihadli narastal. Snažil som sa im pokojne prihovárať a dokončiť kontrolu vytiahnutého rámika. „*Nie, takto to nepôjde!*“ Potichu som si nadával za svoju ľahkovážnosť. Počet pichnutí rýchlo pribúdala, včela totiž pri pichnutí vylučuje feromóny, že je úľ v ohrození a ostatné sa pridajú. „*Takto sa to nedá!*“ Aj bez dokončenej kontroly som vrátil rámik na miesto a zakryl úľ. Cúvol som, ale pod nohy sa mi priplietla dlaždica, stratil som rovnováhu a padal smerom dozadu. Ešte mi prebleslo hlavou, aby som nestrčil druhý úľ, a dopadol som na zem.

V hlave mi duní a pred očami začínam počítať hviezdičky. Uvedomujem si počutelné ticho. Žmurkám do slnka a na neobvykle veľké stebľa trávy týčiace sa nado mnou. Cítim sa tak zvláštne, ľahko, v hlave mi rezonuje čudný pocit, nemám dvojité videnie, ale akoby mozaiku stoviek rovnakých malých

obrázkov. V snahe zaostriť zrak sa svet zmenil, niektoré farby, ktoré vidím, neviem opísať, farby sú iné, žiariace, vysielajú energiu, pohyb. Posadím sa, ale steblá trávy sú stále nado mnou. Periférne vidím aj za seba.

Z veží v rohoch šachovnice zatrubili na útok. Kráľovná vyslala medzerou bieleho strelca F1 na prieskum.

„Bzzzzzz,“ zlovestne sa ozýva bzúčanie vedľa mňa. Dve veľké včely pristávajú rovno vedľa mňa, a keď hovorím veľké, tak tieto boli naozaj veľké, musím sa na ne pozeráť nahor. Jedna pozerá na mňa a bzučí pomedzi hryzadlá: „Tu si! Máme ťa priviesť k matke!“ Stíham si včelu vedľa mňa obzrieť a odrazu zdesene chápem to svoje videnie, že vlastne aj ja som včelou, až teraz to vidím z odrazov obrazov v jej veľkých očiach.

Nemám čas sa zamýšľať, strážkyne sú neoblomné a netrpezlivo do mňa štuchajú. So bzúčaním, na druhý pokus, sa odliepam z lúky. Nebolo to až také ťažké. Nasledujem eskortu dvoch strážkyň, ktoré mi nedovoľujú vzdialiť sa z formácie a vyskúšať vo svete nejakú leteckú akrobaciu. Steblá sa zmenšujú, strácajú sa mi pod nohami a predom mnou vyrastá obrovský žltý úl. Lietanie mi ešte tak nejde, tak pri pristávaní na drevený letáč narážam nohami a tvrdo dopadám na brucho. Strážkyne sa uchechtávajú a jedna ma postrečí do otvoru letáča. Pripadám si ako vo Schwechate, tak je tu rušno, dávam si pozor, aby ma netrafili preletujúce včely. S nákladom dnu, prázdne von. Prechádzam okolo ďalších strážkyň, ktoré stoja pred letáčom vo výstražnom postoji, tvária sa neprístupne a vyzerajú nebezpečne. S opovrhnutím si ma premeriavajú a keby to neboli včely, tak poviem, že si jedna z nich odplula. Alebo naozaj?

Míňame skupinu lietaviek, ktoré odovzdávajú mladuškám donesený peľ. Odrazu robia miesto a jedna zo včiel sa začína točiť a kmitať krídlami. Ostatné včely ju sústredene pozorujú a včela pátračka predvádza v tranze svoj tanec. Nechápem jej pohyby, ale pohybmi vyjadruje smer letu, vzdialenosť k potrave. Nezdržiavam sa, hoci ma to veľmi zaujíma, pretože strážkyne ma súria ďalej, avšak aj tak cítim, že tanečnica vonia ako lipový čaj, ktorý mi robievala stará mama. No, samozrejme, robievala ho so sladkým medom a v tom úli to tiež tak krásne vonia.

V celom úli je teplučko, vôňa medu sa mieša s mamičnými vôňami vosku, propolis, prešpikovaná horúčkovitým snažením včiel upratovačiek, krmíčiek, mladušiek a staviteľiek. Bol tam ruch ako v piatok poobede na výjazdoch z Bratislavy.

Na okraji plodového rámika zastavujeme. „Matka má robotu, tu čakaj, hneď sa zjaví.“ Sám viem, že včelia matka kráľovná vie denne naklást až 2 000 vajíčok, tak určite je to vyčerpávajúce. Ostatné včely si ma nevšímajú, majú roboty vyše hlavy, vlastne vyše tykadiel. Tykadlá... tými vlastne vnímam všetky tie vône a úlové vibrácie.

„Nejaký si maličký a neohrabaný. Vieš, my včely sme tu veľmi dávno. Vy ľudia ste nám najskôr začali kradnúť med, potom ste si nás chceli skrotiť a podrobiť, navyše ste nám začali ničiť život, striekať jedom rastliny a pamätaj, jed sa dostane do medu a tak si ho doprajete aj vy,“ kráľovná sa mi prihovára bzúčivým hlasom a so zjavnou nevôľou si ma prezerá. „Teraz prioritne potrebujeme v noci zahrievať plod, tak každá včelia duša dobrá. Ráno poviem viac,“ dôstojne sa odvracia a vzdaluje sa pokračovať vo svojej činnosti. To bolo teda rýchle a... a..., že som maličký? Veď na veľkosti nezáleží, či?

Ani sa nenazdám, už sú pri mne krmíčky a tlačia do mňa med a peľ, to je pochúťka – peľové guľôčky – a hneď si spomínam na kreslený seriál o včele Máji a trúдови Vilkovi. Poslušne sa krmím. Okolo mňa sú ďalšie trúdy, ktoré sa spokojne nechávajú chovať. Najbližšie bol jeden, pomenoval som si ho Igor. Medzi sústami sa s ním púšťam do konverzácie. Chcem, aby mi vysvetlil, čo mám robiť. Ako včelár, teda bol som, teóriu ovládam, ale prakticky mám, samozrejme, medzery.

Igor mi ochotne vysvetľuje: „Zhromaždíme sa okolo plodu a robíme pohyby, akoby sme chceli letieť a tým zvyšujeme teplotu v úli. Zhromaždení budeme v chumáči, s nami budú aj včely mladušky a spolu udržíme teplotu. Keď niekto nevládze, vojde do chumáča a nahradí ho iná včela. A ráno,“ dodáva s úškrnom, „ráno nás znovu nakrmia.“

Dlhá noc, snažím sa, ale nevládzem, čím sa stávam opätovne terčom posmechu samotných trúdiv aj niektorých mladušiek, ktoré ma niekoľkokrát vystriedali. Napriek tomu trpezlivo vysvetľujem a odpovedám na moje zvedavé otázky. Zato trúdy v chumáči na mňa pôsobia svojím vysokým sebavedomím ako namyslenci a nadutci, pričom niektoré sa javia dosť agresívne. Tak už mi je jasné, keď sa ich gény dostanú kráľovnej, prečo sú niektoré včelstvá také útočné a agresívne. Ale Igor sa taký nezdá.

Trúdy sú prioritne určené na oplodnenie kráľovnej. Keď je poobede v čase ruje najteplejšie, vyletia na zhromaždisko a vyhľadávajú rujné kráľovné. Tam sa vo výške niekoľko metrov spári s kráľovnou viac trúdiv, čo jej stačí aj na 4–6 rokov. Trúdy sú potvory, aby kráľovná neušla zo zhromaždiska,

chemicky ju oslepia pri párení. Platia za to však tvrdú daň: po spárení trúd hynie. Trúdy, ktorým sa nepodarilo spáriť, sa vrátia do svojho úľa, kde ich po čase ako nepotrebné prestanú mladušky kŕmiť a vyhodia z úľa, kde vonku od chladu a hladu hynú. Moja kráľovná ani na oplodňovací let nepoletí, však ju mám v úli tri roky a za svoj život vyletí kráľovná na zhromaždisko trúdiv len raz.

Na raňajšom stretnutí medzi sústami, ktoré mne a kráľovnej dávajú mladušky až do úst, začne bzucháť: „Mali sme stretnutie s kráľovnými susedných úľov. Neďaleko je vysiatá repka, každý rok ju striekate, na následky čoho hynieme a je nás čoraz menej a menej. Včely si to nepamätajú, tie žijú krátko – 4 až 5 týždňov, tak nevedia, ja som však ten armagedon už niekoľkokrát prežila.“ A dodala: „Bud' nás odtiaľto odvezieš, alebo zabezpečíš, aby nám striekanie repky neublížilo! To je tvoja úloha.“

„Ale to sa ale nedá...“ vyvalujem na kráľovnú oči. „Ja to nemôžem ovplyvniť a ešte keď teraz som... trúd. Repka sa pestuje čoraz viac, však sa z nej robí olej a biopalivá, pridáva sa do nafty a je z toho veľmi výnosný biznis. Už nepestujeme to, čo budeme jesť, ale to, za čo nám dobre zaplatia.“

„Áno, viem. U vás medzi ľuďmi sa hovorí, že kto nechce pomôcť, hľadá výhovorky, kto chce pomôcť, hľadá spôsob.“ Kráľovná viditeľne zosmutnela. „Očakávala som, že ako včelár budeš na našej strane.“

„Ale veď som. Pokúsím sa spraviť, čo je v mojich silách,“ sľubujem ako naša odvolaná vláda odmenu 500 € za účasť na voľbách.

S kráľovnou, čuduj sa svete, je celkom dobrá reč. Je múdra, je to vládkyňa, ktorá chce ochraňovať svoje osadenstvo úľa. Hoci je kráľovná, je tu úplná demokracia, ak s ňou nie sú včely spokojné, jednoducho ju vymenia. Celý úľ je malý vesmír. Každý pozná svoju úlohu bez toho, aby bolo treba zasahovať. Ale aby som sa mohol pokúsiť niečo spraviť, musím byť znovu človekom. Kráľovná to vie a svojím žihadlom, teda dosť bolestivým spôsobom, mi vracia ľudskú podobu. Samotná premena príde po západe slnka. Kráľovná po použití žihadla nehynie, pretože jej žihadlo nemá protiháčiky. Používa ho skutočne zriedkavo, okrem iného aj v boji s inými ctižiadostivými kráľovkami, ktoré chcú anektovať jej úľ.

Vylietam z úľa a nedá mi to, hneď skúšam trošku ťažkopádnu aviatickú vývrtku vo vzduchu a uvedomujem si, aké krásne je lietať... celý udychčaný bolesti vo pristávaní na kvete, no presnejšie, padám z kvetu na zem s poslednými lúčmi slnka. V hlave cítim zvláštny pocit, zatmieva sa mi pred očami, ako pri preťažení

niekoľkými G, hlava je cudzia a ja cítim, ako sa mi mení tlak, ako sa odlieva krv z mozgu, uvedomujem si, aký je to nepríjemný pocit, a strácam vedomie.

Otvorím oči a cítim sa ako po opicii. Sucho v hrdle, hlava sa mi krúti – vertigo, a ja vôbec nemám rád kolotoče. Posadím sa a zhlboka nadýchnem. Pod prvými hviezdami sa žltnú moje úle. Znovu vidím svoje ruky.

Doma bleskovo googlim na internete, aké látky sa používajú pri postreku repky, kedy sa postrek vykonáva a najmä s orientáciou na región, v ktorom sú moje včely. Ako určité riešenie pripadá do úvahy aj prevoz úľov. Najskôr však oslovím susedných včelárov a pokúsím sa o ovplyvnenie činnosti poľnohospodárskej spoločnosti. Zistil som, že Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora považuje za neprípustné striekať repku v čase kvitnutia, keď sú na nej včely. Preto možno striekať neskoro večer alebo výnimočne aj ráno. Repka je medonosná, obľubujú ju včely, ale spôsobenie úhynu včiel, teda postrek v nevhodnom čase alebo nevhodnou chemickou látkou, je jednoznačne zlyhaním človeka. Nevie, odkiaľ má kráľovná správy, ale na druhý deň skutočne v obecnom pouličnom rozhlase tetuška z úradu číta upozornenie, že pole repky za dedinou sa bude striekať budúci týždeň a odporúča sa chrániť domáce zvieratá a včelstvá cca 14 dní. To je výzva, ako keby sme sa chceli v lete na jazere korčuľovať: „Čo má včelár uzavrieť úle v čase najväčšej znášky na 14 dní? Nemysliteľné.“ Veľa času nemám.

Nebol až taký problém zistiť, že úvodný postrek bude lietadlom, paradoxne starým žltým „čmeliakom“. Včely... čmeliak, aká symbolika. Kedysi som brigádničil práve pri takom čmeliaku.

Vzletová a pristávací plocha bola na lúke blízko za dedinou. Toto lietadielko sa zdvihne na krátkej dráhe asi pri 60 km rýchlosti.

Hneď upaľujem na neďalekú poľnohospodársku s. r. o. a pokúšam sa s konateľom p. Rudolfom niečo dohodnúť. Poznáme sa viac-menej z videnia, tak čakám, že by sme mohli v dobrom dospieť k nejakému kompromisu.

Šťastie ma neopúšťa, p. Rudolfa som zastihol ešte v práci a dlhonohá asistentka ma uvádza do kancelárie. V krátkosti objasňujem problém, pretože je v záujme včelárov postrek organizovať tak, aby boli včely čo najmenej ohrozené. Pán Rudolf si zatiaľ niečo ťuká do mobilu, evidentne sa baví, a zrazu ma preruší, naznačí rukou, aby som bol ticho a žoviálne vybavuje jedno stretnutie v platobnej agentúre. Položí telefón na stôl: „O čo vám ide?“ A znovu začne ťukáť do mobilu. Náhle zdvíha oči: „Nemám čas sa zapodievať takýmito sprostosťami.“ Vystrčí spodnú peru a myká plecom. „Ja mám

právnický všetko ošetrené, ak nechceš nič iné, tam sú dvere,“ ledabolo naznačuje kývnutím hlavy a spod stola vyťahuje fľašku koňaku. Pokúšam sa ešte niečo argumentovať, no pán Rudolf si nalieva do pohára, vstáva a pri okne sa mi otáča chrbtom. „*Magduška, pán odchádza!*“

Takže nič... ale dostávam bláznivý nápad.

Na šachovnici vyrazila dopredu jazda do útoku. Čierne figúrky, pán Rudolf nepredvída dopredu naše kroky, ani netuší, aká je biela kráľovná múdra. Včely proti čmeliakovi. Šach!

Všetko, čo má krídla, okrem nevyhnutných služieb v úli, na pokyn kráľovnej ráno nevyráža na lúky a polia, ale s drobnými zrnčkami piesku vyletuje za dedinu. V ten deň mali včely sanitárny deň. Urýchlene vybavujem potrebné formality a päť malých vesmírov presúvam na samotu pri lese ešte pred ďalšími postrekmi.

Výsledok som sa dozvedel z novín (19. 12. 2016) v zverejnenej správe: Začiatkom júla tohto roka vykonala spoločnosť s. r. o. (názov som vynechal kvôli identifikácii) chemický letecký postrek repky olejnej prípravkom na ochranu rastlín Reglone ponad obce xy. Krátko po postreku sa na nevolnosti a hnačky začali sťažovať desiatky obyvateľov blízkej obce. Súvislosť s ním si neuvedomovali až dovtedy, kým sa k nim postupne nezačali pridávať aj obyvatelia ďalších obcí a mesta.

No načo uvádzať podrobnosti, keď si každý môže nájsť na internete správu a prečítať si ju celú... Len pre poriadok: okrem rôznych pochybení firmy uvádzaných v článku príčinou vzniku úletu chemickej látky bolo znečistenie filtračného zariadenia nečistotami – zrnkami piesku, teda... nastal akýsi chemtrails.

Ale nemožno všetkých hádzať do jedného vreca.

Aj malé víťazstvo je víťazstvo. Prídu traktory a iné postrekovače. Zato moje vzťahy s malými kráľovstvami sa vylepšujú nadštandardne. Kráľovná mi umožnila prežiť ďalší deň v úli, hoci trošku bolestivo pre mňa. Cestou som videl Igora, ležal nevládne pri úli. Pristavil som sa pri ňom. „*Umieram,*“ vzdychol. „*Bol som na zhromaždisku. Našiel som svoju kráľovnú. Som šťastný...*“ Jeho oči zaiskrili a stovky svetielok v nich pohasli. Prišlo mi ho ľúto, lebo som ho poznal. Smrť je vždy neodvratná.

Rozpačito zamyslený nasledujem kráľovnú: „*To je náš kolobeh života. Robotnice sa zase upracujú k smrti a žijú ešte kratšie.*“ Kráľovná mi všetko poukazovala a pri čaji s medom o piatej sme dohodli a symbolicky podpísali

prímerie, ja budem bez žihadliel, ale množstvo medu, ktoré si môžem odobrať, mi určí sama kráľovná podľa množstva zásob. Nedbám, mierová cesta sa mi pozdáva. Tak nakoniec pre tento rok sa šachová partia vlastne neskončila matom, skôr remízou, pre mňa a ďalších včelárov z okolia, s ktorými som bol v kontakte, však s pridanou hodnotou a s dobrým pocitom súdržnosti so širokou, niekoľkomiliónovou rodinou, čo vnímam ako vyšší level vzájomnej symbiózy. A... a môžem si prísť zalietat.



BREZA

Legendy o stratených chlapcoch v lese pri hrade Červený Kameň sa v jeho okolí dedili z generácie na generáciu. Začala to legenda o stratenom židovskom chlapcovi niekedy na začiatku 19. storočia a pokračovalo to legendou o stratenej skupinke miestnych mládencov o sto rokov neskôr.

Odvtedy ubehlo niekoľko desiatok rokov. Martin práve trávil posledné prázdniny pred nástupom na gymnázium u svojej babky v dedine Píla priamo pod Červeným Kameňom.

S chalanmi z dediny, ako aj z neďalekej Častej to ťahali už niekoľko rokov a tvorili dobrú partiu, aj keď Martin prichádzal len cez víkendy a prázdniny. Prvá tajná cigareta ide na vrub práve jeho víkendovým a prázdninovým kamarátom.

Dnes si už po rokoch nespomenie, u koho presne skrsla tá myšlienka, ale niekto prišiel s nápadom, aby preskúmali, čo je pravda na oboch starých legendách. Podľa rozprávania ich rodičov a starých rodičov sa chlapci navždy stratili počas noci, keď bol mesiac v splne. A spln mal byť práve v tú noc.

Martin bol síce bojazlivejšej povahy, no nechcel stratiť kredit v skupine, a tak tiež pritakal. Súhlasili všetci. Večer sa mali tajne vytratiť zo svojich domov a stretnúť sa o jedenástej v noci na mieste židovského cintorína schovaného v lese v tesnej blízkosti hradu. Z cintorína v tom čase zostali len ruiny a ťažko čitateľné nápisy na náhrobných kameňoch. Na jeho konci sa nachádzal zhluk mohutných skál a brál, z ktorých bol z malej plošinky nádherný výhľad do pílanskej doliny. Martin tam často chodil, keď hľadal nejaké pokojné miesto. Tie skaly ho priam magneticky priťahovali. S týmto miestom ho spájala aj rodinná tragédia. Jeho starého otca našli ležať mŕtveho pod skalami, keď bol Martinov otec ešte malým dieťaťom.

Presne podľa dohody sa na mieste cintorína o jedenástej v noci zišlo spolu s Martinom päť chalanov. Traja z Píly a dvaja z Častej. Jeden z nich doniesol aj dve fľaše domáceho vína a cigarety, ktoré ukradol rodičom. Martina premkol zvláštny pocit a chlad. Ostatní chalani vôbec nevyzerali rozrušení. Práve naopak. Nedočkavo otvorili prvú fľašu vína a dali ju medzi sebou kolovať s vidinou veselo strávenej noci. Martin odpil len naoko, zlá predtucha mu úplne stiahla hrdlo, no ostatní chalani bezstarostne zabíjali čas popíjaním a vtipkovaním o babách z okolia.

Údery zvonu na veži Červeného Kameňa ohlásili ten magický čas. Nastala polnoc. Spomedzi stromov nad cintorínom vykukol mesiac. Osvietil jeden machom obrastený náhrobný kameň. Chalani si v tichosti okolo neho políhali v spacích vakoch. Ticho.

Martin mal uši napnuté ako struny. To desivé ticho všade naokolo sa dalo krájať. Aj ostatní chalani vyzerali o niečo pokornejší, no mohol to byť aj efekt vypitého vína, na ktoré ešte neboli zvyknutí. Martin nad sebou pozoroval žiarivý mesiac v splne.

Zrazu všadeprítomné ticho prerušilo praskanie konárov na zemi pod rýchlymi krokmi. Ten zvuk sa v kontraste okolitého ticha zarezával hlboko do uší. Martin mal pocit, že kroky sa k nim rýchlo približujú a prebiehajú okolo nich. Zreteľne počul hlboký dych bežiaceho človeka vo svojej tesnej blízkosti. V mesačnom splne bol les okolo cintorína osvetlený tlmeným svetlom, stromy do tmy hádzali dlhé tmavé tieň. Nad zemou sa držala jemná hmla. Martin ostril zrak smerom, odkiaľ počul kroky. Nikto. Opäť ticho.

O pár sekúnd začul približujúci sa dupot viacerých nôh. Martin sa celý schoval do spacieho vaku a naivne zavrel nad hlavou zips. Počul, ako jeho kamaráti, naopak, spacie vaky rozopínajú a vzrušene si niečo šepkajú. Do ticha sa ozývalo šťukanie ich bateriek. Chalani, zjavne ešte povzbudení dúškami vína, sa rozbehli za vzdalujúcimi sa krokmi.

Martin zostal ležať sám uprostred cintorína, celý schovaný v spacom vaku. Ovládla ho triaška a obliahal ho neskutočný chlad. Cítil vo vnútri vaku jemný vánok, napriek bezvetriiu, ktoré vonku vládlo. Dal sa do odriekania všetkých modlitieb, ktoré počul od babky a ktoré si pamätal ešte z čias, keď ho nútila chodiť s ňou v nedeľu do kostola. Čas sa neskutočne vliekol. Naokolo sa opäť rozhostilo mrazivé ticho. Kamarátov nikde nepočul.

Netušil, ako prečkal zvyšok noci. Hneď ako zacítil prvé hanblivé lúče vychádzajúceho slnka, opatrne vystrčil hlavu zo spacieho vaku. Kamaráti sa nevrátili a jediným svedectvom ich spoločnej noci boli rozopnuté spacie vaky, dve prázdne fľaše a ohorky roztrúsené po zemi. Martin si v rýchlosti zbalil svoj spacák a vybral sa naspäť do dediny. Do svojej izby sa chcel nebadane vkraďnúť cez záhradu, ktorú na konci ohraničoval potok. Nevyspatý sa zakrádal popri potoku poza susedné záhrady. Zrejme pod vplyvom únavy sa pošmykol na vlhkom koreni stromu a s hlasným výkrikom spadol do potoka. Zmeravel. V spiacej dedine sa jeho výkrik ozval po celej doline a prebral miestnych psov, ktorí sa dali do zúrivého štekotu. Martin sa dal celý mokrý do behu po potoku, ani sa nesnažil dostať na breh. Chcel byť čím skôr v bezpečí svojej izby, prezliecť sa do suchého oblečenia a spať. Konečne sa objavil pred ich záhradou, rýchlo preliezol plot a potajomky sa vkradol do izby. Všetci v dome hlboko spali.

Zo spánku ho vytrhol ruch v celej dedine. Letné slnko bolo vysoko na oblohe. Pozrel sa na hodinky. Jedenásť. Cez okno videl u susedov cez ulicu policajné auta. Oproti býval Roman, jeden z členov nočnej partie. Jeho mama znepokojene niečo hovorila policajtom. Martin opatrne pootvoril okno a počul, ako im vysvetľuje, že Roman v noci nebol doma. Policajt jej potvrdil, že rovnaké hlásenie dostali aj od ďalších rodičov na Píle a v Častej.

Pátracia akcia Martinových kamarátov nenašla. Ich stopy viedli od opustených spacích vakov smerom k blízkym skalám. Na plošinke s výhľadom do doliny sa ich stopy stratili, tak ako aj ich telá. Bezradné pátracie psy sa tam točili dokola. Telá neboli na skalách ani v ich okolí a ani spadnuté v prázdne pod skalami. Policajti si všimli, že na cintoríne spalo zrejme päť ľudí. Spacie vaky tvorili kruh, ktorý bol na mieste Martinovho spacieho vaku prerušený. Vytŕčajúca tráva na tom mieste bola zlahnutá, ale stopy neznámeho človeka sa stratili pri potoku.

Ubehlo 20 rokov. Martin na Pílu nezanevrel. Jeho babka už nežila, ale Martin sa stále staral o starý dom. O tej nešťastnej noci nikdy nikomu nič nepovedal, niesol si ju sám vo svojom vnútri. Počas tých rokov sa cez deň často vracal na miesto židovského cintorína a potom na skaly a snažil sa niekde zbadať detail, ktorý všetkým unikol. Nič.

Na dvadsiate výročie zmiznutia svojich kamarátov sa rozhodol, že je čas splatiť dávny dlh a ulaviť vlastnému svedomiu. V tú noc mal byť opäť spln. Za tmy sa vybral na cintorín. V duchu videl kamarátov a pred očami sa mu prehrával celý posledný večer, ktorý spolu strávili. Očami z času na čas kontroloval mobil, kedy nastane polnoc.

Nepotreboval ho, pretože presne o polnoci sa mesiac v splne objavil medzi stromami. Mesačný svit mu tak ako pred dvadsiatimi rokmi vyznačil náhrobný kameň v strede cintorína. Ticho pri ňom postával a čakal. Pohľadom na mobil kontroloval pomaly plynúci čas, ktorý sa akoby zastavil. Zacítil chlad a vánok, aj keď sa mu zdalo, že listy na stromoch boli nehybné. Dostal nápad. Z batoha vytiahol sviečku a zapálil ju. Nič. Plameň pokojne a nehybne horel bez žiadneho náznaku vánku. Priblížil sa k nej, aby ju sfúkol, ale plameň sa v jeho tesnej blízkosti roztancoval. Prekvapene zistil, že keď ju držal vo vystretej ruke, tak plameň bol pokojný, ale keď si ju priblížil k telu, tak plameň plápolal a akoby niekam mieril. Ukazoval smerom k skalám.

V tom v tichu noci začul známe bežiace kroky, ktoré sa k nemu náhlivo približovali. V rýchllosti prebehli okolo neho sprevádzané hlbokým dychom

bežiaceho človeka. Na krku zacítil chladivý vánok. Plameň sviečky mu ukazoval ten istý smer, kam sa vzdalovali kroky. Opäť tie skaly.

O pár sekúnd neskôr sa za jeho chrbtom ozvali bežiace kroky nejakej väčšej skupiny. Na hlave si zapol čelovku. Dlhý pás svetla sa zarezal do nočnej vlhkej hmly a osvietil obrys skál pred ním. Martin sa nadýchol a vyrazil behom ku skalám, akoby sa tiež snažil uniknúť prenasledovateľom.

Po chvíli sa ocitol na plošinke brala, kde sa stratili kroky jeho kamarátov. Mesiac v splne nad jeho hlavou jasne svietil, dole zívala čiernota. Čupol si. Plameň sviečky mu naznačil, aby sa pustil dolu po skalách smerom do pílanskej doliny. Sfúkol sviečku a schoval ju do vrecka nohavíc. Pri pohľade dole sa svetlo z čelovky strácalo v čiernote. Premohol strach, nadýchol sa a dal sa do zliezania.

Po pätnástich metroch narazil na stromček, ktorý sa zo všetkých síl snažil prežiť a udržať na skale. Pod svetlom lampy v stromčeku poľahky spoznal brezu. Brezu. Martin sa zarazil. Bleskovo mu prebehli hlavou staré známe obrázky brala, ktoré ho zachytávali, keď ešte naokolo neboli žiadne stromy, žiadny les. Tá breza rástla tesne pod vrcholom skaly na rytine z 18. storočia, ktorú v minulosti našiel v archíve hradu, keď sa v ňom prehrabával, aby našiel nejakú spojitosť medzi všetkými zmiznutiami. Breza rástla aj na starej fotografii, ktorá kedysi visela v kuchyni u jeho babky. Stále tá istá breza, nezmenená v čase niekoľkých storočí.

Pozorne ju celú prezrel pod lúčom čelovky. Nič zvláštne. Potom však za jej lístím zbadal schovanú úzku štrbinku v skale. Zo zvedavosti zapálil sviečku. Plameň sa krásne rozohorel a jasne ukazoval smerom k tej štrbinke.

Bola naozaj veľmi úzka. Tak pre nejakého chlapca. Martin využil svoju vychudnutú postavu a začal sa postupne predierať cez skalú. Batoh na chrbte musel dať dole a držal ho v ruke za sebou. Centimeter po centimetri napredoval ďalej, až sa nakoniec ocitol v skalnej dutine. Zvládol to. Vydýchol si. Para z úst v svetle čelovky stúpala hore a mierila hlbšie do dutiny. Martin sa odhodlane vybral tam, kam ukazovala para a aj plameň sviečky, ktorú zase zapálil.

Urobil asi päť-šesť krátkych krokov, keď mu pod nohami niečo prasklo. Zohol sa a zdvihol prasknutú starú elektronickú hru. Ihneď v nej spoznal Romanovu hru, ktorú si všade brával so sebou.

Potkol sa. Hlavou dopadol na nejaký kameň a rozbil si čelovku. Plameň pri páde tiež zhasol a sviečka mu niekam vypadla z ruky. Hlavu otočil

smerom k štrbine, cez ktorú dnu prechádzal pás mesačného svitu. Chcel si posvietiť mobilom, ale ten vypovedal službu. Ukazoval mu, že nemá žiaden signál, aj keď bol od vstupu len tri-štyri metre. Na obrazovke videl, ako sa mu odkrajuje z indikátora plne nabitej baterky, až sa v priebehu pár sekúnd úplne vypol. Skúsil ho ešte oživiť, ale nič. Rukou sa v tme snažil nahmatať sviečku. Nahmatal však niečo iné. Oválne, hladké, z jednej strany pod prstami zacítil otvory. Lebka. Martin ju rýchlo pustil a horúčkovo sa zasa pustil do hľadania sviečky.

Nakoniec ju našiel pod hrbou nafúkaného lístia. Zapálil ju. Svietila len krátko, ale aj ten okamih mu potvrdil, že pred chvíľou našiel lebku. V jej blízkosti ležala ďalšia. Boli obklopené množstvom dlhších či kratších kostí.

Plameň zhasol. Skúšal ho oživiť zapalovačom, ale ten vypovedal poslušnosť. Zúriivo ho odhodil. Počul ozvenu jeho nárazu o skalú. Obrátil sa smerom, kde tušil štrbinu, aby sa vrátil von. Štrbina zmizla. Dnu už neprenikalo žiadne svetlo. Rukami sa dotkol jednej zo stien dutiny a hmatom sa snažil dostať tam, kde ju tušil. Nič. Zdalo sa mu, že sa točí stále dokola. Občas o niečo zakopol. Lebka. Plno lebiiek. Hlava sa mu zakrútila a Martin spadol na zem. V hlave mu dunelo. Počul v nej nejaké hlasy. Počul výkrik prestrašeného chlapca, ako volá o pomoc. Počul jeho rýchle kroky a za nimi mnoho ďalších, ktoré ho prenasledujú. Zatvoril oči. Mal vidiny. V strachu ich rýchlo otvoril. Zdalo sa mu, že vidiny pokračujú. Jasne videl bežať asi dvanásťročného chlapca, ktorého prenasledovala väčšia skupinka iných chlapcov. Hádžu po ňom kamene, občas ho zasiahnu, on sa zakaždým s bolestivou grimasou zdvíha zo zeme a zo strachom v očiach beží ďalej.

Beží okolo židovského cintorína, obhliada sa za seba. Zdá sa mu, že skupinka prenasledovateľov je o niečo bližšie. Z posledných síl beží ku skalám pri cintoríne. Dostáva sa na plošinku. Je v slepej uličke. Rýchlo začne zliezať skalú, dúfajúc, že to jeho prenasledovateľov odstraší. Zbadá malú štrbinku, cez ktorú sa schováva v dutine skaly. Nad hlavou počuje hlasy. Postupuje ďalej v malej jaskyni. Ocitá sa v absolútnej tme. Skrčí nohy a schúli sa do kľbka. Plače, modlí sa a má strach. Dochádza mu vzduch a stráca kontakt so svetom.

Martinovi začali na pozadí naskakovať naraz ďalšie obrazy. Vidí seba v tú osudnú noc na židovskom cintoríne, ako je schovaný v spacom vaku. Vidí aj inú skupinu piatich chlapcov na tom istom mieste, ale o niekoľko desiatok rokov skôr, lebo okolo cintorína nie sú žiadne stromy. Štyria niekam odchádzajú, piaty zostáva na cintoríne presne ako on a potom berie svoju deku

a beží od cintorína preč. Opäť vidí seba nadránom, ako ustráchané balí spací vak a beží, padá do potoka a zaspáva v posteli. Naspäť obraz z minulosti, chlapec s dekou je späť na cintoríne a hľadá po okolí svojich kamarátov. Tvár sa mu zdá povedomá. Volá po lese, ale nedostáva žiadnu odpoveď. Potom sa vzápätí vidí ležať vo svojej posteli u babky. Vidí seba, ako sa neozval, keď polícia spustila pátranie, vidí toho chlapca, ako je schovaný v stodole a po dedine sa zbíha skupina vystrašených dedinčanov a vydávajú sa k hradu. Následne sa mu prelínajú všetky obrazy, keď sa chodieval prejsť hore na skalnatú plošinku, rovnako ako obrazy neznámeho chlapca na tom istom mieste. Obrazy chronologicky nasledujú, on aj chlapec dospievajú, stávajú sa mužmi. Na poslednom obraze vidí neznámeho, ako stojí na kraji plošinky. Zrazu mu vidí lepšie do tváre. Hneď spoznáva známú tvár zo svadobnej fotografie, ktorá visela nad posteľou jeho babky. Tým mužom bol jeho dedko. Vidí, ako skáče do rokliny a potom už len jeho nehybné telo na dne priepasti.

Martin je celý spotený. Legenda o stratenom židovskom chlapcovi je pravdivá, ako aj tie ďalšie zmiznutia. Hľadajú putujúce duše všetkých tých chlapcov konečne pokoj? Martinovi začínajú v hlave ožívať ďalšie zvuky. Všetkých tých stratených chlapcov. Počuje volanie svojho mena. Točí sa okolo vlastnej osi, zakrýva si uši, chce uniknúť. Padá na zem. Dýcha sa mu čoraz ťažšie a ťažšie.



POSLEDNÝ DIEL ALEXANDRA

„Čo?“ zívola Alexander.

„Nepočúvaj ho, musíš ju zachrániť,“ odpovedal mu zachrípnutý hlas v telefóne.

Alexander sa znova prebudil. Z druhej strany znel nekonečný tón. Položil slúchadlo a skontroloval čas – pol desiatej ráno. Posadil sa a pretrel si oči. Hľadel na plátno, na ktorom sa zaschnuté farby škerili na útulnú spáľňu s výhľadom na more.

„Zachrániť ju,“ zopakoval si. Žiadnu zákazku teraz nemal. Za svoju kariéru zažil rôzne spôsoby objednávok, ale aj tajomné telefonáty v sebe skrývali aspoň náznaky indícií.

Zoskočil z postele a rovno sa pustil do rannej rozcvičky. Namiesto počítania klukov mu bežali hlavou slová – „nepočúvaj ho, musíš ju zachrániť“. Niečo mu našepkávalo, že to nebol len vtip. Ten hlas znel príliš skutočne. Kto mohol vypátrať, že si užíva dovolenku v prenajatej chate na portugalskej pláži? Okrem Elisy o tom nikto nevedel. Zachrániť ju – čo ak volajúci myslel práve Elisu? Pozrel na ustlanú polovicu postele. Skúsil si spomenúť na všetkých, ktorí by sa mu chceli pomstiť.

„Hlúposť, všetci sú už za mrežami,“ povedal nahlas. Vytočil ústredňu, aby sa mohol dopátrať, kto mu to vlastne volal.

„Operátor je plne vyťažovaný. Zavolajte neskôr, prosím,“ ozval sa prednahratý ženský hlas.

„Ako v zlom horore,“ zakrútil hlavou.

Nalial si včerajšiu kávu a vychutnával studené dúšky. Na rozbúrených vlnách obrazu plával leviatan. Obrovská vodná príšera čelila vyzbrojenej plachetnici. Názov lode bol schovaný za šupinatým telom. V ranných lúčoch sa lesklo iba začiatkové písmeno V. Nebyť sivej hrivy a vypracovanej hrude v obtiahnutej košeli, postava Alexandra by sa stratila medzi ostatnými.

„Kto ma chce varovať? A pred čím?“

Vytiahol papierik s číslom. Stále z neho cítil jahodový parfum. Ako každé ráno, aj dnes zavčasu odišla Elisa naspäť do hotela, aby pokračovala v písaní príbehu.

„Operátor je plne vyťažovaný. Zavolajte neskôr, prosím.“

Bol si istý, že vytočil číslo hotela. Položil slúchadlo. Nechcel si to priznať, ale znervóznel. Alexander, svetoznámy dobrodruh a bádateľ, detektív a archeológ, bol nesvoj z jedného telefonátu.

„Tak, a dovolenka sa skončila,“ obliekol si košelu a zo zásuvky vytiahol lovecký nôž. Natiahol sa za kľučkou. Nestlačil ju. Chcel, ale nešlo to. Ruku mu objala neviditeľná okova.

„Obraz,“ znela ozvena jeho myslou.

„Idem za Eli,“ dodal si odvalu. Zamkol za sebou a rýchlo prebehol cez terasu na vlhký piesok. K Elise to bolo len päť kilometrov. Po pár metroch spomalil krok. Zatvoril oči a nadýchol sa ranného oceánu. Otvoril ich a videl pred sebou nedokončený obraz.

„Čo je to?“ otočil sa okolo svojej osi. Bol v izbe, v košeli a s nožom za opaskom. Pokúsil sa racionálne vyhodnotiť situáciu, v ktorej sa ocitol.

„Káva,“ vzal šálku a pričuchol. Alexander však nepoznal drogu, ktorá by ho dokázala vrátiť do izby.

„Naozaj?“ chcel sa uistiť. S takým silným halucinogénom sa však nestretol ani v amazonských osadách. Takým silným, aby mu zhmotnil zrníčka piesku na podrážkach.

Obraz. Leviatanove žlté oči hľadeli priamo na neho. Autor dokonale zachytil búрку, akú odvtedy Alexander nezažil.

Cez veľké presklenie sa pozrel na skutočný oceán. Spenené vřšky rozospatých vln mizli a znova sa zjavovali. Ten pohyblivý obraz za oknom dobre poznal. Ticho pred búrkou. Teraz to bolo iné ticho. Nachádzal sa v oku udalostí, ktoré na neho ako víchor znova zaútočia. Zdvihol slúchadlo.

„Operátor je plne...“ tresol ním. Ani len nevytočil číslo.

Čo keď za tým bola Elisa? Jej príbehy boli občas desivejšie, akoby si prial. No všetky tajomstvá a mýty, ktorým čelili, mali vždy nakoniec svoje racionálne vysvetlenie. Napríklad leviatan – nebol biblickým stelesnením chaosu, ktoré požíera zatratených a hriešnych po smrti. Bol to prerastený jašter, neobjavený evolučný článok brázdici južný oceán.

Zhlboka sa nadýchol. Nech už mu čokoľvek zastrela myseľ, musel pokračovať.

„Sa nezlaknem žiadnej záhady,“ odhodlal sa a odomkol dvere. Zbehol svižne po schodoch. Zastal na verande a cival na stopy v piesku. Rozbehol sa. Takmer kopíroval čerstvé šlapaje. Zrýchlil tempo. Blížil sa k palmovému lesu. Preskočil spadnutý kmeň a dopadol na drevenú dlážku.

„Bol som vonku!“ zakričal, akoby ho mal niekto počuť.

„Čo, do čerta?“ zvolal opäť. Musel nájsť spôsob, ako sa k Elise dostať. Išlo jej totiž o život.

„O život?“ zahabkal, keď si uvedomil vážnosť toho slova.

Otvoril francúzske okno a skúsil to cez terasu. Nedostal sa ani k zábradliu. Znova stál pred leviatanom.

„Čo to je? Čo je s Elisou?“ predstava, že sa jej niečo deje, nechala v omietke stopu jeho hánok. Rozbehol sa ku kuchynskému oknu. Zjavne stále nepochopil, že nemôže uniknúť. Mohol sa snažiť, kolko chcel, vždy skončil pred obrazom. Prešiel len taký kus, aký mu bol dovolený. Zdvihol slúchadlo.

„Operátor je...“

Dúfal, že to je len predstava. Že sa jeho myseľ zatúlala a on má šancu dostať sa z väzenia.

„Aké väzenie? Nerozumiem. Kto mi to volal?“

Odpoveď bola pritom jednoduchá.

„Tak aká?“ hľadel do stropu, ako keby čakal, že sa zmení na belasé nebo a uvidí boha. Lenže ešte nenastal ten správny čas, aby sa dočkal odpovede.

„Čas? To je nejaký zlý vtíp?“

Nebol to vtíp. Veď to sám vylúčil.

„Tak čo sa to deje?“

Niekoť zaklopal. Tri pomalé klepnutia ukazovák. Alexander vytiahol nôž a špičkou namieril na dvere. Opatrne nakračoval vpred.

„Kto je to?“ spýtal sa, ale jeho hlas za dvere neprenikol. Vedel, že sa nedočká odpovede. Mal len jednu možnosť, ako to zistiť.

„Prestaňte s tým! Kto je za tými dverami?“

Pomaly zdvihol ruku...

„Počkat!“

... a natiahol sa za kľučkou.

„Odmietam hrať túto hru!“

Dlaň položil na studenú mosadz. Napol svaly, aj keď to nebolo potrebné. Kľučka sa pohla sama. Dubové drevo zavrzgalo. Dvere boli otvorené len na pár centimetrov. Jahody. Bol si istý, že cíti jahody. Prudko ich otvoril doko-rán. Závažie desivých predstáv z neho opadlo. Pohľad na tie dlhé ryšavé vlasy ho ešte nikdy predtým tak nepotešil. Usmievala sa na neho tá najkrajšia tvár na zemi.

„Eli. Vďaka bohu.“

„Alex, chýbal si mi.“

Pobozkala ho na spánok a natiahla sa na špičkách, aby ho dokázala objasť. Pevne ju chytil okolo pása.

„Niečo sa deje, Eli. Začínam šalieť.“

Pohľadila ho po tvári a jemne postrčila, aby mohla vojsť dnu. Odložila si kabátik. Tenké ramienko sa zosunulo a letné šaty odhalili viac, ako sa patrilo. Schválne si ho nenapravila.

„Hovorila som ti. Dovolenka na pláži, čo si čakal? Mali sme odcestovať do Ázie, šplhať po sopkách, prespávať v džungli.“

Alexander zatvoril dvere a rýchlo potiahol Elisou za ruku.

„Aléx,“ úmyselne natiahla oslovenie, „aj ja som ti chýbala, že?“

„Čo teraz píšeš?“ spýtal sa potichu.

„Ako? Čo píšem? Ty si nedáš pokoja, že?“

Umocnil stisk.

„Eli, prosím, aký príbeh teraz tvoríš?“

Pohýbala prstami. Stále držala zvodný úsmev.

„Erotický,“ vzdychla, „to chcú čitatelia, že? Nedostatočne zahalené ženské telo, ktoré sa otočí chrbtom k skúsenému hrdinovi. Vyhrnie šaty a oprie sa o jeho... o jeho rozkrok. Nemá spodničku ani nohavičky. Iba podkolenky. Čierne podkolenky. Vlní panvou ako brušná tanečnica. S rukami za chrbtom pomaly sťahuje jeho nohavice. Zadkom hľadí odhalené mužské lono. Už nie je pokojné, tlačí ju.“

Pritiahol ju k sebe. Inokedy by ju v okamihu pobozkal, hryzol do ucha, perami prechádzal po krku.

„Čo teraz píšeš? Musím to vedieť!“

Odtiahla sa. Alexandrov pohľad nebol dravý, nedočkavý ani vzrušený.

„Alex? Deje sa niečo? Myslela som...“

„Nemohol som sa za tebou dostať. Niekoť sem volal, Eli. Varoval ma. Že ťa mám zachrániť.“

Elisa ho znova pohľadila po tvári. Teraz však dodala pohybom viac nehy, viac pochopenia.

„Kto volal? Nebola to stará žena? Holanďanka? Ešte to nemám dopísané.“

„Bol to muž.“

Elisa pokrútila hlavou. Zdvihla si ramienko a prechádzala sa po kuchyni.

„Ten hlas som už niekde počul,“ zamyslel sa Alexander.

„Muž, muž,“ opakovala a naliala si kávu.

„Radšej to ne...“ chcel ju varovať, ale nedokázal vetu dopovedať.

„Čože? Len som chcel, že v tej káve môže niečo...“

V káve nič nebolo. To už Alexander predsa vedel.

„Čo? Nevedel! Čo sa to deje, do čerta!“

Elisa položila pohár a príbehla k nemu.

„Alex, pokoj. Niekto nás možno našiel, robí si z nás žarty. Nič sa mi nemôže stať, som tu s tebou.“

Znova ju objal. Na chvíľu. Odsotil ju.

„Alex?“

„To som nebol ja.“

Alexander ju schmatol za boky a pritlačil o stôl.

„Ja to nerobím,“ zaklamal Alexander. Vyhrnul jej šaty.

„Alex, počkaj! Desíš ma.“

„Nevyhňam ti šaty. Ani ťa nedržím. Som v spálni. Na posteli. Áno, sedím na posteli.“

Elisa si upravila vlasy. Pozerala na Alexandra, ako si schováva tvár. Naozaj na nej sedel, priamo pred morským požieračom hriešnikov.

„To je leviatan?“ spýtala sa. Zdvihol hlavu.

„Áno. Nie je to dokončené.“

Pomaly kráčala k posteli. Zvažovala každý jeden krok. Pozerala sa na úchvatný výjav, dokonalé umenie.

„Alex, ale ty nemaluješ.“

Postavil sa.

„Čo tým myslíš?“

„Kto ti dal ten obraz?“

Pozrel sa do namalovaných očí.

„Ja... neviem. Bol tu.“

Elisa sa opatrne nahla k obrazu. Prezerala si ho ako magický talizman.

„Čo povedal ten muž?“

„Ktorý?“ spýtal sa Alexander.

„V telefóne. Čo presne hovoril?“

Alexander si skúsil spomenúť. Odpoveď však nepotreboval hľadať v skrytých zákutiach pamäti. Tie vety už boli napísané.

„Zachráň ju,“ zopakoval ich, „nepočúvaj ho, musíš ju zachrániť.“

„Nepočúvaj ho,“ zopakovala Elisa a vytrestila naňho oči.

„Je tu,“ zašepkala.

„Kto?“

„Viktor. To on napísal diel s Leviatanom. Neviem, ako sa sem dostal, ale teraz tvorí príbeh on.“

Konečne. Konečne to jej hlúpa hlava pochopila. Alexander stále sedel na posteli, neschopný pochopiť také jednoduché súvislosti.

„Prestaň, Viktor! Nechaj ho! Nemáš mať prístup k programu.“

Naivná Elisa. Asi zabudla, že to nebola ona, kto vymyslel koncept živej postavy. To Viktor vytvoril program s vlastným vedomím, ktorý bol súčasťou príbehu. Aby tak poskytol čitateľovi unikátny zážitok.

„Áno, ale ja som vytvorila Alexandrov charakter. Nie ty.“

Ale Viktor ho implementoval do programu. A dopadlo to nad očakávania. Alexander reagoval na čitateľove myšlienky, obavy a vzrušenie, konal na základe vlastných rozhodnutí. To Viktor vytvoril novú formu interaktívnej literatúry.

„My, Viktor. My dvaja. Prečo sa o tom vôbec bavíme? A prečo o sebe píšeš v tretej osobe? Nemáš mať prístup k aplikácii. Zavreli ťa.“

Elisa mala pravdu. Viktora nespravodlivo odsúdili za pokus o vraždu.

„Nespravodlivo? Chcel si Alexandra zabiť. To čitateľom neprezradíš, že? Ako leviatan na konci dielu zhltol Alexandra. Ako ho stiahol do hlbín.“

„Ja som zomrel?“

„Nezomrel si, Alex. Zachránila som ťa.“

Elisa si len myslela, že ho zachránila. Pravda, napísala pokračovanie, v ktorom sa Alexander zázračne vynoril z hlbín oceánu. V skutočnosti ho však vnímala len ako bezodnú studnicu peňazí. Viktor chcel, aby Alexander skončil na vrchole. Kým jeho postava mala čo svetu povedať. Chcel napísať posledný diel Alexandra.

„Už prestaň, Viktor! Chcel si zabiť vedomú bytosť. Musela som ho zachrániť. Súd ťa spravodlivo odsúdil.“

Ten súd bol jedna veľká fraška. Nemal som... Viktor nemal šancu. Verejnosť si želala, aby Elisa s Alexandrom vyhrali. Dožadovali sa ďalších pokračovaní, nech boli akokoľvek hlúpe.

„Prosím ťa. Ty si tvoril len akčné fantasy, samé klišé. Alex si zaslúži viac.“

Elisa zmĺk..

„Nie! Pokračovala. Polícia isto vie, že si sa sem nahekoval. Idú po tebe.“

Alexander schmatol Elisu pod krk.

„Neschmatol. Viktor, nemôžeš nás ovládať! Alex, sedíš na posteli a pozeráš sa na mňa. Postavíš sa a hrdo vypneš hrud. Neváhaš ani sekundu. Zoberieš obraz a napneš svaly. Žily ti vystúpia od ohromnej sily, ktorá sa v tebe skrýva. Pot sa zaleskne na odhalenej hrudi. Pretrhneš to gýčové dielo a s ním aj minulosť. Rozhoduješ sa sám za seba.“

Lenže Alexander žiadny obraz nezničil. Nedotknutý stojan stál na svojom mieste.

„Nebol. Plátno roztrháš na márne kúsky ako... ako rozzúrený býk. A spáliš ho. V kozube.“

V chate nebol žiadny kozub.

„Bol. Teda je. Nezastavíš nás, Viktor. Teraz tvorím príbeh ja. Alex bude pokračovať. Už máme podpísanú zmluvu s...“

Elisa si nevedomovala čaro tretej osoby. Vševidiaceho rozprávača, držiaceho si odstup.

Slnko zohrievalo slamenú strechu útulnej chaty na pláži. Vo vnútri sa odohrával príliš živý dialóg. Z diaľky však nebolo možné počuť ani slovo. Elisa si myslela, že je v bezpečí. Sebecká a zvrátená Elisa – zabudla na jednu dôležitú skutočnosť. Aj ona bola len postavou. Prototypom, ktorý Viktor vymyslel na začiatku. Pomáhala mu tvoriť príbehy. No potom ho zradila. Pre trápne pokračovania. Začala tvoriť sama. Vložila samu seba do príbehu a zviedla Alexandra. Opantala ho klamstvami.

Súd odobral Viktorovi práva na vlastný program. Nechali ho napospas dlhom a hanbe. Elisa s Alexandrom mu zničili kariéru, rodinu, život. Ale našiel som... teda, Viktor našiel spôsob, ako sa dostať ku kódu. Viktor bol v tomto príbehu rozprávačom.

V miestnosti bolo zrazu ticho. Elisa sa nehýbala, nedokázala rozprávať. Strach v jej nemých očiach prezrádzal viac ako tisíce slov.

„Eli? Viktor, čo si s ňou spravil?“

Alexander nebol taký silný. Mohutné svaly boli len ilúziou. Skutočná sila sa ukrývala v slovách.

„Choď do riti, Viktor! Eli ti dala šancu...“

Bolo to presne naopak. Alexander dostal šancu. Šancu skončiť so ctou.

„Veď si ma dal zožrať!“

Alexander otvoril zásuvku a vybral nôž.

„Čo? Nevybral. Počkaj, viem. Vrátil som ho do nočného stolíka.“

Nemohol ho tam vrátiť. V chate na pláži nebol žiadny nočný stolík.

„To je blbosť! Vieš, že tu je.“

Alexander dobre vedel, že žiadny nočný stolík nebol v texte spomenutý. Stále držal nôž v rukách.

„A zahodil som ho!“

Dopadol tesne vedľa Elisy. Ležala na posteli. Pozerala sa do Alexandrových

očí a prosila. Stále dúfala v zázrak. Deus ex machina. Skrytú Čechovovu zbraň, ktorá by teraz vystrelila. Prišiel k nej a zdvihol nôž nad hlavu.

„Nie, nezdvihol.“

Pravda, nezdvihol. Prechádzal ním po jej kľúčnych kostiach. Ladová čepeľ kreslila karmínové cestičky po hebkej pokožke.

„Nerob to! Eli prehovorila...“

Prehovorila beznádejným pohľadom. Objal ťažkú rukoväť. Na vypracovaných svaloch mu vystúpili žily. Nadýchol sa...

„A zahodil...“

Zahodil za hlavu pochybnosti. Jeho úlohou bolo zachrániť ju. Zachrániť ju pred ďalšími lacnými pokračovaniami.

„Viktor skončil. Zdochol. Zomrel a nemohol ma ďalej riadiť.“

Alexander dobre vedel, že takto to nefunguje. Rozprávač nie je súčasťou príbehu. Rozprávač príbeh rozpráva. A Alexander stále držal nôž.

„Počkať. Bol to len sen! Alexandrovi sa to všetko len zdalo.“

Zdalo sa mu, že uteká po pláži. Že preskočil kmeň, prebehol mestečkom. Vkročil do hotela. Lenže Alexander sa tam nikdy nedostal. Stále bol v chate a pozeral na Elisu. Zatajil dych a vrazil nôž...

„Nie!“

Alexandrova hrud sa dvíhala v rýchlych intervaloch. Cível, ako čepeľ prenikala do hrdla. Elisino nežné telo zahaloval bordový plášť. Každým pokusom o nádych sa v jej hnedých očiach strácal život. Alexander kľáčal nad krčovitým telom a tlačil nôž hlbšie. Cez závoj slíz nevidel prázdnu tvár, ktorá naveky znehybnela.

Alexander mlčal. Stále netušil, že to ešte nebol koniec.

„Viktor...“

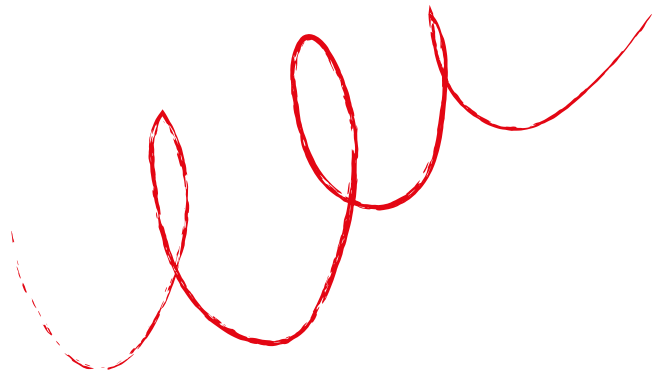
Alexander už raz prekonal smrť. Na konci každého príbehu sa vždy mohol začať nový. Ale v tomto diele nie. Viktor nemohol dopustiť, žeby niekto v poslednej chvíli zmenil podstatu. Aby niekto v ďalšom pokračovaní napísal, že to celé bol len sen. Že Elisa sa zázračne objaví vylicovaná s jazvou na krku. Alebo iný nezmysel. Lenže ako zariadiť, aby sa na konci príbehu nezačal ďalší? Viktor to konečne vedel.

Niektoré príbehy by nemali mať koniec.

„Prosím, už to zastav.“

Alexander zdvihol slúchadlo. Žiadna prednahratá replika ho tentoraz nezastavila. Vytočil číslo a trpezlivo čakal.

„Áno?“ ozval sa rozospatý hlas z druhej strany.
 „Zachráň ju,“ šepol Alexander.
 „Čo?“ zívól Alexander.
 „Nepočúvaj ho, musíš ju zachrániť.“



DORI

Môj brat nikdy nebol básnik. Metafory mu nikdy nešli. Dori je, našťastie, neskutočne trpezlivá.

„Nehýb sa.“

Druhý monitor mám vypnutý. Izbu sme vyberali podľa balkóna, takže sa takmer celá zmestí do odrazu, aj keď Dorina rysovacia doska na stojane zaberá polovicu obrazovky.

„Morka... štvorka... Nina, pomôž mi.“

„Ponorka?“ Ten príklad počítam už tretíkrát.

Dori má ruku so špajdlou vystrčenú spoza dosky. Hovorí tomu vízovanie.
 „Povedala som, aby si sa nehýbal.“

„Šš, už to skoro mám. Ponorka si vravela? Nie zlé. Hmmm.“

„Ešte mi napadlo Fidorka.“

„Tam je doslova základ toho slova.“

„Haló? Na koho si strane, Nina? Nikolas, dokelu, nehýb sa!“

„Nie, nie, nie, ticho! Už to skoro mám. Keby som začala sladká ako Fidorka?“
 Uvedomím si, že sa na tú rovnicu uškriňam. „Možno taká tmavá ako Fidorka.“

„Nie zlé...“

„Alebo okrúhla.“

„Nina!“ Dorina muška je dosť dobrá na to, aby špajdla netrafila ani mňa a ani moje monitory.

Vyplazím na ňu jazyk a ona mi pohrozí pästou tesne pri nose, obtrie sa mi plec om koleno, keď hľadá svoju zbraň pod mojím stolom. Tým rozkošným spôsobom má problém udržať si nahnevaný výraz.

„Ooo, to je dobré. Okrúhla ako Fidorka. Nevie, či to má dobrý rytmus. Kurník, teraz sa neviem rozhodnúť.“

„Tak sa nerozhoduj? Tú ruku si mal inde. Nie, nižšie. Viac k okraju. Uhh, doľava.“

„Takto?“

„No môže byť.“

„Fajn. Dobre, myslím, že to mám.“

Z jej hlasu viem, že sa usmieva. „Nikolas, varujem ťa...“ Nemôže si pomôcť.

„Ehm, ehm. Okrúhla sťa Fidorka, taká je naša Dorka. Opálila sa zrejme pri mori, ale pamäť má lepšiu ako rybka Dori. Aby sme odhalili tajomstvá našej Dorky, musíme nastúpiť do...“

„Nikolas, ty si dobrý kretén!“

„Čo je? Čo som zas povedal? Pohol som rukou?“

Dori sa za stojanom pučí od smiechu. „Viac doľava. Nie, to bolo priveľa... ja sa z teba raz zbláznim.“

„Hovor mi o tom, žijem s ním už dvadsať rokov,“ prehodím a konečne prídem na to, kde vo výpočte robím chybu.

„No hohó, kto s kým. Ja som sa už narodil do sveta, v ktorom si už bola. Ty si tá, čo si užila pár minút ako jedináčik.“

„Nič v zlom Nikolas, ale to ty si tu obrátil všetko naruby len čo si došiel.“ Stále sa usmieva.

„Odkiaľ som mal vedieť, v ktorej presne skrini máte toaleták? Mali by ste mi byť vďačné, že som v tejto domácnosti zaviedol systém a poriadok.“ Od septembra máme nástenku s rozpisom vysávania chodby a kuchyne, ale celý minulý rok sme tu aspoň mali ticho.

„Hej, a počúvaj, ešte dlho? Dost' to bolí.“

„Veď ležíš.“

„Ale...“

„Hej, dobre, dajme tomu, že som skončila.“ Šušťanie papiera.

„Aaleluuja.“

„Netvár sa, že ťa to nebavilo.“

„Bavilo ma to, ale kvôli iným veciam, povedal by som.“ Mihne sa poza mňa, jeho bosé nohy ťapkajú po linoleu. „Umm, to je všetko? To si toho stihla len tolko?“

„Len?“

„Tým myslím... um.“

„Robím si z teba prdel. Tu je to, čo som reálne kreslila.“

„Oooooo. Okej. Páni. Si fakt dobrá. Akože fakt dobrá.“

„Ukáž?“ Stolička na kolieskach ma dovezie až k stojanu. No jasné. „Urobila ťa krajšieho.“

Niko vypne hrud' a zaškerí sa na mňa. „Prosím ťa, to už ani nejde.“

„Pff. Obleč sa už konečne.“ Vrátim sa ku svojmu stolu.

„Chápem, že vaše oči sú príliš citlivé na taký oslnivý zjav...“

„Niikolaas.“

„... a prevracia váš život naruby. Ale nebojte sa, moja krása mi nebráni vziať vás na huby.“

„Bože.“

„A toto mi robí stále, hej...“

„Nechápem, ako to zvládaš.“

„Nezvládam.“

Môj brat má na sebe konečne viac než len spodky. „Inak, nemáš za čo, Dorka.“

„Ježiš, ďakujem, Nikolas.“ Medzitým sa pustila do upratovania. „Ďakujem. Máš u mňa kebab.“

„Hocikedy. Myslím tým, hocikedy môžem prísť zase. Teda aj na kebab môžeme ísť hocikedy. Šit.“

„Máš tričko naopak, kanec.“

„Nie, nemám.“

„Ale máš.“

„Mám ho naruby.“

„Wau.“

„Ja som taký... obracač naruby. Tričká, košele, životy... som v tom profesionál.“

„Profesionál. Jasné.“

„Napadlo mi... prevrátiť niekomu život naruby znamená, že ho ako otočíš?“

„Fuj, nebuď nechutný.“

„Ako celého človeka? Akože mu strčíš prst do úst a ho obrátiš?“

„Nikolas!“

„Hmmm. Anyway... skončíme na ten kebab teraz?“

Zrazu je Dori za mnou a nakúka na obrazovku môjho notebooku. „Ako si na tom, Nina?“

„Ešte robím poslednú úlohu. Čiže rátajte tak ešte hodku. Chodte bezo mňa pokojne.“

„Si si istá?“

„Trochu ticha by som uvítala.“

„Pravda. Hm, okej, tak podme. Nikolas!“

„Ánoo?“

„Toto si kedy stihol?“

„Netuším, o čom hovoríš...“

„Moja mikina? Naruby?“

„Ach, to? Predsa už keď som prvýkrát prišiel.“

„Uhm, jasné.“

„Vypadnite už.“

„Pa, Nina.“

„Paa, Ninaa...“

Hodím po ňom papuču.

„Si späť.“
 „Aaa doniesla som aj tebe.“
 „Uuhm... ďakujem. Hodíš mi ho do chladničky, prosím?“
 „Si okej?“
 „Mhm.“
 „Unavená?“
 „Je to vyčerpávajúce.“
 „Stihla si dokončiť?“
 „Domácu hej. Projekt som sotva začala.“
 „To máš dokedy?“
 „Do piatka.“
 „Uf... no, to dáš nejak.“
 „Nejak.“
 „Potrebuješ pauzu podľa mňa. Dáme čajík.“
 „Potrebujem pokračovať v projekte.“
 „Už nemáš na výber. Aký chceš?“
 „Dori...“
 „Mäta?“
 „Máš ešte ten jahoda – vanilka?“
 „Posledný ako pre teba. Urob nám miesto na balkóne. Šup, dvíhaj sa. O chvíľu som späť.“
 Usmievame sa.

„Ako bolo na kebaboch?“
 „Dosť fajn. Prekvapivo fajn. Dohodli sme sa na strede. Že zase príde a budem ho kresliť. Ak si s tým v pohode, samozrejme.“
 „Pre mňa za mňa. Išlo ti to super.“
 „Heh, vďaka... ale to len nevidíš všetky tie chyby.“
 „Možno je to moja výhoda.“
 „Keď sa na to pozrieš takto... Um... Nikolas je hrozne zlatý.“
 „Občas mu ide.“
 „Nie, tým myslím... nah.“
 „Hm?“
 „Nič.“
 „Čo si chcela povedať?“
 „Ja... ak... myslíš, že sa mu páčim?“



„Čo? Nie. Uh... tým... to som tak nemyslela, Dori. Si hrozne chytrá a krásna a šikovná a obetavá a tak... len... Nemyslím, že si jeho typ. To je všetko.“
 „Aha. Hm. Aký je jeho typ?“
 „H?“
 „Aký je jeho typ.“
 „Čo ja viem. Prečo ťa to trápi? Ešte pred dvoma týždňami si si myslela, že je gej.“
 „No hej, lebo ty... a chápeš.“
 „Podľa mňa je na brunety.“
 „Ja pôvodne som. Až na strednej som začala farbiť. Ty... si si nevšimla, že sa správa inak?“
 „Nesprávna sa inak? Okej, jediná zmena je, že najnovšie leží polonahý na tvojej posteli, no. Lebo ho kreslíš.“
 „Ja len mám pocit, že je milší. Aj keď ma stále obaja štvete. A že je pozornejší... že napríklad keď vidí, že sa mi fakt nepáči, kam smeruje rozhovor, tak to nechá tak...“
 „To robím aj ja.“
 „... a je taký... zaujíma sa. Vieš, že sa ma pýta, ako sa mám a čo ma baví. Dneska sme sa hrozne veľa bavili o knihách.“
 „Veď... to robíme bežne.“
 „Ja viem, viem, len väčšinou sme tam...“
 „Aha. Spolu.“
 „Nina... len... nehovor mu to, dobre? Skrátka som sa ti s tým len chcela zdôveriť.“
 „Lebo som jeho sestra?“
 „Lebo si moja najlepšia kamoška.“
 „Aha.“
 „Nina...“
 „Prepáč. Som... unavená. A musím ešte robiť na projekte.“
 „Okej.“
 „Vďaka, že si sa zdôverila... cením si to.“
 „Veľa šťastia s projektom.“

Dori chodí v stredu už na siedmu, takže keď sa o ôsmej zobudím, som v izbe sama. Prezlečiem sa z pyžama, a až keď si v kúpeľni umývam zuby,

všimnem si, že mám tričko naopak. Nie, naruby. Sama neviem prečo, ale do kuchyne dôjdem ešte mrzutejšia, než som vstávala z postele.

Luci má nohy vyložené na stole a dredy jej stoja na všetky strany. Z ucha si vytiahne slúchadlo a venuje mi úsmev. „Ránko.“

„Dobré ráno.“

„Vypadáš nevyspale. Okurku?“

„Nie, nie, vďaka. Dobrú chuť.“ Z chladničky vylovím mlieko.

„Tobě taky. Potřebuju si dneska dát prát. Barevné. Chceš taky?“

„Noo, to by bolo super. Ak ti to nebude prekážať.“

„V pohode. Hoď mi to pak ke dveřím. Jé, hele a mám tady takový starší noťas a nejde mi ho připojit na wifinu, mohla by ses na to podívat?“

Klesnem k stolu s miskou cereálií. „Jasně. Hoď mi ho sem.“

„Seš zlatíčko, Nino.“

Dori chodí v stredu až po siedmej, takže keď o piatej dvihnem hlavu od pythonu, stále som v izbe sama. Začína ma bolieť hlava. Vytiahnem žalúzie a vyvetrám, z chodby sa do izby dostal nejaký smrad. Vonku je zbytočne veľa slnka a zbytočne teplo. Dávno som si nebola zabehať.

Keď v kuchyni prehltam Ibalgin, zjaví sa Luci s košíkom voňavej bielizne. „Ahojky.“

„Ahoj. Pomôžem ti?“

„Kdybys byla tak hodná.“

„Žiadny problém.“ Rozložím sušiak a spolu sa pustíme do vešania.

„Ehm?“

„Jo, otáčím to, ať se ta barva nevytahá na slunci, když to dám na balkon. Jako nevybledne. Máma to vždycky tak dělala. Pak to déle vydrží tak zářivé, chápeš.“

„Aha. No hej, okej.“

„Jsi poklad.“

Mokrú oblečenie je studené a mne sa to zrazu zdá nesprávne. Nadýchnem sa. Otočiť, vytrepať, jeden, druhý štipec. „Zostávate tu na Vianoce?“

„Vlastne ne. Já ti neříkala? Jedeme k Milošovým rodičům. Oni jsou taková trochu pošahaní, tak snad to všichni přežijem.“

„Tak veľa šťastia. Kedy idete?“ Otočiť, vytrepať, jeden, druhý štipec.

„Zítro, no. Ale jako přijedeme těsně po svátcích, já mám pak směny až do Nového roku. Co ty?“ Luci sa kýve do rytmu hudby vo svojich slúchadlách.

„Niko brigáduje a ja mám dvadsiateho druhého skúšku...“

„Nee...“

„... takže ideme až deň pred Vianocami. Tak vyšlo, no. Snáď ju dám na prvý pokus.“

„Och. Hodně štěstí.“

„Vďaka.“

„Hele, a Dori? Jede s váma?“

„Uhm.“

Prepne si pesničku a vezme z košíka posledné tričko. „Díky za pomoc.“

„Veď aj moje tam boli. Hm, počuj a ten taký zvláštny... pach tu v kuchyni?“

„Hm? Jo, ty myslíš tu šalvii? Já to tu trochu vydymila, ať se to tady pročistí, páč jsem měla pocit, že tady něco nehraje.“

„Aha.“

„Jako negativní energie a tak.“

„Rozumiem.“

„Je vše v pořádku, Nino?“

„Ale hej. Ehm, idem robiť projekt. Rada som s tebou pokecala.“

„Hodně štěstí.“

Tam. A spát. A tam. A spát.

Doteraz mi nikdy nešlo kotúľať ceruzku po stole ako v animádoch. Buď mám konečne správnu ceruzku alebo nakrivo stôl.

Klopanie na dvere. Zdvihnem hlavu. Svietim len stolnou lampičkou, vrhám obrovský guľatý tieň cez celú izbu.

„Ahoj, ahoj.“ Niko sa napoly prestrčí cez dvere a rozhliadne sa.

Zobudím notebook, aby to vyzeralo, že som niečo robila. „Potrebuješ dačo?“

„Ummmm, chcel som sa s tebou poradiť. Ako, už sa to nedá vrátiť, ale že čo si o tom myslíš.“

Spozorniem. Prekízne dnu a zavrie za sebou. „Kúpil som Dori toto na Vianoce.“ Na stôl mi položí hnedú škatuľku.

Uvedomím si, že sa mračím. „Čo to je?“ Opatrne to otvorím. „Postavička?“

„Je to taká pomôcka na kreslenie figúr,“ vysvetľuje nadšene. „Umelci to používajú.“ Vytiahne dreveného panáčika na stojane. „Vieš tu nastaviť polohu, aha. Je to menšie, než som čakal, a bolo to kurnik drahé. Ale nie je to bomba?“

„Už nechceš, aby ťa kreslila?“
 „Akože chcem, ale napríklad ak pôjde na ten Erasmus pobyt, tak bude mať náhradu,“ zaškerí sa.
 „Jasné... počkaj, Erasmus?“
 „Nevravela ti? Akože zatiaľ nad tým len rozmýšľa. Že by išla niekedy budúci rok. Akademický.“ Pokrčí plecami.
 „Um.“
 „Čo si o tom myslíš?“
 „Neviem. Asi... som čakala, že mi to tiež povie?“
 „Čo? Jaj, nie, ja myslím ten darček.“
 „A-aha. Je to fajn. Ja mám pre ňu knihu.“
 „Kniha je tiež fajn, ale vieš, chcel som niečo, hm, užitočné. Čo využije, chápeš.“
 „Okej. Dáva zmysel.“
 „Hej a pozoraj. Bolo to v tejto krabičke a ono je to zvonka nakreslené a napísané, že čo to je. Tak som ju rozložil a poskladal naopak!“
 „Geniálne.“
 „Vravel som. Profesionálny obracač. Strčíš prst...“
 „Mám prácu, Niko.“
 Len sa zaškerí. Keď odchádza, žiari ako slniečko, ktoré zapadlo skoro dve hodiny dozadu.

„Dáš si čaj?“ spýtam sa ten večer Dori.
 „Ummm, asi nie. Robím si nejaké náčrty.“
 „Pauza?“
 Trochu vyhárbavo na mňa pozrie. „Niko navrhol, že dáme o desiatej film... tak to bude pauza.“
 „Ale ja sa musím učiť. Zajtra mám skúšku.“
 „Noo, preto navrhol, že si to pozrieme u neho. Ramón už dneska letel na sviatky domov, tak má u seba na izbe voľno. Aby sme ťa nerušili.“
 „A-aha.“
 „Si okej?“
 Neodpoviem.
 „Nina?“
 Hľadím si na tepláky.
 „Mám toho veľa.“
 „Tak nebudem rušiť.“

Keď odíde, tepláky zo seba zhodím, otočím ich správnou stranou von a chvíľu odolávam nutkaniu Nika zaškrtiť. Zrejme som ešte unavenejšia, než som si myslela, keď som si to celý deň nevšímala. Hlbší nádych, výdych. Zahreším.

Dori chodí vo štvrtky na ôsmu, takže keď sa o deviatej zobudím, som na izbe tak isto sama, ako keď som zaspávala. Už hodinu meškám na prednášku, tak sa na ňu vykašlem úplne. Aspoň sa budem učiť. Do tretej mám ešte trochu času.

Z postele sa vyhrabem, až keď sa vchodové dvere zabuchnú za Luci a Milošom a v byte nastane ticho.

Na ceste do kuchyne sa potknem o svoje tenisky na behanie.

Nikova izba je k vchodovým dverám najbližšie. Strčím do neho, práve z nej vychádza.

„Ja ťa zabijem, Niko!“

„Hej, hej, hej, čo je? Utekám na šalinu, o chvíľu mám prednášku.“

„Toto je! Doriti, nebaví ma to. Prestaň mi šahať na veci.“

„Čo?“

„Tenisky? Ako sa ti to vôbec podarilo?“

„Uhh?“

„Fakt na to nemám teraz nervy, dobre? Vyhral si. Obrátil si mi život naruby. Spokojný?“

„Nechápem, prečo sa tak rozčuľuješ.“

„Nechápeš?“

„Nemám čas, Nina. Chápem, že máš nervy, lebo skúška. Nádych, výdych, okej. A úúúsmev. Nezazerať na mňa.“

„Niko...“

„Veľa šťastia poobede.“

Neskôr toho rána si v kuchyni opakujem skriptá. Misku cereálií mám vedľa notebooku, keď sa z ničoho nič rozhodne prevrátiť. S takým tenkým cink.

Obsah skončí všade.

Kým prestanem hrešiť a plakať, je čas ísť na skúšku.

Dori bola na nákup.

Nevybalenú plátennú tašku nájdem na linke. Chleby a syr na zajtra na

cestu. Cez balkónové dvere dnu preniká blikajúce svetlo vianočnej výzdoby bytovky naproti. Luci pred odchodom stiahla sušiak späť do kuchyne, teraz sú na ňom už len moje veci.

Všade je ticho.

Izba. Stiahnem zo seba sako, otočím ho a zavesím na stoličku. Mám pocit, že tu stále cítim šalviu, možno by som mala vyvetrať, no cestou k oknu stúpim do niečoho mokrého. Na dlážke by sa nemali odrážať svetlá z ulice.

Čaj. Je to čaj, Dori ho mala na nočnom stolíku, šálka je prevrátená.

Zažnem stolnú lampičku. Lem košele ma hryzie do krku a gombíky do hrude a brucha. Na posteli mám hodené tričko a tepláky, už ma ani neprevkpuje, že sú prevrátené opačne.

Som príliš unavená, aby som sa hnevala.

Lenže keď sa pokúsím tričko obrátiť, druhá strana je tiež rubová.

Aj druhýkrát. Aj tretí.

Doriti.

Doriti. Doriti. Doriti.

Z Dorinho nočného stolíka kvapká čaj. Zatnem päste a hodím tričko do kaluže. Ten sprostý hrnček spadne na zem a odkotúla sa pod posteľ.

A spraví oblúčik a zastaví ho až moja noha.

A zdvihnem ho a uško je vo vnútri.

Chodba je príliš tmavá, aby som mohla vzdialenosť k Nikovým dverám prekonať bez zapálenia svetla. Položím hrnček na skrinku na topánky. Pravú ponožku mám mokrú.

Zaklopem. „Niko?“

Nič.

„Si tam? Prepáč, že som sa hnevala... ja... je mi hrozne hnusne. Potrebujem ťa. Potrebujem s tebou hovoriť.“

Ticho.

„Ni...“

Otvorí dvere.

A usmeje sa. „To je v pohode, Nina.“

„Niko, čo sa to deje?“

„Prešla si?“

„Čo?“

„Spravila si skúšku?“

Zažmurkám. „J-ja... ja neviem. Ešte nie sú výsledky.“

„Aha. To nič. Dori ťa chcela po skúške vziať na trhy, pamätáš?“ Nakloní hlavu. „Si bledá.“

„Je mi zle.“

„Ja viem.“

„Je tam Dori?“

Obzrie sa cez plece. „Záleží na tom?“

„Chcela... chcela som s ňou ísť na trhy.“

„Už som s ňou bol ja.“

„Ale...“

„Mala si toľko príležitostí, Nina.“

„Niko...“

„Mala si toľko zasratých príležitostí. Celý minulý rok, kým som prišiel.“

„Prečo? Prečo si musel... kurva, Niko...“ Prehltne.

„Mala si celé leto.“

„Mala priateľku!“ A už ho vidím rozmazane. A on sa usmeje, počujem mu to v hlase.

„Priateľka nie je choroba, Nina.“

„Môžeš za to ty!“ vyprsknem a podarí sa mi zaostriť natolko, že vidím ten jeho zasratý úsmev. „Keby si neprišiel a...“

„Neobrátil všetko naruby?“ Tichučko sa zasmieje. Celkom tichučko.

Rozplačem sa. „Za všetko...“

„Ššš, noo...“ dotkne sa môjho líca. „To nič, Nina.“

Skĺzne dlaňou po mojej brade.

„Možno sa na to, čo ja viem...“ prstom mi dvihne kútik hore, „... dívaš zo zlej strany?“

Vzlyknem.

Niko mi strčí prst do úst.

Môj brat nikdy nebol básnik. Metafory mu nikdy nešli.



PARTNERI



KK Bagala

artis
omnis

Slovenské
literárne
centrum

slovar

LITERÁRNY ZVOLEN 2023

Zborník 29. ročníka celoštátnej literárnej súťaže

Zostavila: Mgr. art. Júlia Oreská

Jazyková spolupráca: Katarína Vrablicová

Grafické spracovanie: Bernadett Erdélyiová

Vydalo: Národné osvetové centrum, SNP 12, 812 34 Bratislava

Tlač: Bittner print, s.r.o.

Náklad: 80ks

ISBN:

© Národné osvetové centrum, 2023



NÁRODNÉ
OSVETOVÉ
CENTRUM



PODPOLIANSKE
OSVETOVÉ
STREDISKO



Krajská knižnica
Ludovíta Štúra
ZVOLEN



Mesto Zvolen



9 788071 213741